

Møte onsdag den 26. februar 2014 kl. 10

President: Marit Nybakk

Dagsorden (nr. 46):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Aust-Agder fylke, Lene *Langemyr*, har tatt sete.

Fra representanten Arild *Grande* foreligger søknad om foreldrepermisjon i tiden fra og med 27. februar til og med 5. mars. Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Vararepresentanten, Jorid Holstad *Nordmelan*, foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden. – Det anses også vedtatt.

Representanten André N. Skjelstad vil framsette et representantforslag.

André N. Skjelstad (V) [10:01:12]: På vegne av representantene Ketil Kjenseth, Trine Skei Grande og undertegnede vil jeg fremme et forslag om utvikling av et nytt folkevalgt regionnivå til erstatning for fylkeskommunen.

Presidenten: Representanten Ingrid Heggø vil framsette et representantforslag.

Ingrid Heggø (A) [10:01:39]: På vegner av representantane Helga Pedersen, Knut Storberget, Odd Omland, Martin Henriksen, Tove Karoline Knutsen, Kåre Simensen, Anna Ljunggren, Marit Arnstad, Janne Sjelmo Nordås og meg sjølv har eg gleden av å fremma eit representantforslag om leveringsplikt i torskefisket.

Presidenten: Representanten Johnny Ingebrigtsen vil også framsette et representantforslag.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:02:21]: Jeg har fornøyelsen av å legge fram et representantforslag fra Torgeir Knag Fylkesnes, Audun Lysbakken og meg selv om at fiskekvotene skal forbli i lokalsamfunnet og sikre stabil råvaretilgang for næringslivet.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:52]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A) [10:03:17]: Vi har lagt bak oss to fantastiske uker med imponerende idrettsprestasjoner og fantastiske idrettsopplevelser i OL, og bak hver eneste medalje ligger det et uendelig antall treningstimer, men det ligger også et uendelig antall dagnadstimer, fordi norske idrettsprestasjoner hadde ikke vært mulig uten den breddeidretten, uten den frivilligheten, uten den innsatsen frivillige nedlegger i norske idrettslag hver eneste dag. Denne frivilligheten støttes først og fremst av fellesskapet gjennom tippemidlene, gjennom den norske spillmodellen. Det er avgjørende for både ballbinger, skianlegg, fotballbaner og veldig mye mer. I tillegg er spillpolitikken helt avgjørende for å støtte andre deler av frivilligheten – hjelpeorganisasjoner, beredskapsorganisasjoner, musikkorps, kulturliv og veldig mye annet.

Vi har lagt merke til at regjeringen har varslet en omlegging av spillpolitikken. Den omtaler det selv som en vesentlig omlegging, og vi ser fra andre land som har gjort lignende omlegginger, at det innebærer mindre penger til frivilligheten, mindre penger til idrett, både fordi mer penger går til utbytte til eiere, og fordi vesentlig mer penger går til markedsføring. Det er også grunnen til at Idretts-Norge advarer mot denne omleggingen, at Røde Kors, Redningsselskapet, Norsk Folkehjelp og andre advarer, fordi de ser at spillpolitikken er avgjørende for å ta vare på noe av det fineste i den norske samfunnsmodellen, nemlig at vi har en sterk frivillig sektor med veldig mye frivillig innsats.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvorfor ønsker regjeringen å legge om en spillpolitikk som over mange år har trygget finansiering til frivilligheten og idretten i Norge?

Statsminister Erna Solberg [10:05:36]: Regjeringen er enig i at spillpolitikken er en viktig del av inntektene til frivillig sektor. Vi er enig i at det er et betydelig og viktig område å sørge for at vi har trygghet og forutsigbarhet for inntektene for alle former for frivillig aktivitet i årene fremover. Derfor er det også veldig tydelig og klart formulert i regjeringsplattformen at regjeringen ikke ønsker å gjøre noe som truer enerettsmodellen til Norsk Tipping. Vi ønsker å stoppe opprettelsen av flere ikke-vanedannende lotterier som kan gi inntekter til frivilligheten, men vi har sagt at vi vil gjøre det bare hvis vi parallelt klarer å opprettholde enerettsmodellen. Det arbeider regjeringen nå med. Inn i det arbeidet har vi nå fått en vanskeligere situasjon på bakgrunn av den forrige regjeringens manglende prinsipper i spillpolitikken. Vi har fått åpningsbrev fra ESA i tilknytning til en rettsak hvor man setter spørsmålstegn ved den forrige regjeringens manglende prinsipper for hvilke lotterier man godkjenner på siden. Det betyr også at man stiller spørsmål ved deler av enerettsmodellen i denne åpningsfasen. Derfor jobber regjeringen nå intensivt med svarene på det brevet vi har fått fra ESA. Det skyldes at den forrige regjeringen, som Jens Stoltenberg kjenner godt til, godkjente ett privat lotteri og sa nei til et annet,

uten at det var gjennomsluttige regler for prinsippene for hvilke lotterier man skulle godkjenne.

Så for øyeblikket er spillpolitikken i Norge først og fremst i fare ved at den forrige regjeringen ikke hadde ryddet opp og hadde ryddige vilkår rundt behandlingen av lotterier på siden av Norsk Tipping. Derfor har vi nå en mulig ESA-sak rundt dette.

Jens Stoltenberg (A) [10:07:40]: Den forrige regjeringen hadde et veldig ryddig og klart forhold til spillpolitikken, nemlig ved at vi trygget enerettsmodellen, som sikrer inntekter til idretten og til frivilligheten. Vi vant også omfattende rettssaker, bl.a. med ESA, fordi vi hadde ryddighet i disse prinsippene.

Det er den nye regjeringen som både varsler det de kaller en vesentlig omlegging, og har tenkt å behandle enkeltsaker før man har redegjort for en klar og helhetlig ny politikk. Begge deler svekker enerettsmodellen, begge deler setter spillpolitikken i spill. Det spillet som statsministeren sikter til, tror jeg er et flaskepantlotteri, og det er en grense for hvor vanedannende det er å pante flasker – og i hvert fall hvor mye det truer enerettsmodellen i norsk spillpolitikk. Så jeg er veldig trygg på at det den forrige regjeringen gjorde der, står seg godt i norsk spillpolitikk.

Det den nye regjeringen varsler derimot, er både en helt ny politikk og å behandle enkeltsaker før man har laget nye prinsipielle retningslinjer. Begge deler truer frivilligheten i Norge.

Statsminister Erna Solberg [10:08:46]: Representanten Stoltenberg tar feil når han sier at vi vil gjøre dette uten å ha nye regelverk på plass. Vi jobber nettopp med nye regelverk, som nå er vanskelig gjort av ESAs forespørsler om den tidligere regjeringens politikk. Det var regjeringen Stoltenberg som innførte en uklar regel for nye lotteritillatelser, der man ga tillatelser til bare noen få aktører. Det må vi først rydde opp i som en følge av at ESA nå har tatt tak i denne problemstillingen. Det betyr at spørsmål rundt lotteripolitikken på grunn av ESAs spørsmål er satt litt på vent. Det er vanskelig å angi tidsløpet for denne prosessen, men vi er opptatt av å ha ryddighet og klare regler, slik at vi ikke får den type saker som vi nå har fått et åpningsbrev fra ESA om, på bakgrunn av regjeringen Stoltenbergs politikk.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Rigmor Aasrud.

Rigmor Aasrud (A) [10:09:50]: Også i Finland har man hatt en ESA-sak knyttet til spillmonopol, og der har Finland valgt å stramme inn for å ha bedre regler, sånn at det ikke er uklarerheter. Da er det et spørsmål å stille til statsministeren: Vil man i den norske regjeringen sørge for eventuelle innstramminger som gjør at vi kan beholde den enerettsmodellen som vi har i dag, som bidrar til mindre spilleavhengighet enn det vi hadde tidligere, og som er en god sosialpolitisk modell? Og hvorfor er det da så viktig at man signaliserer at et privateid postkodelotteri skal få tillatelse før man har gjort de nødvendige utredninger? Kul-

turministeren har gjentatte ganger her i denne salen sagt at Postkodelotteriet vil få lisens.

Statsminister Erna Solberg [10:10:44]: Det er nettopp på grunn av den forrige regjeringens nekting av Postkodelotteriet etter at statens lotteritilsyn sa at det ikke var vanedannende og ikke var i konkurranse med Norsk Tipping's spill – man sa likevel nei til det og ja til et annet privat lotteri – at vi nå har en sak fra ESA, som gjør at regjeringen nå har sagt: Nettopp for å beholde enerettsmodellen er vi nødt til å rydde opp i det som ikke var ryddet opp av den forrige regjeringen, og ha klare, tydelige prinsipper for hvilken politikk vi skal ha på lotteriområdet. Det er mulig at det er opposisjonens ønske at vi skal lage ryddige regler fordi man selv ikke hadde ryddige regler, noe som nå gjør at vi har en ny ESA-sak på gang. Vi synes prinsipielt at det er viktig at vi ikke har politiske bestemmelser om hvilke lotterier vi har, men klare, tydelige regler, og at det er Lotteritilsynet som burde ha beslutningsretten. Det er den linjen vi jobber etter, og det er den linjen vi i fremtiden bør ha når vi har fått ryddet etter den forrige regjeringen og de problemer vi nå har fått med ESA.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:11:59]: Jeg er glad for at statsministeren slår så fast at enerettsmodellen skal stå fast, og at vi er sikret at det virkemidlet Norsk Tipping er, skal fortsette for å bekjempe spilleavhengighet. Men Norsk Tipping er også viktig fordi det gir inntekter til frivillige lag og organisasjoner, og Kristelig Folkeparti ønsker en satsing på frivillighet. I regjeringsplattformen og i samarbeidsavtalen har vi løftet fram frivillighet, og et av de viktige tiltakene som jeg er opptatt av, er å fjerne moms på frivillighet, for det er et paradoks at hvis Agder Energi kjøper en snøscooter for å kontrollere mastene på vinteren, kan de trekke fra momsen, men hvis Røde Kors kjøper den samme scooteren for å bidra til å redde liv, må de betale moms. Derfor er det et viktig tiltak, som vi ønsker å få gjennom, i likhet med å øke skattefradraget, sånn at når privatpersoner ønsker å gi gaver til frivillige organisasjoner, kan de også få skattelette for det. Jeg ønsker å utfordre statsråden på de to tiltakene. Er det noe som statsministeren ser det vil komme mer av i årene framover?

Statsminister Erna Solberg [10:12:58]: Vi er enig i at det er viktig å stimulere til at frivillige organisasjoner har egne inntekter. Det er faktisk en frivillighet i seg selv å bidra på ulike måter til å finansiere frivillighet. Det å ha egne inntektsbaser gjør også at man er mye sterkere som organisasjon for å utvikle nye prosjekter og nye tilbud som vi i ettertid alle står og applauderer. Slik gjorde man med flyktningguidene knyttet til Røde Kors' arbeid, slik har vi gjort på område etter område fremover. Derfor er vi opptatt av at det skal være mulig både å ha lotteriinntekter for frivillige organisasjoner og å utvide skattefradraget, og vi er selvfølgelig opptatt av at vi skal holde kostnadsnivået nede. Vårt prinsipale utgangspunkt var det samme som

Kristelig Folkepartis, at det burde vært en automatikk i momsfradraget. Nå har vi laget en ordning, og jeg er veldig opptatt av at vi må lytte til de frivillige organisasjonene før vi gjør endringer i den ordningen. Men det er viktig at vi holder rammen for fradraget, rammen for kompensasjonen, inne, nettopp fordi frivillige organisasjoner er en utrolig viktig del av velferdssamfunnet Norge.

Presidenten: Ivar Odnos – til oppfølgingsspørsmål.

Ivar Odnos (Sp) [10:14:14]: Spelemidelpotten og spelemidler har vore til stor nytte sidan Norsk Tipping vart etablert i 1948. Over 100 mrd. kr har vore tildelt gode samfunnsnyttige tiltak gjennom alle desse åra. Det som eg oppfattar no, er at regjeringa begynner å setja dette monopoliet i spel, og eg oppfattar statsministeren som uklår på om ho og regjeringa framleis vil stå på Idretts-Noreg og Frivillig-Noreg si side med tanke på framleis å kjempe for å ha på plass eit spelmonopol i Noreg.

Statsminister Erna Solberg [10:14:51]: Inntekter fra lotteri har vært en viktig del av finansieringen av frivilligheten i Norge siden lenge før Norsk Tipping eller enerettsmodellen ble etablert. Det er viktig å huske at veldig mange organisasjoner hadde lotterier på siden av dette, med store inntekter, mens man gradvis har utviklet mer og mer av en monopolsituasjon på dette området. Særlig gjelder det de store humanitære organisasjonene, som altså har hatt egne lotterier med store inntekter, og som gradvis er blitt fasett inn. Det har vi gjort for å sikre at frivilligheten får pengene i årene fremover. Det er ikke denne regjeringen som skaper uklarhet rundt rammebetingelsene – det er den forrige regjeringens manglende klarhet i hva man skulle tillate på siden. Vi har flere lotterier som er på siden av Norsk Tipping enerettsmodell, og det var altså den forrige regjeringen som ikke hadde klare prinsipper da den sa ja til et og nei til et. Derfor har vi nå en åpningssak fra ESA som vi må rydde i før vi går i gang med de langsiktige tiltakene som regjeringen vil ha.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:16:15]: Representanten Stoltenberg innledet med å vise til OL i Sotsji, og jeg er klar over at statsministeren også har vært der. Samtidig med kampen om medaljene i Sotsji har det i et naboland pågått en helt annen kamp, nemlig en kamp for frihet og demokrati – jeg snakker selvfølgelig om Ukraina. Det er mange menneskerettighetstemaer som har vært på dagsordenen den siste uken – Ukraina, selve menneskerettighetssituasjonen i Russland og nå senest situasjonen for homofile i Uganda.

Men tilbake til Ukraina: Vi er vel kjent med at statsministeren hadde en samtale med sin russiske kollega under OL i Sotsji. Der vet vi at menneskerettigheter ble berørt som tema. Jeg tror Stortinget er interessert i å høre hva statsministeren har å si rundt de samtalene, men jeg har også et spørsmål knyttet til om man i det møtet kom inn på situasjonen i Ukraina, hvor vi vet at Russland har spilt og

vil spille en viktig rolle, enten for å være med og stabilisere landet, eller kanskje det motsatte, nemlig å destabilisere Ukraina. Så min utfordring går til statsministeren på disse to områdene.

Statsminister Erna Solberg [10:17:54]: La meg få begynne med spørsmålet knyttet til menneskerettigheter generelt. Vi mener at det er en viktig del av Norges utenrikspolitikk – at det skal være det når det gjelder både utenrikspolitikken og bistandspolitikken i årene fremover. Hvordan vi fremmer menneskerettigheter, kan være litt ulikt ut fra hvilke land det er snakk om. Det har å gjøre med muligheten for å mobilisere sivilt, om man har samfunnet med seg i det, og hvordan utviklingen går – i positiv retning eller i negativ retning. Derfor har regjeringen bestemt at vi før sommeren kommer til å legge frem en stortingsmelding for diskusjon om menneskerettigheter i utenriks- og bistandspolitikken i årene fremover, fordi vi mener at dette er et viktig tema å belyse for å ha gode felles strategier knyttet til dette.

I de samtaler jeg hadde med statsministeren i Russland, Medvedev, konsentrerte vi oss om de sakene som har vært diskutert rundt menneskerettigheter i Russland, i tillegg til bilaterale norsk-russiske samtaler og forhold. Jeg mener at det er viktig at vi også påpeker det når utviklingen på noen områder har gått i feil retning. Jeg har sagt at vi kommer til å være opptatt av menneskerettigheter både før, under og etter OL i Russland, fordi det er vårt største naboland. Utviklingen i vårt største naboland er av betydning for veldig mye som skjer også i samarbeidet over landegrensene. Vi hadde ingen direkte samtaler da om situasjonen i Ukraina, bortsett fra at det var berørt som en generelt vanskelig situasjon. Dette var en uke før de store omveltningene skjedde. Jeg må jo si at jeg tror de fleste av oss hadde en følelse den lørdagen de ukrainske skiskytterjentene vant, og det samtidig var store omveltninger i hjemlandet – selv om vi alltid er nasjonalistiske og ønsker å vinne selv, gjorde begge disse tingene at det ble en stor dag for Ukraina. Det vi nå venter på, er å få på plass en legitim regjering som gjør at det er lettere å skape gode samarbeidsforhold for å stabilisere Ukraina fremover.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:20:05]: Vi ser fram til, et samlet storting tror jeg, å få en debatt rundt bistand og menneskerettigheter og hva som til syvende og sist – det tror jeg er målet for oss alle – fremmer menneskerettigheter. Bare i spørsmålet om Uganda har man jo sett at det er ulike vurderinger av hva som til syvende og sist er best for å støtte opp under helt fundamentale menneskerettigheter.

Når det gjelder Ukraina, er også situasjonen den at det skal være et forsvarsministermøte i NATO, hvor også det vi vel nesten må kalle interimledelsen i Ukraina, er invitert. Mitt spørsmål er da: Hva bringer Norge med seg av budskap til dette møtet?

Statsminister Erna Solberg [10:20:58]: Det viktigste budskapet vi har, er at Norge kommer til å stille opp for en fredelig utvikling i Ukraina, håpet om et samlet Ukraina, et Ukraina som bygger på demokratiske prinsipper, og som

skaper en bro mellom regimeendringen og systemendringen som har vært nå, som gjør at man kan bygge et fremtidig Ukraina. Det er det viktigste. Det er viktig å lære av hva som har vært vellykkede endringer av systemer i andre land. Det er klart at det å skape bro mellom disse to systemene kommer til å være viktig. Så har vi sagt at vi kommer til å forsøke å stille opp økonomisk der vi kan, gjennom de internasjonale mekanismene som etableres, og selvfølgelig forsøke å påvirke alle andre parter til å gjøre det samme.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål, først Astrid Aarhus Byrknes.

Astrid Aarhus Byrknes (KrF) [10:22:04]: Situasjonen i Ukraina er enno veldig uoversiktlig og skjør, og det kviler eit veldig stort ansvar på aktørane no for å styra etter demokratiske prinsipp. Det er eit svært arbeid som ligg framføre. Men så er jo EU blitt einige om sanksjonar mot Ukraina som eit internasjonalt svar på det som har skjedd. Mi utfordring til statsministeren er difor: Meiner statsministeren dei nye EU-sanksjonane, som også Noreg har sluttet seg til, som ein del av det arbeidet som nå ligg framføre, kan vera med og bringa Ukraina ut av krisa?

Statsminister Erna Solberg [10:22:46]: Nå har jo utviklingen skjedd raskt. Torsdag kveld ble EU enige om endringer – det som ikke kalles sanksjoner offisielt, men restriktive tiltak. På lørdag var de man hadde rettet de restriktive tiltakene mot, de facto ute av styringsposisjon. Det betyr selvfølgelig at den situasjonen som er på bakken, har endret seg betydelig i løpet av to dager. Vi vurderer nå sammen med de andre internasjonale partnerne hvordan veien skal gå videre. Men de personene som sanksjonene var rettet mot, er i dag ikke i styringsansvarlige posisjoner. Det var ledelsen som da satt, og dette var tiltak som var lagt opp for å presse på for å få til endringene, og så skjedde endringene før tiltakene faktisk var begynt å virke. Nå vil det bli foretatt en helt ny vurdering av dette, og så vil man lage en ny strategi. Men her skjedde ting i folket raskere enn det noen internasjonale beslutningsmyndigheter hadde mulighet til å følge.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:23:57]: Min vurdering er at utenriksministeren har gjort en veldig god jobb i forbindelse med situasjonen i Ukraina. Jeg er også tilfreds med at han har signalisert at Norge ønsker å bidra økonomisk. Men i likhet med Ukraina er det mange land som har en dårlig utviklet rettsstat, som har politisk dårlig stabilitet, hvor det er viktig at Norge er engasjert for å få opp menneskerettighetsspørsmål. Derfor synes jeg det er viktig at Norge er engasjert i mange land. Denne regjeringa har signalisert det motsatte, nemlig ved å ha fokus på færre land. Det mener jeg kan være i strid med målet om å fremme menneskerettigheter. Små demokratiprojekter og små rettsstatsprosjekter kan få stor betydning dersom Norge er

engasjert. Så mitt spørsmål er: Hvilke land vil det gå ut over når regjeringa har signalisert at den vil kutte bidrag til flere land?

Statsminister Erna Solberg [10:24:54]: Vi har sagt fra regjeringens side at vi vil konsentrere det i henhold til både hvilke land vi bidrar til, og i hvilke områder og sektorer vi bidrar i årene fremover, og at menneskerettigheter kommer til å holdes høyt. Den gjennomgangen av bistandspolitikken foretar vi nå, og så kommer vi løpende tilbake igjen til Stortinget med hvor det vil komme endringer. Det naturlige vil være at det rapporteres i budsjettene når de kommer, hvilke forslag til programmer vi har fremover.

Jeg mener at det er viktig at menneskerettigheter er ett hensyn som vi skal ta i bistandspolitikken og i utviklingspolitikken, men det viktigste hensynet er å gjøre landene i stand til, når vi gir bidrag, å føre sin egen utvikling fremover. Det er da det er så viktig at vi også konsentrerer bistanden. Vi tror ikke at vi verken kommer til å ha god nok kontroll over pengene eller gode nok bidrag inn til de landene vi bidrar til, ved å smøre det tynt utover. Derfor vil vi ha større trykk på de landene vi bidrar til, gjennom å ha bedre kompetanse på landene og bedre oppfølging av hvordan pengene brukes.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:26:10]: Jeg er glad for at regjeringa følger opp den samarbeidsavtalen de har med Venstre om å øke fokuset på menneskerettigheter. Jeg syns utenriksministeren var bra da han var i Ukraina, jeg syns statsministeren var forbilledlig i sin klare tale til Russland, og jeg syns det var kjapt reagert også når det gjelder Uganda. Dette handler jo om å bruke Norges posisjon for å fremme menneskerettigheter og de negative utviklingstrekkene man ser. Man finner ingen perfekte regimer når det gjelder menneskerettigheter, heller ikke det norske, men vi må sørge for at vi klarer å utvikle dette i riktig retning. Når vi ser til en stor nabo, som Ukraina egentlig er, handler opprøret i gatene om opprør mot en korrumpert stat – tilliten til det politiske systemet blir svakt av korrupsjon. Da er spørsmålet mitt: Er det noe vi kan bidra med i Norge for å bygge en mindre korrumpert stat og en rettsstat som borgerne har større tillit til?

Statsminister Erna Solberg [10:27:12]: For det første vil jeg takke for de hyggelige ordene fra flere til utenriksministeren og til meg.

Jeg tror jeg vil si at opprøret i Ukraina dreide seg ikke bare om en korrumpert stat, men også om et frihetsønske fra ungdom i Ukraina, som følte at dørene til Europa ble lukket gjennom de valgene ledelsen i landet gjorde. Det er også viktig å huske. Det er, tror jeg, blant ungdom rundt omkring i hele verden et større frihetsønske med muligheten til å kunne påvirke sitt eget liv enn det har vært noen gang tidligere. Det er grunnlag for mye uro knyttet til det, og det er veldig viktig at alle land adresserer spørsmålet om å skape tillit.

Kan vi gjøre noe? Vi kan være med på å bygge organisasjoner, ha observatører, de menneskerettighetskontrollmekanismene som er i ulike land, vi kan lære vekk hva vi mener er gode ting ved vårt samfunn. Men det er veldig viktig å ha ydmykhet for at hvert land må skape sin egen fremtid.

Presidenten: Bård Vegar Solhjell – til oppfølgings-spørsmål.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:28:25]: Eg prøvde å notere under det første hovudspørsmålet kor mange gon-ger statsministeren brukte omgrepet «den forrige regjering», men eg kom ut av teljinga. Men no skal eg ty til det sjølv.

I går behandla Stortinget ei viktig sak frå «den forrige regjeringa» om menneskerettar, nemleg våpeneksport-meldinga. Eit samrøystes storting slutta seg til eit nytt system for å styrkje det at vi hindrar eksport til land som bryt menneskerettane grovt, eller ikkje er demokratiske. Vi innfører ei sjekkpunktliste, og regjeringa skal gjere ei risikovurdering i kvart enkelt tilfelle. I ein viktig merknad som fleirtalet stilte seg bak, men ikkje Høgre og Framstegspartiet, står det:

«Komiteens flertall (...) understreker at det er viktig (...) at regjeringens risikovurdering fører til at det ikke eksporteres våpen til land hvor myndighetene begår alvorlige brudd på menneskerettighetene.»

Eg lurar på korleis regjeringa vil følgje opp denne fleirtalsmerknaden frå Stortinget.

Statsminister Erna Solberg [10:29:25]: Jeg mener at den merknaden ikke sier i innhold noe annet enn det som er vår våpeneksportpolitikk per dags dato, at vi ikke eksporterer til land som har store brudd på menneskerettighetene, eller hvor våpnene kan brukes mot befolkningen for øvrig. Det mener jeg er grunnleggende for den våpeneksportpolitikken vi har hatt og fortsatt kommer til å ha, med de endringene som er gjort i denne listen. Så for meg oppfattes nok dette som en unødvendig presisering av det som allerede er helt grunnleggende for hvordan vi opptre når det gjelder våpeneksport.

Så kan selvfølgelig spørsmålet om hva som er grunnleggende brudd på menneskerettigheter være ulikt i ulike situasjoner. Jeg kan bare tenke meg at i noen konfliktsituasjoner, eller i noen områder, vil den diskusjonen komme litt avhengig av hvordan man ser på partene i konflikten.

Men det viktigste for meg er at vi skal sikre at våpen ikke eksporteres til land som bryter menneskerettighetene, eller som kan bruke disse i konflikter som pågår for øyeblikket.

Presidenten: Da vil presidenten tillate ett oppfølgings-spørsmål til, fra representanten Jenny Ellaug Følling, og vil samtidig minne om at det kan være greit at de som tegner seg til oppfølgings-spørsmål, gjør det med en gang.

Jenny Ellaug Følling (Sp) [10:31:02]: Utenriksminister Børge Brende seier til NTB at Noreg sjølvsagt vil vur-

dere korleis vi hensiktsmessig kan støtte opp om ei ny regjering og ein ny president, slik at statsfinansane kan kome i orden. Så understrekar han at det sjølvsagt er for tidleg å seie noko om størrelsen på ei økonomisk hjelpepakke. Då har eg to spørsmål:

Kva konkret kan ei slik hjelpepakke innehalde? Og når blir dette eventuelt lagt fram for Stortinget?

Statsminister Erna Solberg [10:31:43]: Vi har sagt at vi kommer til å følge opp utviklingen i Ukraina, nettopp for, sammen med landene rundt oss, å bidra til stabilisering. Det er ulike mekanismer for å gjøre dette. Noe av det kan skje gjennom IMF, som er en vanlig brukt mekanisme, i form av lån. Andre måter kan være direkte støtte.

Vi må jo velge virkemidler litt i forhold til hva andre land rundt oss også velger. Og så må vi først og fremst ha på plass en regjering og et system i Ukraina som kan motta pengene og bruke dem på en fornuftig måte, og som har en legitimitet fremover.

Vi er ikke kommet så langt at vi kan si når – det vil være avhengig av mange faktorer, også mange andre land, og ikke minst utviklingen i Ukraina – ei heller hvor mye, for så raskt som utviklingen har skjedd i Ukraina, kan vi per dags dato verken si hva behovet er eller hvor mye vi kan stille opp med.

Presidenten: Før Stortinget går videre til neste hovedspørsmål, vil presidenten bemerke at oppfølgings-spørsmålene skal relateres til hovedspørsmålet. Det kan kanskje anføres at et par av de oppfølgings-spørsmålene som har vært nå, har ligget litt på utsiden av det som hovedspørsmålsstileren stilte spørsmål om.

Da går vi til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:33:14]: Vi i Senterpartiet er svært opptatt av beredskap og gode akuttmottak. TV 2-nyhetene mandag hadde en sak om at det var stor uro ved akuttmottaket på Ahus – et av landets største og mest moderne sykehus. Spørsmålet der var: Skal vi ha de mest erfarne legene i front, eller leger med mindre erfaring?

Da en sak med noenlunde samme problemstilling dukket opp i fjor, før valget, var daværende opposisjonspolitiker Bent Høie svært høy og svært mørk. Jeg siterer:

«Dette er veldig alvorlig. Fordi dette er de som pasientene møter i en veldig alvorlig situasjon der en ikke helt vet hva som er galt, og da bør en møte leger som har erfaring (...).»

For daværende opposisjonspolitiker Solberg var denne saken et eksempel på regjeringens manglende gjennomføringskraft, og jeg siterer:

«Det er jo denne mangelen på gjennomføringskraft. Det er når flomlyset er på, når mediedebatten går, er vi politikere flinke til å si at vi skal handle, men langsiktig styring dreier seg om å huske sakene også når flomlysene er av (...).»

På TV 2-nyhetene for to dager siden var ikke Bent Høie så høy og mørk lenger. Det var mest om «å ta et steg til siden», men det han egentlig snakket om, var å ta et steg tilbake.

Så mitt spørsmål til statsministeren er: Hvorfor er det mindre viktig for Høyre å ha de mest erfarne legene i front når de er i posisjon enn det var når de var i opposisjon?

Statsminister Erna Solberg [10:35:04]: Det er utrolig viktig for denne regjeringen å styrke akuttberedskapen, den som dreier seg om tilstedeværelse i førstelinjen og å sørge for at det er erfarne leger med god kompetanse som møter pasientene i akuttmottakene. Derfor har denne regjeringen når flomlysene ikke har stått på, startet det arbeidet som skal til for at det som har vært bra på Ahus, som fortsatt kommer til å være blant de beste av landets akutt-mottak i organiseringen av erfaring i førstelinjen, faktisk skal bli modellen for fremtiden andre steder, ved at vi sørger for at vi får utdannet folk med nettopp den kompetansen.

Derfor fikk Helsedirektoratet den 21. november det mandatet og beskjeden om å utrede en ny spesialistutdanning, som er nøkkelen til å få til nettopp det som skal gjøre at det er erfarne folk i førstelinjen.

Den debatten vi hadde i fjor, dreide seg faktisk ikke om Ahus, den dreide seg om at det kom varslinger om at det sto turnusleger med knapp tid i førstelinjen på enkelte sykehus. Det hadde vi hatt et varsel om tre år før. Da satte Sylvia Brustad fokus på det med en gang, men etter det var det ikke mulig å finne det samme fokuset fra de to neste helseministrene.

Denne regjeringen har altså startet det som er byggesten én for å få gjort noe med det. Vi må ha en egen spesialistutdanning for området mottaks- og akuttmedisin i Norge. Det betyr at vi også får folk som har den erfaringen som skal til for å være der.

I dag er det jo sånn at vi får mye av denne kompetansen ved å hente leger med spesialisering fra utlandet til Norge, og det gjorde også Ahus da de bygde opp avdelingen sånn som den er. Så i motsetning til det som spørren gir inntrykk av, at denne regjeringen ikke har gjort noe, har regjeringen begynt å legge de viktige byggestenene for at vi nettopp får til det som skal til. Og Ahus kommer til å ha en av de fremste modellene med tung kompetanse i førstelinjen også etter det som har skjedd.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:37:15]: I fjor hevdet opposisjonspolitiker Høie at det var et sjansespill å bli sendt til norske akuttmottak – en drøy påstand. Han var tydelig på at vi trengte handling nå. Nå er svaret at vi lar en svekkelse skje på det som var et forbilde i fjor. Det skjer nå. Så er det andre svaret at man skal utrede og ha fokus på området. Hvorfor lar statsministeren en svekkelse skje når hun og helseministeren lovde det motsatte før valget?

Statsminister Erna Solberg [10:37:57]: Vi har ikke en styringsmodell av helseforetakene som gjør at vi kan gå inn og detaljstyre enkeltmodeller og endringer. Det ville vært en uholdbar måte å styre denne sektoren på. Vi må styre gjennom de brede, store signalene. Det viktigste signalet vi har gitt, er at nå etablerer vi denne spesialistutdanningen. Helsedirektoratet har fått i oppdrag å gjøre det. Og vi kommer til å ha sterkere nasjonal styring med innholdet

og kvaliteten i akuttmottakene, som en del av det som er nasjonal helse- og sykehusplan.

Så arbeider Helsedirektoratet nå frem den fremtidige spesialiststrukturen og innholdet i utdanningen for legene. Og så pågår det en vurdering av behovet for en ny medisinsk spesialitet som innrettes etter akuttmottakenes behov.

Vi har sagt at dette er oppfølgingen av den plattformen vi er valgt på. Dette er også det vi sa vi burde gjøre i fjor. Vi sikrer at det ikke er tilfeldig, at man må være i Ahus' nedslagsfelt for å komme til de mest spesialiserte legene når man kommer på akuttmottak, men at man faktisk uansett hvor man er i Norge, kommer til spesialister som har bakgrunn i dette, og at man får den gode vurderingen med en gang (presidenten klubber). Derfor sørger vi for like gode helsetjenester over hele landet (presidenten klubber) ved å bygge dette ...

Presidenten: Taletiden gjelder også for statsministeren.

Da åpner vi for oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:39:21]: Det er denne mangelen på gjennomføringskraft, det er når flomlysene er på, når mediedebatten går, at vi politikere er flinke til å si at vi skal handle – det var det en sa i april i fjor. I dag er tonen en helt annen. I dag er det at en skal bygge sten for sten, at en ikke kan styre helseforetakene. I fjor vår var det et krav om at her måtte det gjøres noe straks. På dette området har regjeringen bygd store forventninger, ikke bare om at noe skal skje, men at ting skal skje meget raskt, og at en skal få akuttmottak med erfarne leger over hele landet.

Hvor lang tid vil det ta før vi ser den gjennomføringskraften som statsministeren i april i fjor sa var så veldig viktig?

Statsminister Erna Solberg [10:40:18]: Gjennomføringskraft er ikke bare å gjøre ting når lyset er på, det er å gjøre det når lyset er av – og det har vi gjort. Vi har startet arbeidet med å utvikle det som må til for å sørge for at man alltid møter erfarne leger. Hvis man ikke har en spesialistutdanning i Norge for å få de erfarne legene, er det vanskelig å fylle opp sykehusene med dem.

Tidligere helseminister Jonas Gahr Støre uttalte i fjor til TV 2 at han mente det ikke var et realistisk scenario med overleger i front på akuten på alle sykehus. Vi mener faktisk at det er realistisk å få det til i fremtiden, men det er helt urealistisk å få det til på tre og en halv måned. Det er ikke mulig å trylle frem leger med en spesialitet man ikke har etablert en utdanning for, tidligere.

Det er en hovedutfordring også for Ahus at de faktisk valgte å gå foran. Når det ikke er utdanninger innenfor denne spesialiteten i Norge i dag, er de altså helt avhengig av å hente leger fra utlandet. Vi har tenkt å utdanne norske leger, og vi har tenkt å sørge for at akuttmottakene blir i betydelig bedre stand enn de har vært tidligere.

Torgeir Micaelsen (A) [10:41:33]: Jeg tror de fleste av oss som opplever å måtte oppsøke landets akuttmottak fordi vi tror vi er syke, eller fordi vi åpenbart er skadet, selvfølgelig er urolige – engstelige – og har behov for å bli møtt på en måte som innbyr til tillit, kvalitet og uten unødvendig venting. Her har det skjedd mye, men det kan skje mer. Jeg er opptatt av at vi må ta tak i det som vi kan gjøre i dag, det vi kan gjøre på litt kortere sikt enn det statsministeren antyder. En slik spesialitet som statsministeren prater om, er jeg åpen for å diskutere. Men det vil ta mange år før vi kan ha en kapasitet der dette vil være aktuelt på mange steder i landet.

Problemet er at vi dessverre har opplevd en statsministerkandidat, som nå er statsminister, og en leder av helsekomiteen, som nå er helseminister, som snakket ned måten landets akuttmottak kunne organiseres på i dag. Da påhviler det statsministeren et veldig stort ansvar. Hva kan statsministeren gjøre på litt kortere sikt enn bare å utrede hvordan vi kan gjøre dette for framtiden – som jeg opplever er svaret i dag?

Statsminister Erna Solberg [10:42:37]: Å være kritisk til regjeringens manglende gjennomføringskraft er ikke å snakke akuttmottakene ned. Å ta på alvor varsler som kommer, eller Helsetilsynets rapporter, er heller ikke å snakke ned. Det som er det viktige spørsmålet, er hva man gjør etterpå. Vår opplevelse var at etter at det var en stor gjennomgang fra Helsetilsynet i 2009, som regjeringen da reagerte på, så vi ikke sporene etter det fokuset disse årene før det kom en ny påpekning og en varslings sak knyttet til akuttmottakene.

Vi bygger som sagt sten på sten for å bidra til at akuttmottakene blir bedre. Det kommer til å være en viktig del av den nasjonale helseplanen. Vi skaper oss styringsmuligheter for å fokusere bedre på kvalitet enn de gamle styringsmodellene. Vi kommer også til å stille tydeligere krav til alle landets akuttmottak. I de fleste akuttmottak møter man godt kvalifiserte leger, men de kan bli enda bedre. Og vi vet at det ikke er bra nok alle steder.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:43:52]: Etter 15 års erfaring fra et stort akuttmottak engasjerer dette meg. Det er ikke bare å ha kompetente leger der med spesialistutdanning, det er også viktig å ha kompetente sykepleiere og annet hjelpepersonell. Sykepleierne har allerede en egen spesialistutdanning. Den 24. juni i fjor la den forrige regjeringen fram en rapport om legespesialiteter. Det var en rapport og en gjennomgang, men ingen handlingsplan.

Nå vil jeg utfordre statsministeren: Jeg synes det er flott at man i Sundvolden-erklæringen har tatt tak i dette, men vil man ta tak i mer enn legeutdanninger? Vil man stille kompetansekrav til akuttmottakene for å sikre en helhet i en viktig del av helsevesenet hvor man tar imot de sykeste av de syke?

Statsminister Erna Solberg [10:44:51]: Som nevnt var dette noe av det første som helseministeren tok tak i angående legene, for det er der det er størst mangel siden

man ikke har en spesialistutdanning. Det vil nå utredes og komme på plass.

Den andre biten er hele arbeidet knyttet til å lage en nasjonal sykehusplan som stiller større krav til innhold, og som stiller krav til hvor stort og hvor mye man vil dimensjonere i forhold til befolkningsgrunnlaget. Da vil det være en helt naturlig diskusjon å stille spørsmål om man skal stille kompetansekrav på ulike områder. Jeg vil ikke nå si at vi har besluttet å gjøre det i detalj, for det vil også være viktig å sørge for at det ikke kan stå i motstrid til f.eks. å ha gode tilstedeværende lokalsykehus – at vi stiller så strenge krav på alle områder at det ikke vil være mulig å fylle opp med nok kvalifiserte på et mindre sykehus. Dette er de dilemmaene som Stortinget skal få seg forelagt å diskutere når vi sier at vi skal ta et større grep rundt styringen gjennom en nasjonal sykehusplan.

I dag har vi overlatt veldig mye ... (presidenten klubber).

Audun Lysbakken (SV) [10:46:07]: Det er bare å ønske statsministeren lykke til i sin jakt på fokus. Jeg synes at etter å ha jobbet så lenge for å få ansvar, ville det kledd statsministeren bedre å ta ansvar her og nå. I fjor var det sånn i en konkret sak at Erna Solberg og Bent Høie mente helseministeren hadde ansvaret, og det var svært alvorlig og en mangel på gjennomføringskraft at hun ikke gjorde noe med en gang. Nå kommer det opp en ny lignende og konkret sak. Erna Solbergs svar er altså at dagens helseminister kan ingenting gjøre, for sånn er systemet. Det er ingen som forventer at det skal skje en revolusjon på akuttmottakene på tre og en halv måned. Men at et av de viktigste eksemplene på den veien denne regjeringen har sagt den vil gå, bygges ned etter tre og en halv måned, er likevel et eksempel på manglende gjennomføringskraft.

Jeg forstår statsministeren sånn at hun ikke vil gjøre noen ting med situasjonen på Ahus. Kan hun bekrefte at det er korrekt?

Statsminister Erna Solberg [10:47:08]: Jeg har nettopp stått og sagt at vi tar ansvar, vi har tatt ansvar fra dag én for å bygge bedre akuttmottak. Vi kommer til å sørge for at i løpet av de fire årene vil akuttmottakene være bedre, det vil være flere kvalifiserte personer. På Ahus vil det fortsatt være betydelig bedre bemanning med kvalifiserte folk enn det er på veldig mange akuttmottak. Men det blir ikke akkurat den modellen som de selv lanserte i fjor, for det har vært intern uenighet om den gir grunnlag nok for at man på indremedisinsk avdeling får nok spesialistutdanning som en del av utdanningsløpet. Det synes jeg faktisk er litt for detaljert for statsministeren å skulle ta oppgjør med – om utdanningsløpet for indremedisinere på Ahus blir godt eller dårlig. Vi skal ta vare på pasientene, og vi er helt sikre på at den modellen de lager på Ahus, kommer til å bety godt kvalifisert personale i førstelinjen, men dessverre ikke helt den modellen de valgte i fjor, for den viste seg ikke å gi god nok opplæring for andre leger.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Sveinung Rotevatn (V) [10:48:33]: Eg skal også stille eit spørsmål om gjennomføringskraft, som på mange måtar har vorte credoet til statsministeren og regjeringa ho leier. Det er ein god ambisjon, men då må ein også tole å bli målt på det.

Den siste tida har vi fått fleire eksempel på kor viktig det er med gjennomføringskraft i arbeidslivspolitikken – flomlyset er med andre ord på. I førre veke kunne Dagens Næringsliv fortelje om situasjonen med Ladegården sykehjem i Bergen. Der har både arbeidsgivarar og arbeidstakarar vorte einige om ei ny turnusordning, ei ordning som medfører at dei tilsette må jobbe færre helgar, men at dei til gjengjeld jobbar litt lenger om gangen. Sånne turnusordningar har tidlegare gitt gode resultat i form av fleire heile stillingar og meir fornøgde brukarar. No har Fagforbundet sentralt sett ned foten.

I Dagsavisen måndag kunne vi lese om situasjonen ved Oslo universitetssykehus, der ein i fjor såg seg nøydd til å bryte bestemmingane om arbeidstid i arbeidsmiljølova 32 000 gonger.

«Jeg ønsker selvsagt ikke å bryte norsk lov, men det må jeg gjøre for å drive denne virksomheten forsvarlig.»

Dette sa leiaren for akuttklinikken til avisa.

Regjeringspartia snakkar mykje om å endre arbeidsmiljølova for å sikre modernisering og meir fleksibilitet. Det er ein ambisjon som Venstre meir enn deler. Men enn så lenge har det vorte med snakket.

Då den raud-grøne regjeringa kom til makta i 2005, brukte ein 24 dagar på å endre arbeidsmiljølova. Så langt har regjeringa Solberg brukt 134 dagar på å gjere ingenting, iallfall ikkje som vi på Stortinget har fått med oss. Det varsla arbeidstidsutvalet er framleis ikkje sett ned, og i går fekk vi i arbeids- og sosialkomiteen beskjed om at vi kan vente oss nøyaktig null saker den neste månaden.

Spørsmålet mitt til statsministeren er dette: Korleis har regjeringa vist gjennomføringskraft i arbeidslivspolitikken så langt?

Statsminister Erna Solberg [10:50:27]: Noe av det viktigste regjeringa nå jobber med, er videreføringa av IA-avtalen – hvilke virkemidler som skal være innenfor det inkluderende arbeidslivet for å sikre at vi får flere til stede på jobb, flere som raskere kommer tilbake, og også at vi når de målene i IA-avtalen som vi ikke har hatt så god resultatoppnåelse på tidligere, nemlig spørsmålet knyttet til dem som står utenfor arbeidslivet.

Når det gjelder lovendringsforslagene, er det enklere å oppheve en lov enn å skrive lovtekst til nye lover. Men vi jobber også med oppfølgingen av Sundvolden-plattformen på de endringene vi skal ha. Ett område synes jeg er viktig, at vi skal ha en god dialog med partene i arbeidslivet. I mange år, når vi har tatt opp nettopp turnusspørsmålene og muligheten for å jobbe på andre turnusmåter, har svaret vært – fra fagforeningene og fra den tidligere regjeringen – at dette er ikke noe problem, for nesten alle får godkjent.

Det vi nå ser, er kanskje en innvarsling av en annen politikk fra noen av fagforeningene. Det vil i så fall bety at

behovet for å gjøre endringer i lovverket vil bli større enn hvis vi hadde klart å få til gode løsninger sammen med partene i arbeidslivet. Mitt mål er alltid at man får minst konflikt ved å sørge for at partene i arbeidslivet er med på hvordan vi skal fortolke det. Det betyr at vi også vil gå rundt og snakke om disse tingene med partene i arbeidslivet, sånn at vi oppnår mest mulig gjennomføring med hensyn til svake grupper, f.eks. de som bor på Ladegården sykehjem, eller de med psykiske utfordringer som bor på Bispebjerg, og som har fortjent å ha stabilitet rundt seg og gode arbeidsordninger.

Men jeg er enig i at det som sto i avisen i forrige uke, innvarsler en annen og mer konfliktorientert holdning til å finne gode løsninger sett fra brukernes side. Det betyr at vi er nødt til å sette større fart på det arbeidet hvis vi ikke finner gode løsninger med partene uten å gjøre lovendringer.

Sveinung Rotevatn (V) [10:52:39]: Eg vil takke statsministeren for tilløpet til eit svar. Eg har forståing for at enkelte spørsmål krev grundige utgreiingar og dialog, og at alle skal med. Men mykje av det vi her snakkar om, er det faktisk ikkje eit veldig stort behov for å greie ut. Statsministeren kan ganske enkelt opne den skuffa i skrivebordet sitt som er merka «Bondevik II» og finne fram mange av dei forslaga som ho sjølv var med på å leggje fram den gongen. Eg legg til grunn at det vi med stor gjennomføringskraft samla eit breitt borgarleg fleirtal om for kort tid sidan, bør vere minimum av det ein kan få til no.

Lat meg ta eit par openberre område der det er behov for oppmjuking: reglane for gjennomsnittsbereking av arbeidstid, reglane for kvelds- og helgearbeid og reglane for mellombels tilsetjingar. Er noko av det reformer som regjeringa vil gjennomføre før vi har fått 32 000 nye lovbrøt ved det største sjukehuset vårt, og på andre arbeidsplassar?

Statsminister Erna Solberg [10:53:38]: For det første har jeg lyst til å si at disse tallene for brudd på arbeidsmiljøloven viser veldig tydelig at arbeidsmiljøloven blir veldig firkantet, for ganske mange av de bruddene ville vi oppfatte som helt marginale, men likevel i strid med loven. Det betyr at det er viktig å gjøre noe. Gjennomsnittsberegningene er blant de tingene vi har på listen over ting vi skal gjøre noe med, og vi har midlertidige ansettelse, som er ett av de spørsmålene.

Men jeg har lyst til å si at i løpet av de åtte årene som er gått siden Bondevik II-regjeringen, har iallfall Høyres utgangspunkt vært at vi ikke tar blåkopi av alle tingene vi gjorde i Bondevik II-regjeringen. Vi skaper faktisk ny politikk basert på et nytt arbeidsliv, og det har derfor ikke bare vært å hente de gamle forslagene opp av skuffen og fremme dem for Stortinget. Vi gjør et arbeid som skal bidra til at vi faktisk kommer med nye, gode regler, som vi håper kan ha bredest mulig støtte av hensyn til det vi skal ta hensyn til – at pasienter i Norge får de beste helse-tjenestene, og at brukere i omsorgstjenesten får de beste omsorgstjenestene.

Presidenten: Det åpnes for fire oppfølgingsspørsmål – først Trine Skei Grande.

Trine Skei Grande (V) [10:54:57]: Når jeg hører replikvekslingen mellom statsministeren og representanten Rotevatn fra Sogn og Fjordane, rinner Ivar Aasens ord meg i hu: Me trur det skal ganga så fort alt fram med noko stort, men så snart noko stort er nådd, kjem noko smått.

Jeg har egentlig et veldig kort og enkelt spørsmål til statsministeren: Vil det hjelpe statsministeren i framdriften av hennes arbeid at Venstre fremmer disse forslagene i Stortinget?

Statsminister Erna Solberg [10:55:32]: Jeg mener at lovarbeid trenger et lovforarbeid. Det er det som er viktig med det som skjer, og det betyr at veldig ofte når Stortinget fremmer lovforslag uten lovforarbeid, legger man opp til at juristene skal gjøre tolkningsrommet for hvordan dette skal forstås. Jeg tror at når det gjelder partene i arbeidslivet, er nettopp det lovforarbeidet, og forståelsen og fortolkningen, en ganske viktig del av det å skape ro rundt ordninger – og ikke bare kamp rundt ordninger.

Presidenten: Dag Terje Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Dag Terje Andersen (A) [10:56:10]: Arbeidsmiljøloven har vi for å ivareta helse og sikkerhet for dem som er i arbeidslivet i Norge. Torsdag i forrige uke la Statens arbeidsmiljøinstitutt fram en undersøkelse som dokumenterer to vesentlige ting. Det å ha veldig ukurante arbeidstider går ut over arbeidstakerens helse. Men i den sammenhengen hovedspørsmålet blir stilt, er det like interessant at det fører til flere ulykker og dårligere oppmerksomhet på jobben.

Det er regjeringas eget organ, Arbeidsmiljøinstituttet, som dokumenterer dette – at hvis man jobber veldig lange vakter, f.eks. i helsesektoren, er det større sannsynlighet for at den som jobber lange vakter, blir syk, men ikke minst at de som er til behandling, får et dårligere tilbud fordi det kan gjøres feil.

Bør ikke da arbeidsmiljøloven heller skjerpes og følges opp enn å svekkes?

Statsminister Erna Solberg [10:57:15]: Det er veldig viktig at hovedhensikten med arbeidsmiljøloven er å ta vare på arbeidstakerne og å ta vare på helse, miljø og sikkerhet. Det skal det alltid være.

Så er spørsmålet: En del av de erfaringene som er kommet i denne rapporten, er de overførbare til noen av de temaområdene som nå diskuteres – f.eks. medlevertturnus, hvor man altså bor og lever sammen med pasienter som er psykisk utviklingshemmede, som har psykisk belastning og annet? Det er ikke sikkert at du kan overføre det fra der hvor du f.eks. har industrien eller oljevirkksomheten som erfaringsgrunnlag for hva som foregår.

Men derfor vil det være forskjell, tror jeg, på ulike arbeidssteder på hvor bra og hvor mulig det er å kunne ha lengre arbeidstider og andre turnussteder. Noen steder vil det være som å leve som en vanlig familie – og det gjør vi 24 timer i døgnet, alle av oss. Noen andre steder har man høyt maskinelle ting som selvfølgelig vil kreve en

helt annen oppmerksomhet enn å leve et vanlig, normalt familieliv.

Presidenten: Heidi Greni – til oppfølgings-spørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:58:29]: Statsministeren er øvers-te leder for Norges regjering som arbeider for liberalisering på mange områder, også på arbeidslivsområdet. Svaret til representanten Rotevatn underbygger også dette.

I regjeringsplattformen står det bl.a. at regjeringen vil:

«Legge til rette for et åpent arbeidsliv, blant annet gjennom å utvide adgangen til bruk av midlertidige ansettelse slik at reglene for privat sektor blir mer like reglene i staten.»

Når regjeringen er for liberalisering også på arbeidsmarkedet, eller rettere sagt svekkelse av arbeidstakernes rettigheter til fordel for arbeidsgiverne, hadde det vært interessant å få vite om det nå også skal gjelde yrkesgrupper som i dag er skjermet for presset fra konkurransen fra utenlandsk arbeidskraft, f.eks. lærere, politi, doktorer, sykepleiere, osv. Er det sånn at svekkelsene på arbeidslivsområdet, som retten til midlertidig ansettelse, også skal gjelde disse yrkesgruppene som fram til i dag har vært skjermet for konkurranse?

Statsminister Erna Solberg [10:59:36]: Jeg tror at hvis representanten går gjennom sitt eget spørsmål, vil hun se at det er egentlig svart på det. For det som står i Sundvolden-erklæringen, er at vi for privat sektor skal kunne gå nærmere det som skjer i staten. Legene er stort sett ansatt i staten, og de har et regelverk – nå er de unntatt fra en del av arbeidsmiljøregelverket. Så det er ikke de gruppene som representanten tar opp, som nå vil oppleve at det kan bli litt mer midlertidig ansatte – det er andre grupper.

Jeg synes det er interessant å se på forskningen. Den viser nå ganske tydelig, etter min mening, at grupper som har problemer med å komme inn i arbeidsmarkedet, de får altså en hjelp ved at det er litt mer midlertidighet og mulighet for det. Men grupper i offentlig sektor, iallfall i staten, er jo rammet av tjenestemannsloven, og den er jo betydelig mer liberal enn det arbeidsmiljøloven er. Så det er ikke de gruppene det er snakk om å liberalisere for; det er snakk om de gruppene der staten ikke er arbeidsgiver, og hvor de har muligheten til å ha en litt mer liberal bruk av midlertidig ansatte.

Presidenten: Audun Lysbakken – til siste oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:00:50]: Det begynner å danne seg et interessant mønster når det gjelder regjeringens måte å møte lovbrudd på. Når fastleger bryter regelverket knyttet til reservasjon, så skal de møtes med at lovbruddene skal legitimeres og loven endres. Når det fortsatt kjøpes sex i Norge, så skal lovbruddene møtes med at loven oppheves. Når arbeidsmiljøloven brytes, så skal lovbruddene møtes ved å godtas og loven endres. Det har nettopp kommet en rapport som viser sammenhengen mellom dårlig helse og ukurant arbeidstid. Samtidig

vet vi at feil i helsevesenet øker når folk må jobbe for lenge.

Hvilket signal vil statsministeren gi arbeidsgiverne i helsevesenet: Er det greit å bryte arbeidsmiljøloven, eller krever statsministeren at arbeidsgiverne gjør noe med det – nå?

Statsminister Erna Solberg [11:01:50]: Det er ikke, etter min mening, greit at man bryter arbeidsmiljøloven, men når vi ser så store tall på brudd på arbeidsmiljøloven, må vi også stille oss spørsmålet: Hvorfor skjer det? Noen ganger skjer det slike pragmatiske ting som at den som skal overta vekten din, har et sykt barn, så du blir stående tre timer lenger fordi du ikke kan la de eldre være alene. Da har du faktisk brutt arbeidsmiljøloven. Skulle du latt være å ta hensyn til de eldre? Skulle du gått hjem for ikke å bryte arbeidsmiljøloven, eller skulle du blitt på jobb? Ærlig talt: Jeg skjønner enhver som føler at de da blir værende på jobb, fordi det er det valget man har.

Da kan vi kanskje se på spørsmålet om hvor fleksibelt det er, hvilke muligheter de har, hvordan vi har gjennomsnittsbetraktninger, og i denne diskusjonen mener jeg at pasientene og brukerne også må være med. Det vi vet, er de forsøkene vi har på langturnus innenfor deler av omsorgssektoren, og det er mindre medikamenter, mindre neddoping, bedre liv. Dét betyr mye for meg. Jeg tar størst ansvar for de svakeste i vårt samfunn. De trenger også arbeidstidsordninger for de som skal hjelpe dem, som gir dem et godt liv.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:03:12]: Det som gjennom tusen år har vært vår aller viktigste eksportnæring, er fisk. I det store bildet kommer oljealderen til å være en liten parentes mellom den historien og den framtiden der fisk og sjømat igjen blir vår aller viktigste eksportnæring. Så hvordan vi forvalter dette evige gullet i havet, og hvem som har eierskap til disse ressursene, er spørsmål av kolossal nasjonal betydning.

På mandag var jeg på et folkemøte i Mehamn og hadde gleden av å møte de som startet det kystopprøret som nå sprer seg til hele Nord-Norge. På mandag kommer det et charterfly fullt av folk fra Finnmark som har tenkt å protestere utenfor Stortinget, og de retter sitt sinne mot Røkke og mot regjeringen. De frykter at fisk som har vært ment for landanleggene langs kysten av Nord-Norge, i stedet skal forsvinne vekk på trålere som gir profitt til noen, men som gir lite verdiskaping til samfunnet som helhet.

I tillegg har de fått et signal om at regjeringen ønsker å tillate den praksisen ved å gå bort fra det som har vært en tydelig politikk i Norge, nemlig at trålkvoter skal kunne knyttes til bestemte landanlegg og kommuner, slik at vi er sikre på at disse ressursene hører fellesskapet til og kommer befolkningen langs hele kysten til gode. Hvem skal eie fisken? Ikke noen få tråleredere, men hele folket i Norge. Hvordan får vi mest verdier ut av den? Jo, ved å sørge for at den bearbeides på land i Norge, slik at vi kan skape mest mulig verdier her i vårt eget land.

Vil statsministeren vende Nord-Norge ryggen ved å tillate at trålkvotene ikke lenger skal være knyttet til et anlegg eller en kommune, men til såkalte regioner?

Statsminister Erna Solberg [11:05:11]: Jeg er helt enig i at fisk er en viktig fremtidsnæring for Norge, og at norske fiskerier har en fremtid, og at norske distrikter som lever av fiskeriinntektene, og som lever av arbeidsplassene, både de som er til sjøs og de som er på land, bør ha gode rammebetingelser i årene fremover. Det mest grunnleggende for at dette også skal være en fremtidsnæring, er at vi sørger for at det er lønnsomhet i alle ledd. Hvis ikke det er lønnsomhet i alle ledd, kommer noen ledd over tid til å falle vekk. Er det ikke lønnsomhet, kommer arbeidsplassene til å forsvinne. Da har vi ikke en fremtidsnæring. Da har vi bygget ned kompetansen. Noen ganger får du strukturendringer for å bidra til lønnsomhet. Når vi i den forrige borgerlige regjeringen bidro til mer strukturering, så bidro det til mer lønnsomhet i norsk fiskerinæring, det bidro til at det ble mer attraktivt å være fisker, det bidro til at vi også sikrer Fremtids-Norge og fiskerinæringen.

Utfordringen for fastlandsindustrien for fisk er manglende lønnsomhet. Det kan ikke vi oppheve politisk. Vi kan selvfølgelig begynne å subsidiere, men det har jeg ikke hørt noen forslag om. Vi kan ikke gi lønnsomhet til disse arbeidsplassene; det må aktørene selv gjøre. Og det oppfatter jeg er et av tiltakene som Norway Seafoods forsøker, når de faktisk har en offensiv strategi for å utvikle anleggene i Stamsund, Melvær, Sørvær, Kjøllefjord, Berlevåg og Båtsfjord, men kanskje ikke like mye aktivitet andre steder. Men det er altså for å skape lønnsomhet og for å skape trygge arbeidsplasser.

Regjeringen kommer til å være opptatt av å følge aktiviteten nøye. Det er altså aktivitetsplikt knyttet til anleggene i Hammerfest, i Båtsfjord, i Kjøllefjord, i Storbukt Hvitfiskanlegg i Honningsvåg, men som departementet, altså fiskeriansvarlig, fastslo nylig, er det ikke knyttet aktivitetsplikt til Mehamn, hvor opprøret startet. Det finnes ikke, det ligger ikke i det juridiske grunnlaget, og da kan ikke regjeringen heller opprettholde en aktivitetsplikt som ikke fantes.

Audun Lysbakken (SV) [11:07:27]: Alle er enige om at målet er en lønnsom fiskerinæring, men det påfallende er at når du besøker de ulike bedriftene, f.eks. i Mehamn, er det jo en rekke som klarer å drive lønnsomt. Men det budskapet de ga til meg på mandag, var at det de trenger for å kunne tjene enda mer penger, er bedre tilgang på fisk. Det vi nå risikerer, er at fisken tas bort fra kysten fordi regjeringen gir trålerne tillatelse til å dra av gårde med mer av fisken.

Erna Solberg og jeg har det til felles at vi elsker den vidunderlige byen Bergen, men det må vel også sies at Bergen har en noe uheldig historie, noen hundre år tilbake, når det gjelder å utnytte nordlendingenes fiskeressurser, og det ville vært trist om den første statsministeren fra Bergen på lang tid også skulle bli den som dramatisk svekker kystfolkets rett til å få sin del av verdiene i havet.

Derfor vil jeg spørre en gang til om statsministeren står

fast på at den plikten til å levere fisk som hittil har vært knyttet til bestemte anlegg og kommuner, ikke lenger skal være det?

Statsminister Erna Solberg [11:08:33]: De forpliktelsene som selskapene har, gjelder fortsatt og kommer til å gjelde. Det vi har gjort, er å gjøre den juridiske gjennomgangen av hvilke forpliktelser som har vært i Mehamn, en juridisk gjennomgang som den forrige regjeringen også kunne ha gjort. Denne saken har jo ligget ganske lenge før det ble fattet en beslutning, eller en vurdering, knyttet til hva jussen sier om det. Det var kanskje betimelig å la være å gjøre det når man selv hadde makt, for så ikke å ta inn over seg at jussen sier veldig klart og tydelig: Det finnes altså ikke aktivitetsplikt i juridisk forstand i Mehamn, og da kan heller ikke regjeringen i ettertid påføre forpliktelser som ikke finnes.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Johnny Ingebrigtsen.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [11:09:33]: Som fisker er jeg opprørt over regjeringens holdning og svar når disse leveringspliktige trålkvotene tenkes regionalisert, altså flyttet.

Momentet om krav til økonomisk inntjening er jo bare tull, for jeg har nettopp fått referert at det er flere andre bedrifter som tjener penger – de tjener faktisk gode penger.

Dette er en privatisering av en naturressurs som er forbeholdt noen få, uten noe krav om at det skal komme hele befolkningen til gode. Aker Seafoods er i ferd med å flytte sitt topp moderne anlegg i Mehamn og ta kvotene med seg, og kommunens innbyggere står fortvilt igjen på kaia.

Regjeringen signaliserer at de vil privatisere fisken ved å innføre evigvarende kvoter. Da lurer jeg på: Er statsministerens melding til kystopprøret som skal stå utenfor Stortinget på mandag, at de nå skal fratas disse fiskerettighetene for evig tid?

Presidenten: Presidenten må nok bemerke at ordet «tull» ikke er veldig parlamentarisk.

Statsminister Erna Solberg [11:10:35]: Én ting er fremtidspolitikken, som vi utreder og vil komme tilbake til. Det andre spørsmålet dreier seg om den aktuelle situasjonen i Mehamn, og når jeg nå har hørt innlegget, må jeg få lov til å stille et spørsmål tilbake, som det kunne være fint om SV hadde avklart på dette eller andre områder:

Mener de at det finnes en juridisk aktivitetsplikt i Mehamn, som staten kan opprettholde, eller mener de det ikke?

Den juridiske gjennomgangen som fiskerimyndighetene har gjort, og som den forrige regjeringen kunne ha gjort, men lot være å gjøre, viser at det ikke finnes grunnlag for at staten skal pålegge aktivitetsplikt i Mehamn, for det finnes ikke grunnlag for det i de tidligere vedtakene.

Har man, ifølge SV, et annet juridisk grunnlag overfor private aktører enn det fiskerimyndighetene nå har utvik-

let, eller er dette bare politisk snakk uten juridisk fundament?

Presidenten: Ingrid Heggø – til oppfølgingsspørsmål.

Ingrid Heggø (A) [11:11:54]: Dette er nok eitt nytt eksempel på at regjeringa førte ein politikk da dei var i opposisjon og ein annan i posisjon. Eg er ikkje i tvil om dei er best i opposisjon og håpar dei snart det tilbake dit.

Det er ei sjølvfølge at det skal vera lønsemd i det ein driv med, men, som det har vorte vist til her, det er mange andre som klarar å få lønsemd i dette – utan trålkvotar. Det var ein samfunnskontrakt til eit spesielt lokalsamfunn, der ein fekk kvotar mot å ha ein aktivitet for verdiar på land. Det skulle leverast på ein plass.

Bør ikkje andre få sleppa til viss det er slik at eitt selskap ikkje greier å oppfylla denne kontrakten?

Statsminister Erna Solberg [11:12:42]: Hvis det hadde vært en kontrakt i Mehamn, hadde det vært interessant å få vite, siden det nå har blitt slått fast fra fiskerimyndighetene at det ikke finnes aktivitetsplikt i Mehamn innenfor denne kontrakten, og at det ikke finnes en kontrakt av den typen som man nå påpeker.

Regjeringen har ikke fattet noen beslutning. Statsapparatet har gjort en juridisk gjennomgang av hvilke forpliktelser som har ligget der når det gjelder Mehamn, og den juridiske gjennomgangen viser at det ikke foreligger aktivitetsplikt for Mehamn.

Det foreligger aktivitetsplikt for andre steder i Nord-Norge basert på det, f.eks. industrivirksomheten som Aker Seafoods Finnmark driver i Finnmark, på det tidspunktet denne avtalen ble inngått, men det var ikke aktivitet i Mehamn på det tidspunktet.

Det er litt av dilemmaet. Vi har ikke juridisk – etter fiskerimyndighetenes og den juridiske forvaltningens vurdering – et grunnlag for å gripe inn overfor en privat aktør.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:13:54]: Jeg er glad for at statsministeren sier at fisk er en viktig framtidsnæring for Norge.

For tre uker siden var næringsministeren her i Stortingets spørretime og snakket varmt om verdiskaping i Nord-Norge. Vi vet også at fiskeri- og foredlingsindustrien er én av Nord-Norges viktigste næringer – kanskje i noen tilfeller også hovedgrunnet for arbeidsplasser i lokalsamfunnet.

En lemping på forpliktelsene i leveringsforpliktelsene, slik regjeringen har tatt til orde for, kan svekke verdiskapingen i Nord-Norge, og det kan gi tap av arbeidsplasser. Det vil være stikk i strid med ønsket om økt verdiskaping, som næringsministeren var her i Stortinget og snakket om.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Ser statsministeren dette paradokset?

Statsminister Erna Solberg [11:14:49]: Jeg ser det paradokset, og jeg ser at det åpenbart er behov for klar og tydelig styring av tildeling av kvoter, og det kommer det til å være, og det vil være fokus på hvordan leveringsplikten skal praktiseres fremover.

Det er ikke aktuelt å flytte kvoter fra Nord-Norge til andre steder, men det er viktig at vi hele tiden passer på at alle ledd i fiskerieringen har lønnsomhet. Det å skape arbeidsplasser som også kan være arbeidsplasser utenom hovedsesongen, er ganske viktig for å få til dette. Ringvirkninger for lokalsamfunn og bosetting får man først og fremst når man får fast bosatte som er i jobb over en lang periode av året – ikke bare i en toppsesong en kort periode.

Vi må sørge for at de reguleringene vi har fremover, ikke bare bidrar til at vi i fremtiden må nedlegge aktiviteten fordi det ikke er lønnsomhet knyttet til den.

Derfor kommer det styrende prinsipp for oss til å være: Ja, det skal selvfølgelig være stor aktivitet på fiskerisiden i Nord-Norge, og det skal være lønnsomhet i dette. Men når det gjelder Mehamn, understreker jeg én gang til at vi ikke kan innføre plikter som ikke var der da kontrakten ble inngått.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:16:05]: Det er to ting som er svært viktig for fiskeindustrien. Det ene er leveringsplikten, og det andre er lønnsomheten.

Dette er en næring som i årene framover kommer til å ha store behov når det gjelder teknologi, kvalitet og innovasjon. Men jeg tolker statsministerens svar dit hen at de ikke kan forvente seg noen drahjelp fra regjeringen når det gjelder å føre en næringspolitikk som kan bidra til å utvikle den teknologien, innovasjonen og kvaliteten som trengs, for det skal de private aktørene sjøl gjøre. En skal ikke føre en aktiv og målrettet næringspolitikk fra regjeringens side overfor fiskeindustrien. Annerledes kan jeg ikke tolke statsministeren på det punktet.

Leveringsplikten er også viktig, og jeg skal gi statsministeren en helt enkel utfordring, som hun ikke svarte på: Fiskeriministeren har tatt til orde for regionalisering av leveringsplikt. Det vil være svært uheldig og føre til stor nedbygging av fiskeindustri.

Er statsministeren enig i at en bør regionalisere leveringsplikten, eller vil regjeringen gå bort fra en slik prøveballong?

Statsminister Erna Solberg [11:17:10]: Det er ikke noe grunnlag for å slå fast at vi ikke kommer til å bidra til innovasjon og nyskaping i fiskeindustrien. Denne regjeringen har økt BIA-midlene, styrket SkatteFUNN-ordningen, og vi satser betydelig mer på innovasjon og nyskaping, som selvfølgelig også fiskeindustrien har nytte av.

I tillegg er lønnsomheten i bunn noe av det store grunnlaget for å få til det. Hvis vi også sørger for at man ikke må tømme ved arveoppgjør, som vi har gjort ved å fjerne arveavgiften, bidrar også det til å styrke kapital situasjonen for fiskeindustrien. Det bidrar også til evnen til å kunne investere i nyskaping.

Vi har i Sundvolden-plattformen sagt at vi ønsker fortsatt å opprettholde leveringsplikt, men vi ønsker å ha det for regioner. Nå utreder vi spørsmålet om leveringsplikt for regioner, men det betyr ikke at man flytter det fra Nord-Norge. Vi oppfatter ikke Norge som en region. Det handler om å sørge for at det er stor aktivitet og god lønnsomhet i fiskeindustrien som vil være de avgjørende vilkårene for hvordan vi lager det fremtidige regulerings systemet knyttet til dette. Det vil også innebære at det er leveringsplikt for fisk for de som historisk har hatt kvoter for levering.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Hadia Tajik (A) [11:18:44]: Nordmenn som dreg til Syria, viser kor viktig det er at sikkerhetstenestene våre er godt koordinerte. Disse nordmennene er i utlandet og kjem heim igjen, og dei beveger seg frå E-tenesta sitt domene til PST sitt domene. Det viser at me treng ei risikovurdering som er heilskapleg. Nettopp fordi dette heilskaplege biletet er viktig, vart det i fjor, for fyrste gong, lagt fram ei felles trusselvurdering, utarbeidd av PST og E-tenesta, med informasjon frå NSM, Nasjonal sikkerhetsmyndigheit.

I stortingsmeldinga om terrorberedskap sa den førre regjeringa at det var akkurat sånn ein skulle jobba framover: felles analyse og felles trusselvurderingar.

Komiteen på Stortinget sa seg tverrpolitisk einig i det. Ein sånn felles analyse var òg heile poenget med å etablere eit nytt kontraterrorsenter, leia av PST, men der òg tenestemenn frå E-tenesta er med. Da er analysen meir heilskapleg, gjennomarbeidd og betre koordinert.

Statsministeren har sjølv fleire gonger sagt at ho ønskjer seg betre koordinering og samordning på sikkerhets- og beredskapsfeltet. Men tidlegare denne uka la E-tenesta fram si trusselvurdering utan at PST eller NSM var med. Den førre regjeringa sørgja altså for koordinering, terrorberedskapsmeldinga stadfesta behovet for koordinering, Stortinget ville ha koordinering og da er spørsmålet mitt:

Kvifor har ikkje statsministeren sørgt for at trusselvurderingane er koordinerte?

Statsminister Erna Solberg [11:20:23]: Vi kommer til å koordinere trusselvurderingene på de områdene som har felles betydning. E-tjenestens trusselvurdering, som jeg syntes var utrolig interessant lesning, inneholder store analyser av områder som er langt vekk fra det som er et koordineringsbehov mellom de ulike etatene for aktivitet, f.eks. i Norge. Den analysen de har knyttet bl.a. til utviklingen i Asia, har ikke direkte relevans, men den er viktig i forhold til vår etterretningspolitikk, og den er viktig i forhold til vår utenrikspolitikk i årene fremover. Mange av de spørsmålene som ikke dreier seg om jihadister og andre, er det faktisk også ganske viktig at vi får frem, og de er det ikke behov for å koordinere. Vi vil ha et godt koordinert trusselbilde mellom disse, og det jobber vi med.

Når det gjelder spørsmålet om retur-jihadister, er kanskje det viktigste vi gjør, å bli bedre på å forebygge. Noe av det regjeringen nå gjør, er å få en ny handlingsplan knyttet til det, basert på en analyse som sa at den forrige hand-

lingsplanen hadde mye bra, men at den var dårlig på konkrete tiltak på forebyggingssiden. Derfor jobber vi mye med spørsmål om hvordan vi skal klare å mobilisere lokalsamfunnets ressurser og lage systemer for at det ikke skal være slik som det er i dag. I dag sier PST at de i stor grad er førstelinjen, og at de treffer allerede radikaliseret ungdom som er på vei til å reise ut, på vei til å kunne bevege seg andre steder. Vi jobber med tiltak som bidrar til at vi kan treffe disse ungdommene, snu dem, og endre på det på et tidligere tidspunkt.

Hadia Tajik (A) [11:22:07]: Eg takkar for refleksjonane omkring handteringa av returnerande jihadistar, men det var ikkje det eg spurde om. Eg er òg einig med statsministeren i at trusselvurderinga frå E-tenesta er interessant, men det var heller ikkje det eg spurde om. Det eg spurde om, var kvifor den trusselvurderinga som no vart lagd fram, ikkje er samordna og koordinert med PST og med NSM sånn som det var føresett i terrorberedskapsmeldinga, og sånn som det var føresett av Stortinget. Det at ein fyrst legg fram ei felles terrorvurdering, ei trusselvurdering, er jo ikkje til hinder for at dei enkelte tenestene sjølv sagt òg gjer vurderingar utover det, knytte til dei særneigne forholda som dei har ansvar for – byggjer ut det, nyanserer det. Men det ein har behov for, er fyrst den koordinerte, samordna trusselvurderinga, at ein har eit heilskapleg risikobilde. Når ein har det heilskaplege risikobildet, kan ein òg jobba derifrå.

Derfor er spørsmålet mitt framleis: Kvifor har ikkje statsministeren sørgt for at trusselvurderinga som vart lagd fram, var koordinert?

Statsminister Erna Solberg [11:23:11]: Jeg forstår at dette er et spørsmål om hvorvidt de enkelte trusselvurderingene burde ha kommet etter en felles trusselvurdering, eller – som det var nå – at noen av dem kommer før en felles vurdering. Jeg mener at det ikke er det som er det mest avgjørende. Jeg mener det mest avgjørende spørsmålet er at vi faktisk koordinerer trusselvurderingene på de områdene hvor det faktisk er felles trusler rettet mot vårt land. Hver enkelt av disse tjenestene kommer til å ha store områder som ikke er i krysspunkt med de andre, og som det er viktig at vi også belyser. Det synes jeg har vært en god bit av det etterretningen har gjort nå. I regjeringens arbeid er vi veldig opptatt av å koordinere det, og derfor jobber vi kontinuerlig med å få satt sammen de ulike bildene til en felles vurdering. Det må ikke skygge for de områdene som ikke er en del av den fellesbiten – store, viktige områder, også i vår beredskap – men som ikke krever koordinering mellom de tre E-tjenestene.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Anniken Huitfeldt.

Anniken Huitfeldt (A) [11:24:24]: Det er jo alltid vanskelig å få etater til å jobbe sammen, og derfor var det viktig for den forrige regjeringa å slå fast i en stortingsmelding, som Stortinget sluttet seg enstemmig til, at vi skulle ha en felles trusselvurdering. Nå kommer det ikke

noen felles trusselvurdering som vi har fått informasjon om.

Mitt første spørsmål er: Når kommer en felles trusselvurdering?

Førrige gang vi fikk en felles trusselvurdering, var jo Stortinget informert på forhånd. Nå er det slik at E-tjenesten kommer med en trusselvurdering på mandag. PSTs trusselvurdering er – etter det jeg forstår – like om hjørnet.

Mitt andre spørsmål er: Hvorfor ønsker ikke regjeringa å informere Stortinget om dette før de går ut med dette til offentligheten, og hvorfor informerer ikke regjeringa Stortinget om at man har gått bort fra det å legge en felles trusselvurdering til grunn i utgangspunktet?

Statsminister Erna Solberg [11:25:14]: Hvis det er et ønske fra Stortinget å få en gjennomgang av PSTs vurdering, er jeg helt sikker på at justisministeren kommer til å gjøre det grundig før den offentliggjøres. Den normale gjennomgangen som vi har fått i Stortinget tidligere, har også inneholdt ting som ikke er en del av den offentlige biten, og den har kommet nesten samtidig med den offentlige biten. Det har vært nødvendig. Det var en del av det som ble endret i Stortingets forretningsorden i forrige periode, da vi altså fikk gjort det slik at den utvidede utenriks- og forsvarskomiteé også ble en komité som kunne motta hemmelige opplysninger knyttet til f.eks. PSTs arbeid, og fungere som mer av en sikkerhetskomité. Vi har vært opptatt av at vi skal få ut disse rapportene raskt, men vi skal sørge for at Stortinget blir informert hvis det er det som er ønsket.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til siste oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:26:17]: Tidligere parlamentarisk leder Siv Jensen var en meget aktiv talskvinne for at vi burde ha en egen sikkerhetskomité på Stortinget. Det var fordi terrorbildet var mer sammensatt, hendelser ute påvirket hendelser hjemme i mye sterkere grad, E-tjenestene måtte samordnes bedre, vi i Stortinget måtte ha bedre informasjon om hva som var trusselbildet, og vi måtte ha bedre kontroll med hvordan E-tjenestene faktisk jobbet. Derfor er det svært overraskende, når Fremskrittspartiet og Høyre kommer i regjering, at man velger å involvere Stortinget mindre og ikke informere i forkant, og at man ikke sørger for den nødvendige koordinering mellom de ulike E-tjenestene.

Hva er grunnen til det?

Statsminister Erna Solberg [11:27:07]: De tre ulike tjenestene er godt koordinert. De samarbeider godt. Analysearbeidet fungerer godt om det som er felles trefningspunkt i sikkerhets- og beredskapsarbeidet. Det gjør de, og de rapporterer til regjeringen om det. Så har de altså analysearbeid som er mye større enn det som er de felles trefningspunktene. Da har man valgt å gå ut med det – bredt – i stedet for det som er rent koordinert.

Stortinget skal bli informert. Det er tradisjonelt slik at Stortinget får mer informasjon enn det som legges ut til det

offentlige. Det var et ganske tydelig krav fra den forrige opposisjonens at det ikke var nødvendig å bli informert bare om det som lå i den offentlige biten, for vi var i stand til å lese. Stortinget skal bli informert om mer enn det som legges ut til det offentlige, for Stortinget skal også være klar over flere av de vanskelige utfordringene.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Sak nr. 2 [11:28:01]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Helga Pedersen til statsministeren, er overført til kommunal- og moderniseringsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 15, fra representanten Odd Omland til næringsministeren, er overført til kommunal- og moderniseringsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra kommunal- og moderniseringsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 3, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 16, fra representanten Ingrid Heggø til næringsministeren, vil bli besvart av fiskeriministerens på vegne av næringsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 17, fra representanten Ruth Mari Grung til helse- og omsorgsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 4.

Spørsmål 22, fra representanten Stine Renate Håheim til landbruks- og matministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 11.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Helga Pedersen til statsministeren, er overført til kommunal- og moderniseringsministeren som rette vedkommende.

Helga Pedersen (A) [11:28:49]: «I regjeringen Solbergs politiske plattform står det: «Regjeringen vil legge til rette for vekst i hele Norge.» Fasiten så langt er at regjeringen kutter i de regionale utviklingsmidlene. Arbeidsplasser i Direktoratet for økonomistyring sentraliseres. Kutt i formuesskatten kommer i hovedsak innbyggere i et be-

grenset geografisk område til gode. Det kuttes i Innovasjon Norges reiselivsarbeid.

Hvordan vil statsministeren ta ansvar for at de ulike departementene legger til rette for vekst i hele Norge?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:29:22]: Som riktig påpekt i spørsmålet vil regjeringen legge til rette for vekst i hele Norge.

Regjeringen vil løfte konkurransekraften for næringslivet i hele landet slik at vi skaper flere arbeidsplasser og trykker fremtidens velferdssamfunn. Den rød-grønne regjeringen hadde et historisk økonomisk handlingsrom, men brukte det ikke til å styrke konkurransekraften.

Vekst i hele landet krever gode rammebetingelser for innovasjon og lokalt næringsliv. Derfor vil regjeringen gjennomføre en politikk hvor vi investerer mer i kunnskap, forskning, infrastruktur og vekstfremmende skattelettelser. Vi er godt i gang med dette arbeidet og tok viktige grep allerede i budsjettet for 2014.

Styrket konkurransekraft krever at vi jobber smartere, legger bedre til rette for vekst. Derfor styrket vi i budsjettet for 2014 både SkatteFUNN-ordningen og programmet Brukerstyrt innovasjonsarena.

Vi prioriterte opp infrastruktur med omlag 1,7 mrd. kr mer til vei og jernbane og 280 mill. kr mer til fylkesveier. Bedre vei og bane binder landet tettere sammen, knytter bedrifter nærmere kunder og leverandører og gjør det mulig å skape lønnsomme arbeidsplasser i hele landet.

Jeg vil takke for at representanten Helga Pedersen trekker frem regjeringens kutt i formuesskatten. I arbeidet med å sikre vekst i hele landet og et konkurransedyktig næringsliv er reduksjon av den særnorske formuesskatten viktig. Selv om bedrifter er registrert i én del av landet, skapes arbeidsplasser over hele landet. Mange av vekstnæringene skaper arbeidsplassene sine i Distrikts-Norge, og derfor er konkurransedyktig næringsliv den måten vi best kan sikre vekst i hele Norge.

Vekst i hele landet er viktig for regjeringen. Derfor jobber vi nå for å videreføre virkemidler som differensiert arbeidsgiveravgift og investeringsstøtte i store deler av landet. Derfor prioriterer vi i 2014 over 1 mrd. kr i regionale utviklingsmidler og spisser disse mot bedriftsrettede tiltak. Men vi kan ikke måle suksess i vårt arbeid i antall kroner bevilget på ett kapittel og én post i statsbudsjettet – det blir for snevert. Suksessen må måles i om vi lykkes i å skape konkurransedyktig næringsliv og sikre gode arbeidsplasser og levende lokalsamfunn i hele landet.

Helga Pedersen (A) [11:31:54]: For det første synes jeg ikke kommunalministerens virkelighetsbeskrivelse av det som har skjedd de siste årene, er korrekt. Den forrige regjeringen investerte i konkurransekraft over hele landet. Over 300 000 nye arbeidsplasser ble skapt, de fleste av dem i privat sektor. Det har resultert i at befolkningen øker i et flertall av norske kommuner, til og med i Nord-Norge er det befolkningsvekst, ikke minst i mitt eget hjemfylke, Finnmark.

Skal vi ha vekst i hele landet, er det å investere i lønnsomme arbeidsplasser svært viktig. Men regjeringens sat-

sing går i stikk motsatt retning. Vi ser at kutt i formuesskatten gir gevinst i tre bydeler i Oslo tilsvarende ti fylker i Distrikts-Norge. Samtidig kuttes det i regionale utviklingsmidler, reiselivssatsing, innovasjon i fiskerinæringen og permitteringsregelverket. Hvordan kan kommunalministeren forsvare at denne utviklingen skal stimulere til vekst også utenfor de store byområdene?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:33:02]: La meg da bare først si at når det gjelder virkelighetsbildet av forrige regjeringsperiode, er det faktisk slik at konkurransekraften ble svekket. Det er en av de store utfordringene vi nå sliter med, nemlig at produktivitetsveksten falt, og at den kostnadsmessige konkurranseevnen ble svekket. Derfor er regjeringens hovedprioritet å styrke næringslivets konkurransekraft. Det er helt avgjørende for at vi skal ha lønnsomme arbeidsplasser over hele Norge.

Og igjen, jeg merker meg at representanten Helga Pedersen tar tak i en bitte liten del av rammebetingelsene for norsk næringsliv. Det er klart at bedriftene over hele landet får glede av at vi reduserer formuesskatten. Det øker den private investeringskapitalen, som kommer hele landet til gode. Når vi har investert over 2 mrd. kr mer i infrastruktur enn det den forrige regjeringen gjorde, og styrket investeringen i fylkesveier, kommer det hele landet til gode.

Helga Pedersen (A) [11:34:01]: Det er jo sånn at kuttet i formuesskatten kommer en liten del av landet til gode. Når det gis like mye kutt i formuesskatt i tre bydeler i Oslo som i ti distriktsfylker, er det veldig vanskelig å forklare hvordan det skal kunne gi vekst i Nord-Norge, i innlandet, i Buskerud osv., samtidig som regjeringen så målrettet går til angrep på den aktive næringspolitikken.

Det forrige spørsmålet i spørretimen handlet om innovasjon og lønnsomhet i fiskerinæringen. Regjeringen har kuttet det marine verdiskapingsprogrammet og hvitfiskpakken, som ble fremmet av vår regjering nettopp for å møte utfordringene i fiskerinæringen. Den aktive næringspolitikken har vist seg å være veldig vellykket for å sikre befolkningsvekst, bedrifter og arbeidsplasser over hele landet. Her ser vi at den nye regjeringen har gjort et retningsskifte, og mitt spørsmål er derfor fortsatt: Hva vil den nye regjeringen aktivt gjøre for å fremme vekst også i distriktsfylkene?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:35:04]: Nå er det ikke slik at man kutter i formuesskatten i noen bydeler i Oslo. Man kutter i formuesskatten for å øke den private investeringskapitalen, og er det noe norske bedrifter har behov for, er det mer privat investeringskapital. Derfor kommer vi til å fortsette å kutte i formuesskatten, fordi det er viktig for norske, private arbeidsplasser i hele landet.

Når vi først er inne på kutt: La meg minne om at den forrige regjeringen kuttet i kompensasjonen for forhøyet arbeidsgiveravgift, som er målrettet mot Nord-Norge, tre år på rad. Hvorfor nevner ikke representanten Helga Pedersen det? Nei, fordi Helga Pedersen kanskje er opptatt av at den forrige regjeringen prioriterte noe annet? Ja, det er det

samme som denne regjeringen gjør. Vi har redusert noe i de fylkeskommunale og regionale utviklingsmidlene, men så har vi investert i fylkesveier – det kommer Distrikts-Norge til gode, det kommer Nord-Norge til gode. Vi har en aktiv næringspolitikk for å styrke arbeidsplassene, og vi skal styrke konkurransekraften der den forrige regjeringen svekket den.

Spørsmål 2

Knut Storberget (A) [11:36:24]: «Reduksjon eller fjerning av formuesskatten slår ulikt ut for byer og distrikt. En beregning fra 2010 viser at bydelene Ullern, Vestre Aker og Frogner i Oslo vil få dobbelt så mye i skattelette som Hedmark, Oppland og Buskerud til sammen ved å fjerne formuesskatten. Det vil dessuten bli mindre penger til fordeling over statsbudsjettet til bl.a. distriktstiltak.

Er dette rettferdig og god politikk for å skape vekst i distriktene?»

Statsråd Siv Jensen [11:36:58]: Det er bred politisk enighet om at skattesystemet skal bidra til å utjevne inntekter i befolkningen. Det er også denne regjeringens politikk. Men det er overdrevent å påstå at en reduksjon i formuesskatten vil gi dramatiske utslag i inntektsforskjellene i Norge. En reduksjon i formuesskatten vil ikke rukke ved Norges stilling internasjonalt som et samfunn med små forskjeller. For eksempel vil reduksjonen i formuesskatten som Stortinget har vedtatt for inneværende år, kun ha helt marginal effekt på Gini-koeffisienten, som er et veldig mye brukt mål på inntektsulikhet.

Selv om skattesystemet og formuesskatten bidrar til omfordeling, er det andre forhold som er viktigere for å utjevne forskjeller i levekår. Ganske små lønnsforskjeller før skatt, et offentlig finansiert utdanningssystem, gode helse- og omsorgstjenester og gode sosiale overføringsordninger ved arbeidsledighet, sykdom, uførhet og alderdom har større betydning for lave forskjeller enn skattesystemet. Det viser også Fordelingsutvalgets rapport fra 2009, som for øvrig var en rapport bestilt av den rød-grønne regjeringen. Jeg vil også vise til at sammenhengen mellom skatt og fordeling ble beskrevet i en budsjettproposisjon fra den forrige regjeringen – det står for å være helt presis på side 61–62 i Prop. 1 LS for 2013–2014. Regjeringen mener at det viktigste bidraget fra skattesystemet er å sikre en effektiv og robust finansiering av velferdsordninger og offentlige tjenester.

Denne regjeringen legger stor vekt på å innrette skattesystemet slik at det skaffer inntekter på en effektiv måte, og med minst mulig skadevirkninger for økonomien. Hensynet til omfordeling gjennom skattesystemet på kort sikt må balanseres mot hensynet til effektiv bruk av ressursene og gode rammebetingelser for næringsvirksomhet. Ved å legge bedre til rette for verdiskaping og arbeid trygger vi også grunnlaget for skatteinntekter og finansiering av velferden på sikt.

Denne regjeringen mener det er viktig å prioritere vekstfremmende skattelettelser. Derfor foreslo vi brede

skattelettelser i 2014-budsjettet, både i inntekts- og formuesskatt, som styrket insentivene til sparing, investering og til å arbeide. I formuesskatten ble satsen redusert og bunnfradraget økt, i tråd med Sundvolden-erklæringen.

Formuesskatten har flere uheldige sider. En relativt høy sats og skjev verdsettelse av ulike formuesobjekter bidrar til at det blir mindre norskeid kapital tilgjengelig for investeringer i Norge. Det kan svekke det norske eierskapet, og det kan bidra til at kapitalen til norske eiere ikke anvendes der den kaster mest av seg for samfunnet. Derfor er det et mål for denne regjeringen å redusere formuesskatten.

Knut Storberget (A) [11:39:55]: Mitt spørsmål gikk på: Er det rettferdig å innrette et så stort og generelt virkemiddel som det vil være å kutte formuesskatten helt – og som regjeringa snakker om som et veldig viktig virkemiddel – når det har en såpass skeiv side inn mot distriktene? Det er det som er spørsmålet, og om man i det minste ser behov for et eller annet kompenserende tiltak.

Hedmark, hvor jeg kommer fra, betaler i dag 240 mill. kr i formuesskatt, mens vi vet at de angjeldende bydelene i Oslo betaler ti ganger mer. Slik får vi en følelse av at dette er penger som – eller de fordelene ved å fjerne formuesskatten som vi snakker om, om det skulle være slike – ikke akkurat havner hos oss.

Bekymringa gjør seg enda mer gjeldende når vi ser at man finansierer kuttene i formuesskatten ved å ta av særdeles viktige tiltak ute i distriktene, f.eks. det betydelige kuttet i regionale utviklingsmidler, kutt i trebasert innovasjon og i en rekke andre poster, som vi faktisk har klart å skape vekst av i distriktene. Er det rettferdig?

Statsråd Siv Jensen [11:41:00]: For det første: Denne regjeringen styrker verdiskapingen over hele landet gjennom å innrette virkemidlene annerledes enn den forrige regjeringen. Det handler om å satse mer på infrastruktur. Det handler om å satse mer på forskning og utdanning. Det handler om å satse mer på vekstfremmende skattelettelser, for å nevne tre viktige tiltak.

Det er positivt feil når representanten påstår at formuesskatten betales av kommuner eller av bydeler i Oslo. Formuesskatten betales av personer, av bedriftsledere, av bedriftseiere som eier selskaper og dermed sysselsetter tusenvis av mennesker rundt omkring i hele landet. Når vi reduserer formuesskatten, betyr det at vi styrker grunnlaget for solide, robuste arbeidsplasser rundt omkring i hele landet.

Jeg synes at når vi skal diskutere formuesskatt, bør det i hvert fall være basert på et visst faktagrunnlag, på hvordan den virker. Man bør kanskje også ta med det faktum at bedriftseierne selv mener at dette vil være et viktig bidrag til å styrke sysselsettingen.

Knut Storberget (A) [11:42:08]: I våre talleksempler har vi nevnt disse bydelene, og vi nevner fylkene. Men vi er fullstendig klar over hvem som er skattyter i ordets rette forstand når det gjelder formuesskatt.

Hele spørsmålet går på at man ønsker å få en klargjøring fra finansministeren: Oppfatter hun behovet for å tref-

fe andre tiltak enn bare eventuelt å lette/fjerne helt formuesskatten? Vi ser at mange av de skattyterne som får denne store skattefordelen, bor i bynære strøk. Jeg synes det er en problemstilling også finansministeren må ta på alvor, slik at man unngår at det blir en faktor som ytterligere bidrar til sentralisering, og som ytterligere bidrar til å vanskeliggjøre det å skape vekst og vekstkraft ute i distriktene, som trenger det mer enn noen gang, bl.a. for å nyttiggjøre seg næringer som vil være viktige for ny vekst i en ny tid.

Statsråd Siv Jensen [11:43:14]: Problemet med spørsmålet er at det er vanskelig å besvare, rett og slett fordi hele poenget med å redusere formuesskatten er å fjerne en unødvendig byrde på norskeid kapital, som vi – ved å redusere formuesskatten – kan sørge for blir kanalisert til viktige prosjekter, bedrifter, lønnsomme arbeidsplasser, rundt omkring i hele landet.

Derfor synes jeg det er rart at representanten Storberget mener at vi skal komme med kompenserende tiltak, når vi fjerner en byrde som oppfattes som en utfordring med hensyn til å foreta nye investeringer og styrke grunnlaget for enda flere gode arbeidsplasser rundt omkring i landet.

Det jeg er enig med representanten Storberget i, er at det er viktig å gjøre andre ting i tillegg. Det gjør denne regjeringen ved at vi styrker investeringene i samferdsel, ved at vi styrker investeringene til forskning og utvikling, og ved at vi gir vekstfremmende skattelettelser, som har god effekt på sparing og investering.

Spørsmål 3

Stein Erik Lauvås (A) [11:44:28]: «Regjeringen fjernet 430 mill. kr til regional utvikling i statsbudsjettet for 2014. Dette vil gå ut over mange innovasjons- og utviklingsprosjekter over hele landet, og det er liten tvil om at dette er distriktsfiendtlig politikk.

På hvilken måte mener statsråden kuttet på 430 mill. kr for 2014 har fremmet arbeidet med næringsutvikling og innovasjon i hele landet?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:44:52]: Arbeidet med å fremme næringsutvikling og innovasjon i hele landet krever innsats gjennom flere sektorer og virkemidler. Bruk av regionale utviklingsmidler inngår i en helhetlig strategi for vekst i hele landet. Regjeringen vil satse på kunnskap og økt konkurransekraft for næringslivet. Vi vil styrke veibygging, forskning og rammebetingelser for bedrifter for å bevare arbeidsplasser og styrke vekstkraften i hele Norge. Et næringsliv som er i stand til å ta vare på og skape nye og lønnsomme arbeidsplasser, er det aller viktigste for å sikre vekstkraftige regioner.

God infrastruktur er en sentral rammebetingelse for et konkurransedyktig næringsliv. Det bidrar til kobling av bo- og arbeidsmarkeder og til mer pålitelig og rimelig transport for næringslivet. Regjeringen oppprioriterte derfor 250 mill. kr fra de regionale midlene til opprusting av fylkesveiene. Den samlede satsingen på opprusting av fylkesveiene i 2014 er på 780 mill. kr. I tillegg har vi økt

bevilgningene til nye investeringer, drift og vedlikehold av riksveier med totalt 1,1 mrd. kr utover Stoltenberg II-regjeringens budsjett. Dette er viktig for hele landet – men særlig for arbeidsplasser og næringsliv i distriktene.

Regjeringen har også økt bevilgningene til forskning og særlig til den næringsrelevante forskningen. Dette er viktig for å sikre fornyelse og omstilling i nærings- og samfunnsnivå i hele landet. I Norge kan vi ikke være billigst – så vi må være smartest. Det er avgjørende for å sikre vekst i hele landet – og fremtidens velferdssamfunn.

Regjeringen vil bruke skattesystemet aktivt til å gi bedre vilkår for norsk næringsliv. Vi reduserer samlede skatter og avgifter med til sammen 7,3 mrd. kr i 2014. Vi prioriterer lettelse som vil gjøre norsk økonomi mer vekstkraftig, og som bidrar til å gjøre det mer lønnsomt å investere og jobbe.

Vi er dessuten godt i gang med forenklingsarbeidet. Vi skal fjerne tidstyver, bl.a. gjennom forenkling av regelverk og økt digitalisering av offentlige tjenester. Dette vil næringslivet ha stor glede av. Vi har startet arbeidet med å gjøre plan- og bygningsloven enklere å forholde seg til, både for innbyggere og for næringsliv. Vi arbeider bl.a. for at bedre samhandling og tidlig avklaring mellom ulike instanser i plan- og byggesaksbehandlingen vil redusere antall innsigelser. Dermed kan lokale næringsinteresser få avklaring raskere og komme i gang med å skape morgendagens næringsliv.

Til slutt vil jeg understreke at i 2014 bevilges det fremdeles nesten 1,2 mrd. kr i regionale utviklingsmidler, etter at stortingsflertallet støttet regjeringens forslag om å oppprioritere noen av midlene til å investere i veier. Vi fremhever at fylkeskommunene skal spisse innsatsen mot innovasjon og nyetableringer. Midlene til direkte bedriftsrettede tiltak skal prioriteres. Vi har tillit til at fylkeskommunene satser på virkemidler som gir de beste resultater, og som best støtter regionalt næringsliv.

Stein Erik Lauvås (A) [11:47:57]: Kommunene Marker, Aremark og Rømskog i Østfold får kuttet 1 mill. kr i regionale utviklingspenger. Dette fører til at satsingen på utvikling av lokale småbedrifter, reiseliv og Interreg-samarbeidet med Sverige nå kuttes drastisk eller tas helt bort. Den samme utviklingen får vi beskjed om også fra andre fylker og kommuner, fra nord til sør i landet. Mener statsråden fremdeles at kuttet i regionale utviklingsmidler fremmer lokal næringsutvikling?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:48:25]: Hadde jeg ikke visst bedre, hadde jeg trodd at representanten hadde lært av representanten Helga Pedersens svertetekampanje, for dette blir helt feil – det blir helt feil.

Det vi har gjort, er å oppprioritere midler, som vi mener vil styrke norske bedrifter, som vil styrke regionalt næringsliv. Vi prioriterte opp investeringene i infrastruktur med nesten 2 mrd. kr over Stoltenberg II-regjeringens budsjett. Vi kutter skatter på arbeid og norske arbeidsplasser. Vi investerer mer i fylkesveier, mer i forskning og utvikling. Da blir det for smalt bare å ta tak i en bitte liten del av statsbudsjettet.

Representanten kan kanskje svare når det gjelder de kuttene som den forrige regjeringen foretok som kompensasjon for forhøyet arbeidsgiveravgift, som målrettet traff Nordland, Troms og Finnmark. Hvorfor nevner ikke Arbeiderpartiet det, når man er så opptatt av bevilgningene på hvert enkelt kapittel og hver enkelt post på statsbudsjettet?

Stein Erik Lauvås (A) [11:49:27]: Innovasjon Norge svarer på spørsmålet om disse midlene og kuttet. De sier at de utløser bedrifts- og samfunnsmessig lønnsomme prosjekter som ellers ikke ville blitt realisert. Det går til prosjekter som kan dokumentere økt verdiskaping, og distriktsmidlene har gitt en svært god effekt for bl.a. distriktbedriftenes kompetanse og eksportutvikling.

Innovasjon Norge sier også, på spørsmål, at disse midlene bidrar til å utløse betydelige midler fra private kilder, noe som kommunalministeren var inne på i forrige spørsmålsrunde. Da spør jeg igjen: Synes statsråden fremdeles at det er smart å kutte så mye i regionale utviklingsmidler? Vil statsråden nå jobbe for i det minste å få potten opp til det som var opprinnelig foreslått i statsbudsjettet for 2014?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:50:12]: Jeg forstår at Arbeiderpartiets representanter ønsker at alt skal være slik det var under Stoltenberg II-regjeringen. Det kommer det ikke til å være. Vi har en annen politikk for vekst i hele Norge, hvor vi nettopp legger til rette for investeringer i norske private arbeidsplasser gjennom å kutte i skatt på arbeid og investeringer, gjennom å investere mer i infrastruktur og fylkesveier og gjennom å satse mer på forskning og utvikling. Jeg bruker mye tid på å reise i hele Norge, og når jeg snakker med norske bedrifter, er de nettopp opptatt av infrastruktur, vekstfremmende skattelettelse, investering i forskning og utvikling. Denne regjeringen leverer det bedriftene vil ha for at de skal ha de beste rammebetingelsene for å skape nye arbeidsplasser, og det er det vi skal bli målt på.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 15.

Spørsmål 15

Odd Omland (A) [11:51:28]: «I Vest-Agder har etablering av klyngeprogrammene Node og Eide vært en suksess. Fylkeskommunen har brukt store deler av sine regionale utviklingsmidler til utvikling av disse klyngene. Stortinget har nå vedtatt å satse på en utvidelse av klyngeprogrammene med et nytt nivå, men i budsjettet for 2014 ble samtidig bevilgningene til de regionale utviklingsmidlene kuttet drastisk.

Ser statsråden at kutt i de regionale utviklingsmidler kan være ødeleggende for utvikling av innovasjon i næringsklyngene?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:52:09]: Innovasjon, kunnskap og teknologi er nødvendige satsingsområder for å styrke norsk konkurransekraft. Et sentralt element i dette igjen er næringsklynger som drivkraft for innovasjon. Re-

gjeringen har lansert en ny, forsterket satsing på klyngeutvikling i 2014, et helhetlig program for klyngeutvikling som omfatter dagens Arena- og Norwegian Centres of Expertise-programmer, samt et nytt tilbud til de aller sterkeste og internasjonalt ledende klyngene, Global Centres of Expertise.

Regjeringen har økt bevilgningene til klyngesatsingen med 30 mill. kr i 2014 sammenliknet med 2013. Det betyr at Innovasjon Norge i 2014 har en ramme på totalt 127 mill. kr til å støtte gode klyngeprosjekter i hele landet, gjennom det nye klyngeprogrammet. Dette gir et godt tilbud til alt fra næringsklynger i tidligfase til modne klynger med sterk internasjonal konkurransekraft.

Det nye klyngeprogrammet stiller ingen krav til medfinansiering fra fylkeskommunene. Det vil si at ingen klyngeprosjekter som deltar eller ønsker å delta i klyngeprogrammet, må ha fylkeskommunal medfinansiering.

Regjeringen vil styrke konkurransekraften i hele landet og øke innovasjonstakten. Derfor har vi i 2014-budsjettet også styrket SkatteFUNN-ordningen og programmet Brukerstyrt innovasjonsarena. Norsk næringsliv kan ikke bli billigst, men vi kan bli smartest.

Regjeringens forsterkede satsing på innovasjon og klyngeutvikling i 2014 vil styrke innovasjonsevnen i hele Norge.

Odd Omland (A) [11:53:53]: I Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag fikk vi i Vest-Agder 42,4 mill. kr i regionale utviklingsmidler. Solberg-regjeringen kuttet disse med 10–12 mill. kr. Ut fra Stoltenberg-regjeringens budsjett hadde Vest-Agder satt av 11 mill. kr til utviklingsprosjekt og til klyngeprogrammet. Disse midlene har over tid vært en god fødselshjelp til å utvikle de vellykkede klyngene på Sørlandet.

Ser ikke statsråden at så drastiske kutt som 10–12 mill. kr for Vest-Agder medfører en mer næringsnøytral politikk også i distriktene, som en da føler rammes hardt?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:54:40]: Svaret på det spørsmålet er nei. Jeg var på Sørlandet for knappe to uker siden. Det som ble etterspurt der, var bedre veier. Denne regjeringen investerer nesten 2 mrd. kr mer i infrastruktur i 2014 enn det Stoltenberg II-regjeringen hadde tenkt å legge opp til. Vi styrker bevilgningene til fylkesveier. Ja, det er riktig at Vest-Agder får noe mindre midler til fylkeskommunale og regionale utviklingsmidler, men samtidig får fylket økte bevilgninger til fylkesveier. Det er også hva næringslivet etterspør. Regjeringen har i tillegg økt den nasjonale klyngesatsingen med 30 mill. kr. Hvorfor nevner ikke representanten det? Burde det ikke være slik at vi som politikere også har et helhetlig bilde i vår fremstilling og ikke bare tar tak i én bit av bildet, men faktisk har litt anerkjennelse av at regjeringen har en økt satsing på klynger?

Odd Omland (A) [11:55:38]: Når det gjelder forslaget om 30 mill. kr til klyngene, var det et forslag fra regjeringen Stoltenberg.

Men statsråden var inne på dette med klyngene og nye

klynger. I regjeringsplattformen til Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen står følgende målsetting:

«Bruke næringsklyngene som drivkraft for innovasjon, spesielt ved å satse på Norwegian Centres of Expertise» (...) «og starte opp Global Centres of Expertise.»

Ser statsråden heller ikke at de svekker sitt eget mål ved at de gir med den ene hånden og tar med den andre når de kutter så omfattende i de regionale utviklingsmidlene, som i Vest-Agder, hvor disse har blitt brukt bl.a. på næringsklyngene?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:56:25]: Nå mener jeg at jeg har svart på det spørsmålet. Det er jo også slik at Vest-Agder fylke fortsatt vil ha igjen – ifølge representanten – i overkant av 30 mill. kr. Hvis det er slik at fylket ønsker å prioritere klyngesatsingen i Vest-Agder, kan de selvsagt gjøre det. Jeg har tro på det lokale selvstyret, og jeg har tro på at både lokale og fylkeskommunale politikere gjør kloke satsinger.

Det er helt riktig at vi har redusert noe på de midlene til fylkeskommunale og regionale utviklingsmidler. Det vedstår vi oss fullt ut, fordi vi har prioritert noe annet, vi har prioritert fylkesveier. Men det er også riktig at denne regjeringen har økt satsingen på den nasjonale satsingen på klyngeprogrammet, og vi ønsker å satse sterkere på det også i årene som kommer, nettopp fordi jeg er helt enig med representanten i at klyngesatsingen er viktig for innovasjon og vekstkraft i regionene.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 17.

Spørsmål 17

Ruth Mari Grung (A) [11:57:48]: «Voss sjukehus er lokalsykehus for Indre Hordaland med viktig akuttberedskapsfunksjon, med tanke på alle ulykkene på E16, brannene i Lærdal, Gudvangatunnelen, Hallingskeid samt alpin- og ekstremsportaktivitet. For å opprettholde akuttberedskap er sykehuset avhengig av avtale om pasienter fra Bergen.

Ser ikke statsråden at fri etableringsrett vil styrke helsetilbudet i byene på bekostning av lokalsykehus, og at dette vil gå utover akuttberedskapen til lokalsykehus som Voss sjukehus?»

Statsråd Bent Høie [11:58:23]: Det er for mange pasienter som venter på behandling i spesialisthelsetjenesten, og de venter for lenge. Samtidig vet vi at det er ledig kapasitet hos private og ideelle aktører. Regjeringen vil derfor ta alle gode krefter i bruk og slippe til de som ønsker å bidra. Derfor vil vi innføre fritt behandlingsvalg i spesialisthelsetjenesten. Det skal først skje innen rusbehandling og psykisk helsevern.

Pasienter med rett til behandling skal få tilbud om behandling og slippe å vente unødvendig lenge, gjerne ved hjelp av private tilbydere. De offentlige sykehusene skal imidlertid fortsatt være bærebjelken i den offentlige helse-

tjenesten. De behandler alle de akutte pasientene og står derfor også for hoveddelen av ikke bare behandlingen, men også forskningsinnsatsen og utdanningen i sektoren.

Den forrige regjeringen sendte på høring et forslag om å avskaffe godkjenningsordningen for private sykehus. Det ville innebære det som spørsmålsstilleren tar opp, en fri etableringsrett og muligheten til å etablere sykehusstilbud uten godkjenning. Det er ikke denne regjeringens politikk. Vi beholder dagens godkjenningsordning. Samtidig jobber vi med å videreutvikle og forbedre godkjenningsordningen for framtiden. Fri etableringsrett er ikke denne regjeringens politikk. Det var den forrige regjeringens politikk.

Hva gjelder sykehuset på Voss, er det, ifølge Helse Vest, blant de mest robuste lokalsykehusene på Vestlandet. Voss sjukehus er et veldrevet og godt lokalsykehus, som det er attraktivt å jobbe ved. Det er investert mye i funksjonsplassering av elektive oppgaver og infrastruktur for å bedre rekrutteringsevnen. Helse Bergen har vært tydelig på at Voss sjukehus skal forbli et bærekraftig lokalsykehus med akuttfunksjoner.

Regjeringen mener at økt konkurranse gjennom etablering av fritt behandlingsvalg vil stimulere de offentlige sykehusene til å levere bedre tjenester. Departementet er nå i gang med å forberede innføring av fritt behandlingsvalg. Forslag til lovendringer vil bli sendt ut på høring i år, og min ambisjon er at vi skal innføre fritt behandlingsvalg innenfor rusbehandling og psykisk helsevern i 2015.

Ruth Mari Grung (A) [12:00:52]: Spørsmålet gikk på Voss sjukehus, som i dag har et pasientgrunnlag på 30 000. Egentlig burde de hatt 50 000 for å ha den akuttberedskapen de har per i dag. Så når det beskrives som robust, er det fordi de har avtale med Helse Bergen om utveksling av pasienter, som gjør at de kan opprettholde aktiviteten.

Det andre spørsmålet, som lå implisitt i hovedspørsmålet, går på når man legger til rette for fri etablering. Vil ikke det medføre at både spesialister, ressurser og behandlingstilbud øker i byene på bekostning av distriktene?

Det er to ting her: Det ene er om denne avtalen med utveksling av pasienter kan opprettholdes, og det andre er spørsmålet: Ser ikke ministeren at dette vil øke tilbudet i byene på bekostning av distriktene og dermed redusere akuttberedskapen på Voss sjukehus?

Statsråd Bent Høie [12:01:49]: Jeg må bare gjenta: Lovforslaget om å avskaffe en godkjenningsordning for private sykehus, som ble sendt ut på høring av forrige regjering, har jeg trukket tilbake. Det er ikke aktuelt å avskaffe godkjenningsordningen. Derfor vil det ikke bli noen fri etableringsrett. Vi har beholdt godkjenningsordningen, og vi kommer til å videreutvikle og forsterke godkjenningsordningen, sånn at den også er mer robust til å møte framtidens behov i helsetjenesten.

Når det gjelder avtalen med Helse Bergen om ivaretagelse av Voss sjukehus, er det ingen grunn til å tro at den på noen som helst måte er truet. Voss sjukehus er et robust og godt sykehus, som ikke minst er attraktivt for pasien-

tene fordi de ofte tilbyr god, planlagt behandling innenfor korte ventetider. Så det er ingen grunn til, slik jeg ser det, å frykte framtiden for Voss sjukehus.

Ruth Mari Grung (A) [12:02:52]: Men det gjør faktisk innbyggerne på Voss, Kvam og i Indre Hordaland, for de ser hvor sårbart Voss sjukehus er. Det gjorde også de ansatte sist jeg var der.

Ministeren har sagt at de vil åpne for friere muligheter innenfor psykiatri. Jeg har også besøkt Bjørkeli distriktspsykiatriske senter, og der er målet å legge til rette for spesialisthelsetilbudet knyttet opp mot hverdagen til folk der de bor, der de har arbeid og der de har sine sosiale nettverk. Der mangler vi psykiatere, spesielt innenfor barnepsykiatri. Det er akkurat samme problemstilling, men enda mer sårbart, fordi det er enda større manko på kompetent arbeidskraft. Ser ikke ministeren at når han begynner med friere etableringsmuligheter innenfor psykiatri og større valgmuligheter, så vil det også tappe ressursene fra distriktene?

Statsråd Bent Høie [12:03:48]: Det er altfor mange mennesker med psykiske helseutfordringer som venter altfor lenge på å få hjelp. I den ventetiden er det mange som blir sykere. Derfor er det denne regjeringens politikk å gi disse pasientene utvidede pasientrettigheter på en sånn måte at hvis de er vurdert til rett til behandling i spesialisthelsetjenesten, skal de også ha muligheten til å velge godkjente private tilbud.

Vi mener at det er for lange ventetider på flere områder, og ønsker å ta i bruk den ledige kapasiteten som er hos private for å redusere de ventetidene.

Så har vi en felles utfordring for å sørge for at vi har nok helsepersonell i Norge til å møte den sykdomsutviklingen som er i befolkningen. Det er en viktig og stor offentlig oppgave, og et av de temaene som også bl.a. kommer til å bli berørt i en ny helse- og sykehusplan.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål nr. 4.

Spørsmål 4

Sonja Mandt (A) [12:05:05]: «I Vestfold er en i ferd med å avslutte en konseptvalgutredning for framtidens transportløsninger i Tønsberg-regionen. Fremskrittspartiet i Tønsberg krever 75 pst. statlig finansiering, men Nøtterøy Fremskrittsparti ønsker ikke bompenger for denne utbyggingen. Statsråden har tidligere gitt signaler om at statlige midler til fylkesveier ikke er å forvente.

Hva slags finansieringsformer har fylket til rådighet, og hvordan stiller statsråden seg til de lokale Fremskrittsparti-løsninger på utfordringen i Vestfold?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:05:40]: Mange steder rundt i landet pågår det et viktig arbeid for å utbedre lokal infrastruktur. Det er mange steder en har en utvikling i persontransport som langt overgår det samferdselsnettet en har rundt seg. Det gjelder innenfor

veitrafikken med buss o.l., men også innenfor jernbanen

Den konkrete saken i Vestfold har ikke regjeringen fått til behandling ennå. Det vil være meningsløst for meg som samferdselsminister å begynne å diktere hva mine lokale partifeller rundt i Norge skal mene om en sak når de har den til håndtering og skal gi høringsuttalelser og innspill til regjeringen før beslutning. Den debatten kommer jeg ikke til å gå inn i.

Jeg vil bare bemerke at det er ikke riksveier i Tønsberg-regionen utover E18. Utvikling av fylkesveinettet er fylkeskommunens ansvar. Fylkeskommunene har fått ansvar gjennom forvaltningsreformen for en rekke tidligere riksveier som ikke nødvendigvis var i veldig god stand, og som betyr at det går mye midler fra fylkeskommunenes budsjetter for å prøve å ta igjen et vedlikeholdsetterslep. Den bevilgningsøkningen en fikk i den forbindelse, har ikke vært god nok for å ivareta kvaliteten. Noe av det første denne regjeringen gjorde, var å øke bevilgningene til fylkeskommunene for at de bedre kunne ivareta sitt lokale veinett. Vi økte det med 280 mill. kr – det er over 50 pst. økning sammenliknet med veksten fra de rød-grønne.

I tillegg valgte vi å videreføre en rentekompensasjonsordning, som gjør at kommunene kan låne rundt 2 mrd. kr rentefritt for å utvikle sine fylkeskommunale veier. Det var en ordning som den forrige regjeringen ønsket å legge ned. Så i sum gjør denne regjeringen det lettere for fylkeskommuner og bykommuner å ivareta samferdselsutfordringer. Det betyr ikke at økonomien alltid går ihop, og derfor er det ulike diskusjoner om hvordan en skal finansiere dette ut over de pengene fylkeskommunen har til rådighet.

Jeg synes ikke det er rett av meg å gå inn i slike lokale prosesser når vi har valgt å ha et system der saker går ut til kommunene på høring, da må vi også ta imot høringsuttalelsene før vi politisk behandler dem i regjering.

Sonja Mandt (A) [12:07:58]: Jeg takker for svaret, som egentlig ikke var uventet. Og jeg noterer meg med interesse lokale Fremskrittsparti-folk som sier bastant nei til bompenger, men er for broenger, og litt for bompenger bare staten tar sin del. Dette er imidlertid et fylkeskommunalt prosjekt, som skal godkjennes av departementet og Stortinget. Fylkeskommunen ser ingen andre finansieringsmuligheter enn bompenger. Derfor er det helt avgjørende for fylkeskommunen å få vite hva statsråden tenker om denne typen finansiering, og om bompengefinansiering er aktuelt i et sånt prosjekt som vi snakker om.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:08:37]: Regjeringsplattformen er veldig tydelig på dette, så hvis en fylkeskommune ønsker å vite hva regjeringen tenker, er det bare å lese i den. Der står det at vi skal bruke mer penger på å investere i vei. Det vil være bompenger, men bompengedelen vil bli redusert sammenliknet med det nivået den rød-grønne regjeringen la opp til. Det betyr at du får mer vei og mindre bompenger. Det er en politikk som ikke er ideell sett fra Fremskrittspartiets side, men den er langt bedre enn den politikken landet ville hatt om Fremskrittspartiet hadde sittet i opposisjon. Det gjør også at Fremskrittsparti-

et og Høyre, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, fører en mer offensiv samferdselspolitikk enn det vi har sett tidligere, samtidig som skattebelastningen for bilistene blir lavere enn den ellers ville vært.

Det er, som sagt, ikke normalt for en statsråd å gå inn og forhandle med en fylkeskommune når en sak er i en KVVU-, KS1- og KS2-prosess. Da er det kommunene som gjør jobben, og så kommer den tilbake til politisk behandling i regjering. Men det burde ikke være noen nyhet for folk at Fremskrittspartiet i utgangspunktet er veldig kritisk til bompenger.

Sonja Mandt (A) [12:09:44]: Siden statsråden nå avklarer at Fremskrittspartiet egentlig ikke er for bompenger, går veisystemet i Tønsberg, inkludert fastlandsforbindelse til Nøtterøy, også inn under regjeringsplattformen. Da får jeg håpe at han nå vil snakke med sine partifeller i Tønsberg og Nøtterøy – og Vestfold – sånn at vi slipper å ha en ytterligere politisk diskusjon og spekkhogging i denne viktige saken, at vi kan komme videre. Regjeringsplattformen ligger fast, og det vil si at bompenger også er aktuelt for Vestfold – og Tønsberg. Om en kaller det bompenger eller broenger, blir vel akkurat det samme.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:10:32]: Jeg vil advare mot at regjeringsmedlemmer skal prøve å kvele lokalpolitisk debatt rundt omkring i landet. Om Arbeiderpartiet ønsker å bompengefinansiere flere veier og øke bompengenivåene, sånn som de gjorde i regjering, er det et valg det partiet får ta. Jeg er veldig glad for at FrP-ere lokalt ivaretar partiets synspunkt, akkurat som Høyre ivaretar sitt partis synspunkt. Så skal en altså inngå gode forlik og gode kompromiss for å få ting til å skje. Men der også må en få lov til å fremme sine synspunkt i ulike saker.

Jeg tror ærlig talt at representanten her hadde vært veldig fornærmet hvis jeg hadde gått og bedt Arbeiderpartiet la være å fremme synspunkt i en sak bare fordi det ikke passet til det som sto i regjeringsplattformen. Her må vi sørge for at lokaldemokratiet får blomstre, og at en kommer fram til de kompromissene som en står bak. Så er det tross alt Stortinget som til slutt tar beslutningen.

Jeg har merket meg at Arbeiderpartiet har vært veldig kritisk når regjeringen har fremmet fjerning av bompenger i enkelte prosjekt. Det er åpenbart at Arbeiderpartiet ønsker mer bruk av bompenger. Det er jeg uenig i, men det går i rett retning sånn sett.

Spørsmål 5

Ingvild Kjerkol (A) [12:11:53]: «Vedtatt Nasjonal transportplan (NTP) har en god balanse mellom sentrum og distrikt. NTP står på en differensiert transportpolitikk som tar hensyn til at det er forskjellige transportbehov i ulike deler av landet. Statsråden har uttalt at regjeringen ønsker å overoppfylle den rød-grønne NTP og at alle ekstra penger skal brukes der behovene er størst, i pressområdene.

Hvordan vil regjeringen sørge for at den gode balansen

mellom sentrum og distrikt opprettholdes når alle ekstra penger skal brukes i pressområdene?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:12:29]: Jeg er veldig glad for at jeg igjen får sjansen til å understreke at denne regjeringen vil jobbe med å få økt satsingen på infrastruktur og samferdsel. Vi har allerede bevilget mer enn 2 mrd. kr mer til vei og jernbaneforhold enn det den forrige regjeringen la opp til. Vi har satt i gang reformarbeid for å få på plass et veiinvesteringsselskap, vi har etablert et infrastrukturfond som skal gi mer øremerking av penger til vedlikehold, vi jobber for å øremerke en del av de bilrelaterte avgiftene til veiformål, vi holder på med en jernbane-reform, vi ser på godsterminalene for å gjøre det mer attraktivt å sende varer på jernbane inn til byene, og vi holder på med en nasjonal havnestrategi som skal gjøre at man får en bedre satsing på nærskipfarten. Alt dette i sum gjør at vi får en mer offensiv satsing, ikke bare i kroner og øre, men også ved at de pengene som bevilges, kan brukes mer effektivt.

Jeg tror at det å se den helheten er viktig, og nettopp derfor var en av de aller første tingene vi gjorde, å overføre ansvaret for havnene fra Fiskeri- og kystdepartementet over til Samferdselsdepartementet. Det gjør at for første gang på lang tid sitter nå alle de ulike delene av infrastrukturen rundt samme bord når vi diskuterer strategi, istedenfor at skipsfarten blir sittende på utsiden og nærmest blir orientert i etterkant om hva som skjer.

Så er det riktig at vi har sagt at vi skal overoppfylle NTP. Jeg er veldig glad for at det engasjerer, for etter at denne regjeringen tiltrådte, har det vært en masse spørsmål i denne salen fra rød-grønne representanter som ikke er fornøyd med det den rød-grønne regjeringen leverte i NTP, men som vil ha en sterkere satsing på Kongsvingerbanen, på Gjøvikbanen, og på firefelts motorveier der det var planlagt to felt. Det viser et godt engasjement.

Det som ikke er helt riktig i spørsmålsstillingen, er at jeg skal ha sagt at all ekstra satsing kun skal vurderes i pressområder. Det jeg har sagt, er at vi har flere formål vi skal innfri. Det ene er å gjøre pendlerhverdagen bedre. Det betyr at den reisen en tar 200 ganger i året, må vi få til å gå bedre. Det er viktigere enn å satse mye penger på den reisen en gjerne tar én gang i året. Det betyr at innfartsårene til tettsteder og byer må bedres.

Det andre vi har sagt, er at fartsårene mellom byene er viktig, for det handler om å få bedre bo- og arbeidsregioner, og det handler om å få mer godtransport lettere fram. Det betyr motorvei, men det handler også om jernbane. Da mener jeg at vi ivaretar både distriktsprofilen og byprofilen, for når man bygger en bedre E6, en bedre E18 og en bedre E39, handler ikke det bare om veien inn til Oslo, men det handler om vei som går langs hele kysten, som går i hele landet, og som gjør at man får forbedringer.

Vi ser, når vi snakker med lokalt næringsliv mange steder, at det å få godsvarene sine raskere fram på E6, av og til er vel så viktig som å utbedre en liten veistubb lokalt. Vi må se på landets interesser i en helhet. Jeg mener vi fortsatt ivaretar en god balanse mellom by og land.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Ingvild Kjerkol (A) [12:15:33]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er ikke representantens intensjon på noe som helst vis å tillegge statsråden uttalelser han ikke har hatt, men sist på Norvegkonferansen uttalte statsråden at man ville overoppfylle den rød-grønne NTP, investere denne økningen i de mest lønnsomme hovedveiene, og det vil si veier i de mest befolkningstette områdene. Så fikk statsråden en mulighet til å utdype det, og det synes jeg han tok seg godt inn på.

I forrige fireårsperiode ble det brukt 6,6 mrd. kr på vei-prosjekter i Nord-Norge. Med vedtatt NTP, den rød-grønne, som statsråden synes er så bra at han ønsker å bli målt på den, vil dette dobles til 15 mrd. kr, men statsråden har enda mer penger. Mitt oppfølgingsspørsmål er: Vil statsråden fortsatt prioritere å øke bevilgningene til den nordlige landsdelen, eller vil man videreføre dagens nivå?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:16:37]: Jeg har som ambisjon at når vi i 2017 skal gjøre opp regnskap på hva denne regjeringen har fått til, vil en se at bevilgningene også i Nord-Norge er høyere enn det som lå til grunn. Jeg vil vise til at vi allerede har sørget for at det bygges vei i Finnmark, uten at en samtidig øker skattene tilsvarende. Det å gjøre E6 utenfor Alta bomfri betyr at man sparer lokale bilister for rundt en halv milliard kroner i ekstra skatt for å finansiere en vei som i utgangspunktet koster 300 mill. kr å bygge. Det mener jeg også styrker lokalt næringsliv og lokalt arbeidsmarked. Noe av det jeg opplever når vi reiser rundt omkring, er at folk sier at bomstasjoner hindrer utvikling av lokalsamfunn, fordi man setter opp sperrer.

Så er det viktig at man også i dette ser på luftfartsstruktur, ser på jernbanesatsing – der er Narvik veldig viktig – og at en ser på skipsfarten, sånn at alt dette kommer i en helhet. Man skal ikke bare se på veibyggingen alene, men hvordan dette totalt spiller ut.

Ingvild Kjerkol (A) [12:17:42]: Statsråden svarer godt, og folk i nord vil nok vente på økte veimidler utover det som NTP lover dem. Nå er det også sånn at statsråden har bebudet store reformer på transportsektoren, og statsråden listet opp flere av dem i sitt svar.

På NHOs transport- og logistikkonferanse i høst uttalte statssekretær Bård Hoksrud at det bebudede investerings-selskapet for vei ikke ville kunne gjennomføre alle veiprojekter og pekte spesielt på prosjektene i distriktene. Kan statsråden først si noe om når man har tenkt å involvere Stortinget i disse reformene, og hvorfor – som statssekretær Hoksrud uttalte – det vil være nødvendig med flere gjennomføringsstrategier for å få bygd vei i hele landet?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:18:40]: Når det gjelder reformene, er det naturlig at dette blir grundig omtalt i revidert budsjett. Noe vil kanskje komme i egne saker, f.eks. tror vi at vi skal kunne fremme en losreform som en

egen sak før sommeren, men fordi det er noen detaljer som gjenstår, må vi komme tilbake til nøyaktig når det skjer.

Når det gjelder f.eks. dette veiselskapet, tror jeg at det vil være en av de store og viktige tingene som står igjen etter denne regjeringen, for det handler om å få en helt annen måte å planlegge, bygge og finansiere veier på. Vi bruker ti år i dag på å planlegge nye veier, vi bygger dem stykkevis og delt. De aller fleste aktørene i bransjen – inklusiv folk i Vegvesenet – sier at det betyr at de blir dyrere og ikke nødvendigvis så gode som de kunne vært, fordi man hele veien bygger små traseer som må slutte og begynne der dagens vei går, istedenfor at man kan tenke helt nytt. Jeg mener at når vi ser på dette veiselskapet, blir det stort sett hovedveiene det skal ha – de lange traseene – og da er det naturlig å minne om at E6 går langt oppover i Nord-Norge og vil være et av de prosjektene som vi ser på å involvere.

Spørsmål 6

Ivar Odnes (Sp) [12:20:01]: «I avtalen med departementet har NSB Gjøvikbanen AS forpliktelser når det gjelder frekvens og kapasitet på strekningen. Uavhengig av de siste ukers materiellsvik, er det kjent at gamle togsett og høy slitasje trolig vil føre til at materiellet ikke vil holde en tilfredsstillende standard ut avtaleperioden. Dette til tross for jevnlig vedlikehold.

Vil statsråden sørge for at NSB leverer vognmateriell slik at trafikkavtalen kan oppfylles, og at passasjerene sikres forutsigbarhet og et tilfredsstillende tilbud framover?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:20:40]: For det første setter jeg pris på engasjementet for Gjøvikbanen. Det er en banestrekning som dessverre ikke har blitt prioritert veldig høyt i Nasjonal transportplan, men som vi kikker på for å se hvordan vi kan sørge for at den får en bedre stilling enn det den har hatt.

Gjøvikbanen har, som jeg også sa i forrige spørretime, god suksess. Det er en bane som har hatt en formidabel passasjervekst etter at den ble konkurranseutsatt. Det er utrolig hva en faktisk får til, materiell og infrastruktur tatt i betraktning. Det viser at er det vilje og entusiasme lokalt i selskapet, kan en få til utrolige ting.

For å svare konkret på spørsmålet når det gjelder vognmateriell: Det korte svaret er at ja, jeg må jo forutsette at når det er en avtale i bunnen om at en skal levere en tjeneste i henhold til en kontrakt, har en også materiellet, eller skaffer det, hvis det som en har, blir utrangert. Da dette ble konkurranseutsatt, ble det en avtale mellom staten og NSB, som opererer Gjøvikbanen, men i et eget selskap. Den avtalen stiller generelle krav til materiellet som skal benyttes i avtaleperioden. Da handler det om både togtilbud, tekniske forhold, antall sitteplasser, rullestolheis, toalett og alt dette. Dermed er det ganske spesifisert hva en forventer skal leveres fra Gjøvikbanen. Så er det sånn at Gjøvikbanen leier jo inn dette fra NSB. Det lå også som en del av forutsetningen da avtalen ble inngått, at uavhengig av hvem som vant, ville de kunne leie materiell fra NSB, om

de ønsket det. Så den avtalen mellom NSB Gjøvikbanen AS og NSB AS er ganske klar.

Så vil jeg minne om at selv om jeg er fullstendig klar over at det har vært en veldig dårlig periode nylig, der veldig mye av togmateriellet har vært i teknisk ustand, har jo veldig mye av dette blitt fikset, sånn at ting nå stort sett er i en mer normal situasjon. Men hvis en ser over en lengre periode, er det blitt stilt krav til oppetid på banen. Da sier en i avtalen at en skal ha en regularitet på 99 pst. per måned. I snitt har en hatt 99,5 pst. oppetid i 2013. Det tyder jo på at alt i alt fungerer veldig mye veldig bra. Selv om en kan si at togsettene ikke er så moderne og pene som de burde være, leverer en de tjenestene som en skal.

Men vi vet jo at for hvert år som går, eldes dette vognsettet, og derfor er det viktig at NSB-systemet ser på det togmateriellet som de i dag disponerer, og tenker framover om når ting må utbedres. Der har NSB forskjellige planer når det gjelder å kjøpe togsett som settes inn i ulike deler av landet etter behov.

Ivar Odnes (Sp) [12:23:39]: Eg takkar for svaret.

For passasjerane på Gjøvikbana er sjølv sagt det å ha tryggleik for at toget går når det skal gjera det, viktig. Gjøvikbana har gjort ein god innsats over tid.

Det som er utfordringa no, er nettopp det at vognmateriellet har fått så dårleg kvalitet. Det er så nedslite at dei har behov for å kunna ha raskare oppgradering. Antakelig må vi ha eit nytt materiell på plass tidlegare. Det kanskje viktigaste spørsmålet som statsråden bør ta med seg og diskutera, er: Kva slags tiltak vil statsråden gjera for å sikra at vi har eit kvalitativt godt nok vognmateriell ut anbodsperioden?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:24:31]: Jeg er opptatt av det, og jeg ser jo utfordringene som ligger i spørsmålet. Samtidig er det også noe som NSB-systemet må være oppmerksom på, fordi det i dag er en økonomisk kostnad for NSB Gjøvikbanen for hver togavgang som blir innstilt. Så det er økonomiske incentiver her til at de faktisk leverer det de skal. Det er ikke bare det at de får kjeft hvis toget ikke går, men det koster dem jo også penger – ikke bare tapte inntekter, men også i form av en bot som de må betale per innstilte avgang. Det gjør at vi mener at NSB her må være årvåkne for det ansvaret de har i henhold til avtalen. Vi følger jo også med.

Som vi diskuterte i forrige spørretime om satsingen framover, er det selvsagt sånn at vi ønsker å innfase nyere togsett, gjerne helt nye togsett. Men de nye togsettene, Flirt-togene f.eks., krever litt andre perrongtyper, litt andre systemer rundt, som krever investeringer først. Det er jo det som gjør dette til et aldri så lite dilemma.

Ivar Odnes (Sp) [12:25:35]: Eg er heilt einig med statsråden i betraktningane her.

Det er framleis denne usikkerheita inn imot neste anbodsperiode – kva slags tilbod er det passasjerane på Gjøvikbana kan venta seg i framtida, og kva slags ambisjonar har statsråden når det gjeld å tryggja framdrifta og prosessen for ein ny anbodsperiode på Gjøvikbana?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:26:04]: Dagens anbud har jo noen få års løpetid igjen, og så er det en oppsjon på ytterligere et par år. Vi følger med i den perioden som er nå. Vi jobber nå med jernbanesystemet rundt det jeg kaller Stor-Oslo, og hvis vi inkluderer Gjøvikbanen i det, kan jeg opplyse at det er en KVVU på gang nå, som ble igangsatt under den rød-grønne regjeringen, og som handler om transportkapasiteten. Den KVVU-en vil komme til vår behandling neste år. Den vil gi mye god informasjon.

Samtidig må vi, når vi ønsker at dette er en bane som det skal satses på framover, se på: Hva er naturlige investeringsperioder for å få perronger, lyssignal og alt dette opp og stå? Hva må gjøres midlertidig for å sikre at en leverer med den infrastrukturen en har, og hva kan en bestille av vognsett, basert på ny infrastruktur? Dette er jo investeringer som jeg tror vi begge to mener med fordel kunne vært gjort for lenge siden.

Så må vi håndtere situasjonen sånn som den er i dag. Da er jeg veldig glad for engasjement, og jeg kan betrygge med at vi også er veldig opptatt av at dette skal fungere best mulig.

Spørsmål 7

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [12:27:18]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Ifølge VG 19. februar taper Utsikten Hotell i Kvinesdal 1,5 mill. kroner i året på manglende veiskilting. Mange reiselivsaktører ønsker skilting langs veien, men regelverket er svært strengt. Det bør være mulig å ivareta trafikksikkerheten samtidig som vi legger bedre til rette for turistene gjennom god skiltinformasjon langs veiene.

Vil statsråden tilpasse regelverket slik at det blir enklere for reiselivsaktører å sette opp visnings- og turistskilt langs veiene i Norge?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:28:02]: Takk for et viktig spørsmål.

Vi er i en prosess der en under både denne regjeringen og tidligere regjeringer har jobbet med å lede en del av gjennomgangstrafikken fra byer utenom byer. Det betyr at turistinformasjon, turiststeder, alt fra bevaringsverdige hoteller eller populære hoteller, som Utsikten er, til andre ting som har vært naturlig i øyesyn når du har kjørt forbi, plutselig blir litt utenfor allfarvei når veien blir lagt om. Jeg synes det er positivt om vi kan få skilting som gjør at folk fortsatt er oppmerksom på gode, gamle perler, store familieopplevelser eller kulturhistoriske opplevelser.

I dag vet jeg at Vegvesenet prøver å ha en konsekvent holdning til dette rundt i hele landet. Samtidig er det enkeltpersoner som er inne og gjør vurderinger, og det betyr at det som er tillatt ett sted, ikke alltid ville blitt tillatt et annet sted. Da er det viktig at vi blir oppmerksom på det, sånn at vi stadig kan forbedre dette arbeidet.

Samtidig pågår det nå et arbeid i Vegdirektoratet rundt regelverket – forskriftsverket – for skilting. Jeg er positiv til at vi involverer flere aktører i det arbeidet, f.eks. NHO Reiseliv og andre, som kan se skiltbehovene ikke bare fra

et sjåførperspektiv eller fra et veimyndighetsperspektiv, men også ut fra et opplevelsesperspektiv. Jeg vil ha kontakt med Vegdirektoratet framover og sørge for at flere ulike interessenter, som representerer noe på et litt overordnet nivå, får være med i det arbeidet. Jeg har selv vært bilist i USA i mange, mange år og ser at den informasjonen en kan få på veiene, gitt at skiltene er godt utformet og ikke blir som en jungel av skilt, er god informasjon som gjør at lokalt næringsliv kan opprettholde sin gode situasjon selv om veien blir lagt om, og at en som reisende får en bedre opplevelse, spesielt som turist, fordi det blir lettere å finne fram til severdigheter.

Når det gjelder Utsikten Hotell konkret, har det, etter det jeg får opplyst, blitt satt opp et skilt til dette hotellet. Det ble satt opp den 4. november i fjor. Det har vært en lengre prosess, og akkurat i denne saken har en blitt imøtekommet av Vegdirektoratet og Vegvesenet. Det som er viktig for meg, er at alle de andre med lignende situasjoner rundt om i landet får tilsvarende likebehandling. Derfor er det viktig at vi går inn i den prosessen som er i Vegdirektoratet nå, og sørger for at eksterne folk, f.eks. NHO Reiseliv, som nevnt, får lov til å være tettere med i det arbeidet.

Mitt mål er altså at en skal ivareta trafikksikkerheten. Det betyr at en ikke kan ha en skiltjungel langs veien. Men det å gi god informasjon som ivaretar lokale interesser og den reisendes interesser, er viktig å få til. Da må vi nok gjøre noen justeringer i forhold til hvordan det praktiseres i dag.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [12:31:00]: Jeg takker for svaret. Jeg oppfatter det positivt, med tanke på at en ønsker å gjøre noe på dette området.

I en større reiselivsundersøkelse som ble offentliggjort i januar i år, viser det seg at mange turister, både norske og utenlandske, er oppgitt over hvor dårlig våre turistattraksjoner er skiltet. Mens alle er enige om at vi har noen unike reiselivsprodukter, klarer vi ikke å vise dem fram, på grunn av mangelfull skilting. På toppen av det hele foregår det en skiltpraksis i regi av Statens vegvesen som er forskjellig fra landsdel til landsdel, noe som dessverre gjør at en del av denne forvaltningen opptrer og framtrer som tilfeldig.

Bør ikke den fornyelsen av Norge som regjeringen, sammen med samarbeidspartiene, har tatt mål av seg til å gjennomføre, også inkludere en helhetlig skiltpraksis som ikke varierer fra region til region og fra landsdel til landsdel?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:32:02]: Jeg vil nok tro at Vegvesenet vil påstå at de har en helhetlig skiltpraksis i dag, men det er åpenbart at den ikke oppleves slik av mange av oss der ute. Så vil jeg påstå at en nok er litt for restriktiv i forhold til det som mange av oss ønsker, fordi den informasjonen en får som reisende, spesielt som turist, langs veien, er viktig.

Så er det også viktig at en klarer å ha en skiltpolitikk som gjør at skiltingen intuitivt hjelper en på vei. Der tror jeg også det har blitt gjort mye bra, men jeg tror nok også det er litt å lære.

Men igjen: Som bilist i Norge ser en at Norge har store

fordeler på noen områder. USA, f.eks. – siden jeg har mye erfaring derfra – har andre fordeler på andre områder. Men vi vil ta en runde med Vegdirektoratet for å sørge for at vi får til en bedre serviceinnstilling når det gjelder hvilken informasjon turistene får. Så får en diskutere om det betyr mange enkeltskilt, eller om man samler opp mer på samleskilt innenfor det enkelte området.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [12:33:05]: Jeg takker også for det svaret.

Mange av de reiselivsbedriftene som taper penger på grunn av mangelfull skilting, er bedrifter som har mottatt store midler til bl.a. markedsføring, fra den samme stat som nekter dem skilt. Men en offensiv reiselivsbedrift som Utsikten i Kvinesdal har likevel ikke gitt opp, og det er rett som statsråden sier, at de har fått lov til å gjennomføre et pilotprosjekt som kan måle effekten av skiltingen i forhold til antall besøk. Men det fikk de først etter et nei, med den begrunnelse at trafikantene ikke skal ledes langt av gårde fra den veien de faktisk er på. De fikk et ja hvis de kunne utarbeide en studie der de tok fram trafikantenes generelle syn på skilting på europaveier, og betale alt selv, 200 000 kr.

Er dette en måte å finansiere nytenkning på i Statens vegvesen som statsråden vil applaudere? Og bør ikke staten ta den regningen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:34:10]: Akkurat det svaret som representanten viser til, er i alle fall ikke et argument som jeg selv ville brukt.

Om en attraksjon ligger 500 meter fra en vei eller 5 kilometer fra en vei, mener jeg at det kan være verdt å skilte til den allikevel, så det å sette en bastant grense er jeg skeptisk til. Men det vil alltid være en viss grad av skjønn her, for hvor langt ned på turiststigen skal en gå før et lokalt eggutsalg kan oppfattes som en turistattraksjon som skal få skilting av Vegvesenet, eller bare som reklame for det en driver med. Ett sted må grensen gå.

Jeg mener at vi skal sette grensen et annet sted enn i dag. Det har nok vært en litt for sterk reguleringsiver tidligere. Vi ønsker å gjøre det lettere å være turist, vi ønsker å synliggjøre turistopplevelser som er langs veien, som en i hvert fall som utenlandsk turist ikke tenker over når en kjører der. Den beste måten å gjøre det på, er å sørge for at det står et skilt der.

Spørsmål 8

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:35:23]: «Kulturministeren ringte 11. februar styrelederen ved Museene i Sør-Trøndelag som følge av omtalen av Fremskrittspartiet i vårprogrammet til Trondheim kunstmuseum. Direktøren ved Trondheim kunstmuseum ble så refset av sine overordnede.

I hvor sterke ordelag er det akseptabelt å omtale et regjeringsparti før kulturministeren mener en må gripe inn, og vil kulturministeren beklage sin opptreden overfor Trondheim kunstmuseum?»

Statsråd Thorhild Widvey [12:36:21]: I Grunnloven § 100 heter det:

«Frimodige Ytringer om Statsstyrelsen og hvilken som helst anden Gjenstand ere Enhver tilladte.»

I det årlige tilskuddsbrevet fra Kulturdepartementet til museene understrekes det at museene skal ha en fri, faglig stilling som gir handlingsrom for å stille kritiske spørsmål vedrørende både fortid og nåtid. Dette forutsetter armlengdes avstand til offentlige myndigheter.

Jeg vil også si til representanten Serigstad Valen at et museum kan skrive nær sagt hva det vil om politiske partier og andre samfunnsforhold. I den grad det finnes grenser, ligger disse i bestemmelsene i straffeloven og ikke i Kulturdepartementet.

Jeg har ikke på noe tidspunkt hatt intensjoner om å forsøke å påvirke hvordan museumsensheten i Trondheim uttrykker seg.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:37:35]: Jeg tror statsråden på at hun ikke har hatt noen intensjon om å påvirke ytringene til kunstmuseet i Trondheim, men det er vanskelig å skjønne annet enn at statsråden reagerte på vegne av en regeringspartner.

Suzette Paasche sier at styrelederen i MiST ble spurt om hvorvidt omtalen av Fremskrittspartiet er museenes offisielle holdning. Det reiser spørsmålet: Om så hadde vært tilfellet, hva ville kulturministeren gjort med det? Hva skulle egentlig statsråden med informasjonen hun etter spurte, og er statsråden enig i at et slikt spørsmål kan ha en avskrekkende effekt på kulturinstitusjoner, og oppfattes som en kraftig reaksjon på en fri ytring fra en kulturinstitusjon?

Statsråd Thorhild Widvey [12:38:29]: Som jeg har sagt i media, har det ikke vært min intensjon å prøve å påvirke dette i det hele tatt, og jeg vil ta sterk avstand fra det. Jeg kan ikke kontrollere den informasjonen som har gått mellom styrelederen og museet. Det har også vært uttrykt fra den nevnte styrelederen – ikke minst i media, men også i et brev som er sendt til en av aksjonærene – at man ikke har opplevd at det var noen frykt i forbindelse med den informasjonen som jeg etterspurte. Jeg var opptatt av å få fram fakta, og det er også understreket fra styrelederens side.

Men så har jeg også sagt i media at jeg lærer hele tiden, og jeg ser at jeg nok skal tenke meg godt om før jeg eventuelt tar en telefon til en styreleder i framtiden.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:39:25]: Jeg oppfatter det siste svaret som litt polemisk, for det er jo ingen som har problemer med at en kulturminister ringer en styreleder. Poenget er konteksten dette skjer i, og i dette tilfellet er det altså et museum som har omtalt et regjeringsparti i sterke ordelag. Kulturministeren har selv uttalt tidligere, bl.a. den 13. februar, at hun ville innhente informasjon om denne saken på vegne av sine kolleger. Da må jeg for det første spørre igjen: Er statsråden enig i at et slikt spørsmål kan ha en avskrekkende effekt på kulturinstitusjoner?

Det andre spørsmålet er: Er det slik å oppfatte at stats-

råden ikke vil ha noen problemer med å gjøre noe lignende igjen? Tidligere har statsråden gitt uttrykk for at hun vil tenke seg godt om igjen før hun gjør en lignende henvendelse, men på dette svaret kan det virke som om statsråden nå mener det er helt uproblematisk.

Statsråd Thorhild Widvey [12:40:26]: Jeg gjentar: Jeg tok den telefonen for å skaffe meg informasjon. Det var basert på at jeg hadde fått en e-mail fra min politiske rådgiver, som igjen hadde fått det fra en politisk rådgiver i Fremskrittspartiet, med tanke på at her var det noe som kunne komme på trykk. Jeg var interessert i å skaffe meg informasjon om hva dette faktisk var, for å kunne være forberedt til å kunne møte og gi informasjon om hva dette egentlig dreide seg om. Det var grunnlaget for at jeg tok den telefonen.

Så sier jeg at jeg lærer hele tiden, og jeg ser at med de dimensjonene som denne saken har fått, vil jeg vokte meg veldig sterkt for å ta en telefon, for jeg ser at det også selvfølgelig kan ha en veldig stor effekt overfor dem som dette eventuelt i dette tilfellet har gått utover.

Spørsmål 9

Rigmor Aasrud (A) [12:41:19]: Mitt spørsmål til kulturministeren lyder:

«I flere aviser omtales henvendelser både fra Statsministerens kontor og Kulturdepartementet til Trondheim kunstmuseum på bakgrunn av innholdet i forordet i et program tilknyttet deres våraaktiviteter. Kulturministeren har flere ganger sagt hun vil gi kulturlivet en frihetsreform og mindre detaljstyring.

Er det dette hun legger i en frihetsreform og mindre detaljstyring?»

Statsråd Thorhild Widvey [12:41:49]: Siktemålet med min henvendelse var utelukkende å finne ut hva dette faktisk dreide seg om. Jeg antok at jeg måtte påregne å få spørsmål fra ulikt hold, som jeg også refererte til tidligere, om de refererte ytringene fra en kunstmuseumsdirektør. Derfor ønsket jeg å få klarhet i hva det hele handlet om – det er grunnlaget for det.

I en redegjørelse til Sør-Trøndelag fylkeskommune dattert 21. februar 2014 bekrefter også styrelederen ved Museene i Sør-Trøndelag at min henvendelse kun ble oppfattet som en forespørsel om faktaopplysninger, og at det ikke var tale om et forsøk på å utøve innflytelse på håndteringen av en konkret sak. Av dette følger det at det ikke er relevant å drøfte dette opp mot nåværende regjeringens målsetting om frihetsreform og mindre detaljstyring. At tilskuddsbrevene til både museene og andre kulturinstitusjoner for 2014 er mer kortfattet og inneholder færre detaljerte føringer enn tidligere år, er derimot et utslag av vårt ønske om mindre detaljstyring, så jeg kan forsikre representanten Aasrud om at vi kommer til å fortsette å ha fokus på en frihetsreform, som kommer til å føre til mindre detaljstyring også i årene framover.

Rigmor Aasrud (A) [12:43:12]: Jeg takker for svaret, men dette har blitt oppfattet og kommentert i store deler av Kultur-Norge slik at man uttrykker undring overfor det som har skjedd, og at det bidrar til at man føler mindre frihet. Så har vi hørt her i dag at kulturministeren hele tiden snakker om hva som var hennes intensjon med den samtalen som ble tatt – det var å innhente faktaopplysninger. Jeg antar at det ikke var fargen på programmet kulturministeren var interessert i å få vite noe om, så det kunne vært interessant å få vite hva det egentlig var som ble sagt som gjorde at reaksjonene ble sånn som de ble. Var det bare de på den andre siden som misforsto?

Statsråd Thorhild Widvey [12:44:03]: Som jeg har uttrykt mange ganger, tok jeg den telefonen for å skaffe meg informasjon om hva dette egentlig dreide seg om. Det er også det som er blitt bekreftet ut fra det som har stått i Aftenposten, og med referanse fra dem som har mottatt denne telefonen, bl.a. styreleder Rasmus Brodtkorb, som sier:

«Det var jeg som hadde samtalen med statsråden og samtalen med Paasche. Jeg kan forsikre at tekstmeldingen fra Paasche ikke ble skrevet i «frykt» som en følge av min samtale med statsråden. Paasche har for øvrig beklaget at meldingen i det hele tatt ble sendt, både overfor styret og ledergruppen.»

Når det gjelder dette som har med vår frihetsreform å gjøre, gleder jeg meg til de debattene som måtte komme. Vi skal fylle dem med innhold og være sikre på at vi er med på å bidra til at det blir mindre detaljstyring i årene framover, og imøteser en konstruktiv og god debatt også med Arbeiderpartiet i så henseende.

Rigmor Aasrud (A) [12:45:03]: Jeg registrerer her at kulturministeren mener at det utelukkende er mottakeren av hennes budskap som har misforstått og bidratt til den utryggheten som er kommet fra de ansatte i museene, og som også resten av kulturlivet er opptatt av.

Når kulturministeren har kritisert Stoltenberg-regjeringen for å ville styre kulturen, har det skjedd gjennom åpne tildelingsbrev, som har vært etterprøvbare – det har vært skriftlighet i det. Nå ser vi altså en kulturminister som ønsker å styre kulturen gjennom telefonsamtaler. Ser kulturministeren at det er problematisk at man ikke har gjennomsiktighet i den måten man ønsker å styre på, og vil hun beklage at saken har kommet ut sånn som den har gjort?

Statsråd Thorhild Widvey [12:45:53]: Jeg er faktisk litt enig med Trond Giske når han sier i en avis: En god kulturminister bør ha nær kontakt med aktører i kulturlivet. Jeg minner også om at den nevnte styrelederen, som jeg tok kontakt med, også har påpekt at det ikke er noe enestående tilfelle at en kulturminister tar kontakt med også denne styrelederen og MiST. Ledelsen i MiST har altså blitt kontaktet direkte av tidligere statsråder i konkrete saker, av henholdsvis Anniken Huitfeldt og Trond Giske. Jeg finner grunn til å sitere det som står i Aftenposten den 25. februar:

«Som styreleder har jeg ingen betenkeligheter med å bli kontaktet av departementet eller statsråden, så

lenge det er faktaopplysninger som etterspørres. Dette i motsetning til om de skulle forsøke å utøve innflytelse på hvordan selskapet skal styres, eller hvordan konkrete saker skal håndteres.»

Og så understreker jeg:

«Sistnevnte har ikke skjedd i dette tilfellet.»

Jeg føler meg veldig beroliget med tanke på hva vi i framtiden skal ha fokus på, og det er en ypperlig anledning i dag til i hvert fall å fortelle hele det norske kulturlivet at vår frihetsreform står ved lag. Vi skal fylle den med innhold.

Spørsmål 10

Arild Grande (A) [12:47:27]: «Statsråden har engasjert seg i en presentasjon av vårprogrammet for Trondheim kunstmuseum. Det gjorde hun fordi Fremskrittspartiet følte seg omtalt på en uønsket måte.

Hvorfor avviste ikke statsråden henvendelsen med å vise til at en omtale ikke hører inn under kulturministerens ansvarsområde?»

Statsråd Thorhild Widvey [12:47:44]: Hva representanter fra Fremskrittspartiet mener om ytringer og karakteristikkene fra den aktuelle kunstdirektøren, vil jeg overlate til det partiets egne politikere å kommentere. Jeg er uten videre enig med spørsmålsstilleren i at det ligger utenfor Kulturdepartementets domene å gå inn i et slikt ordskifte. Men med fare for å gjenta meg selv: Min hensikt med å engasjere meg i den saken var altså å framskaffe fakta for å kunne svare på de spørsmålene en kunne forvente ville bli stilt til meg i sakens anledning. Det var hensikten med det.

Arild Grande (A) [12:48:27]: Nå har det i media også kommet fram at i forkant av kulturministerens telefonsamtale hadde departementet allerede vært i kontakt med institusjonen for å få svar på spørsmål. Stemmer dette? Og i så fall, hvorfor var det da nødvendig for kulturministeren å ringe til styrelederen? Et oppfølgingsspørsmål til det er også: Hvorfor anser kulturministeren det som et naturlig grep? Jeg vil tro at hvis man var misfornøyd med oppsetningen på Nationaltheatret, var det unaturlig å ringe til styrelederen med tanke på det ansvaret som en styreleder har. Hvis man er misfornøyd med lederen i Aftenposten, er det ganske unaturlig å ringe til styrelederen i Aftenposten for å ha meninger om det. På samme måte blir det unaturlig å ringe styreleder i en kulturinstitusjon, som i dette eksempelet, for å uttrykke misnøye. Men spørsmålet er altså: Stemmer det at departementet var i kontakt med institusjonen i forkant av kulturministerens spørsmål over telefon, og i så fall, hvorfor synes kulturministeren det var aktuelt å følge opp med en ny telefonsamtale?

Statsråd Thorhild Widvey [12:49:34]: Det er riktig at departementet også ble kontaktet. Jeg har prøvd å reddegjøre for dette tidligere. Jeg var på vei hjem fra Sotsji-OL, og i bilen på veien innover får jeg en e-post fra min poli-

tiske rådgiver med denne informasjonen. Der var det også tatt kontakt med departementet, som hadde iverksatt en henvendelse mot Suzette Paasche, direktøren ved MiST.

Som jeg også har sagt tidligere: Jeg er utålmodig, så jeg tok den telefonen for å prøve å skaffe meg informasjon. Det var slett ikke sikkert at jeg ville fått den informasjonen fra departementet i løpet av den kvelden. Men den informasjonen fikk jeg bekreftet fra departementet etter at jeg hadde snakket med styreleder Rasmus Brodtkorb.

Jeg tror det er viktig i denne sammenhengen å ha fokus på at hele min hensikt med dette var å skaffe meg denne faktainformasjonen for å være forberedt på at jeg kunne få spørsmål om det.

Arild Grande (A) [12:50:30]: Jeg registrerer at vi har en kulturminister som tar saken i egne hender framfor å stole på sitt eget embetsverk, og som ikke stoler på at man verken får den riktige informasjonen eller at man får den i tide.

Årsaken til at dette blir en sak i Stortinget, er at det er en sak som handler om rolleforståelse. Kulturministeren startet sitt svar på første spørsmålet om denne saken med at det er viktig å ha «armlengdes avstand». Da står vi egentlig igjen med spørsmålet: Hvor lange armer har egentlig statsråden? Direktøren i MiST, Suzette Paasche, sier at kulturministeren ville ha bekreftet om dette synet på Fremskrittspartiet er MiSTs offisielle holdning. Kulturministeren har så langt ikke villet svare pressen på spørsmålet om det ble stilt spørsmål ved dette. Men for Stortinget er det faktisk viktig å få avklart, da dette handler om rolleforståelsen. Derfor er mitt spørsmål til slutt: Stille statsråden eller ansatte i departementet spørsmål om dette synet var det offisielle synet på Fremskrittspartiet fra MiSTs side?

Statsråd Thorhild Widvey [12:51:34]: Som jeg har sagt tidligere, er det utrolig viktig at vi har fri ytring. Vi har ikke til hensikt å prøve å stoppe noen som helst av de ytringene som kommer, verken fra kulturpersonligheter eller andre. Det er utrolig viktig for meg å få understreket.

Det er også veldig viktig for meg å få understreket at jeg stoler på embetsverket. Det er ikke sånn at embetsverket er noe for seg selv. Embetsverket er der hele tiden – de opererer på vegne av den til enhver tid sittende politiske ledelse. Det er ikke sånn at de er frarøvet å operere for seg selv. De innhenter den informasjonen som de måtte føle at det er behov for å innhente.

Ja, vi skal ha armlengdes avstand, og jeg sier igjen at jeg kommer til å tenke meg om en gang til før jeg eventuelt måtte ta en lignende telefon i framtiden. Det har jeg sagt før, og det står jeg ved fortsatt.

La meg få avslutte med noen kloke ord av Arne Garborg:

«Ein lærer så lenge ein lever,
og kvar lærdom hev ny sorg.

Kvar sorg ny kraft.

Men ingen er utlært før han hev lært å teia.»

Presidenten: Da hopper vi fram til spørsmål 22.

Spørsmål 22

Stine Renate Håheim (A) [12:52:46]: «Dersom priskontroll på landbrukseiendommer fjernes, vil det føre til at prisene i enkelte områder stiger betydelig. Dette vil heve terskelen for unge som vil inn i næringen, og det vil gå ut over lønnsomheten. Høyere pris på landbrukseiendommer vil ikke uten videre heve prisene på maten som produseres. Flere arealer kan bli ulønnsomme, og det kan bli vanskeligere å håndheve driveplikten.

Mener statsråden dette er i tråd med målsettingene om økt matproduksjon og rekruttering til næringen?»

Statsråd Sylvi Listhaug [12:53:19]: Regjeringen ønsker å styrke bondens rett til fritt å kunne disponere sin egen eiendom. Eiendomslovgivningen slik den er i dag, inkludert priskontrollen, begrenser bondens rådighet. Jeg mener også at det er urettferdig at selger ikke skal kunne få det markedet er villig til å betale for en eiendom, på lik linje med alle andre som selger fast eiendom.

Hovedformålet med landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv landbruksproduksjon. Regjeringen ønsker å øke produksjon av mat og mener at arealene må utnyttes godt, slik at vi sørger for høyest mulig produksjon. Jeg ønsker å øke produksjonen bl.a. gjennom å sørge for at flere eier den jorda de driver.

Jeg mener at priskontrollen kan virke hemmende på omsetningen av landbrukseiendommer, og jeg ønsker et større utbud av landbrukseiendommer og tilleggsjord. Ved å oppheve priskontrollen kan det legges til rette for et velfungerende marked for omsetning, hvor prisen reguleres av markedet. Mange venter i dag med å selge fordi de mener konsesjonspris ikke vil gjenspeile det eiendommen er verd. I sentrale områder kan det også være umulig å kjøpe seg en ny bolig for den som må selge en landbrukseiendom til en pris langt under prisen på boliger.

Jeg er enig med representanten Håheim i at en opphevelse av priskontrollen kan åpne for høyere priser for enkelte eiendommer i sentrale strøk, f.eks. nær større byer som Oslo, Trondheim og Stavanger. Dette er ikke det samme som en generell prisstigning på produksjonsarealene – det er først og fremst boverdien på eiendommen som vil føre til høyere pris. Ellers har jeg stor tillit til at den som vil kjøpe landbrukseiendom, også vil vurdere prisen på produksjonsareal og driftsbygninger i forhold til den planlagte driften. Slik sunn fornuft må vi ha tillit til at alle som skal drive næring, har. Partenes syn på prisen vil derfor gjenspeile hva som framover vil være en samfunnsmessig forsvarlig pris. Jeg er på denne bakgrunn ikke enig med representanten Håheim i at opphevelse av priskontrollen vil føre til at areal kan bli ulønnsomme, eller at det blir vanskeligere å opprettholde driveplikten.

Det er i sum flere uheldige sider ved dagens priskontroll. Priskontrollen demper investeringslysten hos eksisterende eiere og hindrer tilførsel av kapital og kompetanse fra betalingsvillige nye eiere. Mange vil ikke være innstilt på å foreta investeringer som ikke kan påregnes å bli avspeilet i den pris konsesjonsmyndigheten vil godta. Priskontrollen er dessuten komplisert og tidkrevende for både

private parter og konsesjonsmyndighetene. Det er også forskjeller i hvordan priskontrollen praktiseres ute i kommunene.

Stine Renate Håheim (A) [12:56:07]: Takk for svaret.

Statsråden har fokus på dem som ønsker å selge, men jeg mener at vi også må ha fokus på dem som vil inn i næringen. Regjeringen har i sin iver etter å gi store skatte-kutt til dem som har mest fra før, også påført dem som vil inn i næringen, en solid skattesmell nå når formuesskatten ble fjernet. Med fjerning av priskontrollen vil det også bli dyrere for unge som vil inn i næringen i enkelte områder.

Kort oppsummert fører denne regjeringen en politikk som gjør det mer lønnsomt å gå ut av næringen, og hever terskelen for dem som vil inn. Vi er bekymret for det, fordi vi står overfor et generasjonsskifte i landbruket, og vi trenger å rekruttere flere.

Så kunne vi i gårstdagens VG lese at statsråden mener at det viktigste tiltaket for å lokke flere unge inn i fjøset var «framsnakk». Det synes jeg også er positivt, og vi er gjerne med på det. Men mener virkelig statsråden at «framsnakk» skal veie opp for alle disse negative forslagene som regjeringen vil innføre?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:57:08]: Jeg mener det er helt avgjørende at bøndene får den statusen som de fortjener som matvareprodusenter. Det er også sånn at de fleste eiendomsoverdragelser i landbruket skjer internt i den enkelte familie, og da uten priskontroll. Det dreier seg om nå i året, er færre enn 400 overdragelser av bebygde eiendom og ca. 200 ubebygde eiendommer som er gjenstand for priskontroll. Vi har også et system der forskjellige kommuner praktiserer ulikt, slik at det blir helt tilfeldig hvordan man blir behandlet som eiendomsbesitter, etter hvor man bor i landet.

Jeg mener at det er viktig at de som skal inn i bondeyrket, som i alle andre yrker, må gjøre en helhetlig vurdering av om det er lønnsomt å gå inn, og at det ikke er oppgaven til dem som sitter på disse gårdene, å subsidiere andre som ønsker seg inn i næringen. Det er en avveining som den enkelte må ta.

Stine Renate Håheim (A) [12:58:10]: Jeg er helt enig med statsråden i at bøndene fortjener status fordi de produserer mat og opprettholder bosetting og gjør mye viktig for landet vårt. Men jeg mener at vi også skal lytte til næringen. Forslaget om priskontroll har vært ute på høring. Av de 149 høringsuttalelsene er det et overveldende flertall som advarer mot å fjerne priskontrollen, nettopp fordi det vil virke mot målsettingen om effektivisering, økt matproduksjon og rekruttering. Det kunne vært fristende å spørre statsråden om hva hun har skjønt som ingen andre i næringen har skjønt.

Men la oss heve blikket litt, for dette er ikke det eneste forslaget som regjeringen kommer med. Man har tidligere i år varslet at man vil oppheve konsesjonsloven, fjerne boplikten, odelsloven og delingsforbudet. En klok dame sa en gang at alt henger sammen med alt. Bondelaget har bl.a. foreslått et eget utvalg som skal se på alle disse love-

ne under ett. Da blir mitt spørsmål: Mener statsråden det er fornuftig å se alle disse lovene under ett, eller vil man fortsette å jobbe stykkevis og delt?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:59:14]: Vi er opptatt av å sikre en politikk som gir den enkelte bonde råderett over egen grunn. Det er for øvrig feil det som representanten sier, at vi skal fjerne driveplikten. Det som står i avtalen, er at vi skal utrede den.

Jeg vil videre si at jeg mener det er grunnleggende urettferdig at politikere og byråkrater skal kunne gå inn og overprøve prisen som to private parter har inngått. Det kan ikke være sånn at de som sitter på en næringseiendom, som en gård er, skal måtte subsidiere folk som ønsker å gå inn i næringen. De må på lik linje med alle andre som ønsker å starte næringsvirksomhet, gjøre en totalvurdering av den økonomiske situasjonen.

Jeg ønsker å fortsette den linjen jeg har ligget på, nemlig å jobbe for at bonden skal få mer kontroll over egen eiendom i framtiden.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 11.

Spørsmål 11

Rasmus Hansson (MDG) [13:00:29]: Mitt spørsmål går til fiskeriministeren og lyder:

«Det er igjen dokumentert omfattende urapportert rømming i oppdrettsnæringa. For hver fisk som rapporteres rømt, rømmer fem fisker som ikke rapporteres. I praksis har det etablert seg en kultur for rutinemessig miljøkriminalitet i næringa. Årsaken er få inspeksjoner, lav risiko for å bli oppdaget og svake straffereaksjoner. Situasjonen er en kritisk trussel både mot norsk villaks og næringens omdømme.

Vil statsråden vise mer handlekraft enn sin forgjenger, og påby merking av all oppdrettsfisk og øke bøtenivået?»

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:01:13]: Jeg ser alvorlig på rømmingssituasjonen i havbruksnæringen. Derfor er dette et område som vil bli prioritert.

Rømming av laks fra oppdrettsanlegg er et problem som næringen må løse. Regjeringen vil styrke arbeidet mot rømming gjennom forpliktende avtaler med næringen. Denne regjeringen har også økt bevilgningene til overvåking av rømt fisk i elver, som muliggjør en langt mer omfattende overvåking av elver enn tidligere.

Havforskningsinstituttets risikovurdering peker på at faktisk rømming trolig er flere ganger høyere enn rapportert, spesielt for laks som rømmer mens de er små. Dette understreker ytterligere alvorlet i situasjonen.

Merking i seg selv løser ikke problemet med genetisk påvirkning av villfisken. Merking vil bare få effekt dersom utfiskingsaktiviteten i elvene intensiveres. De faktiske kostnadene med utfisking bør først og fremst dekkes av dem som står ansvarlig for rømmingene.

Det er derfor ikke aktuelt å kreve merking av oppdrettsfisk uten at det er mulig å spore fisken tilbake til rettmes-

sig eier. Regjeringen ønsker å praktisere prinsippet om at forurenser skal betale også i havbruksnæringen. På denne måten vil vi kunne pålegge den som har ansvaret for rømmingen, også ansvaret for at det ryddes opp. Før vi går til det skritt å påby merking, må vi også forsikre oss om at det er tilgjengelige metoder som er dyrevelferdsmessig svarlige, og at kostnadene står i forhold til nytteeffekten.

Flere store aktører i havbruksnæringen varslet nylig at de i samarbeid med Veterinærinstituttet vil teste ut et sporingssystem for oppdrettslaks. Systemet skal gjøre det mulig å spore laks tilbake til bedriften. Metoden kan brukes både til sporing av rømt oppdrettslaks og til sporing ut fra forbruker- og markedshensyn.

Like før nyttår ble akvakulturlovens bestemmelse om tak på overtredelsesgebyr endret. Taket på overtredelsesgebyret fastsatt av forvaltningen er nå på 15 G, eller ca. 1,2 mill. kr, og jeg har ingen ytterligere planer nå om å endre dette. Men jeg vil også legge til at dersom overtredelsen er så alvorlig at et overtredelsesgebyr på 15 G ikke anses som tilstrekkelig, er det Fiskeridirektoratets oppgave å politianmelde saken.

Rasmus Hansson (MDG) [13:03:30]: Som statsråden er kjent med, har situasjonen med rømt oppdrettsfisk og urapportert rømt oppdrettsfisk vedvart i svært mange år, med stadig større negative konsekvenser for villaksen. Også unnskyldningen om at man skal forske på merking, har vedvart i svært mange år. Det er en nær sammenheng mellom dette og det faktum at det ikke kommer ordentlig politisk trykk for å gjennomføre dette.

Det regjeringen derimot har gjort, er å avvikle den ordningen som forrige regjering innførte, med i det minste å opprette et kollektivt ansvar for innfangst av rømt oppdrettsfisk.

Spørsmålet er igjen: Hva vil regjeringen gjøre for å hindre at vi også i årene framover får havet fullt av rømt oppdrettsfisk med enda større negative konsekvenser for villaksen?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:04:29]: Regjeringen er opptatt av at oppdrettsnæringen skal være tuftet på bærekraft. Det innebærer at både lus og rømming og andre typer miljøpåvirkninger følges svært nøye. Vi er interessert i avtaler med næringen for å sikre oss at vi når de målene vi har satt oss om å få rømmingen ned på et absolutt minimum.

Jeg vil også minne representanten om at næringen selv faktisk har en nullvisjon. Jeg synes det står respekt av at man har det, men da må også næringen utfordres på at man må bruke mer penger på forskning og innovasjon, sånn at vi raskere kan finne de løsningene som er nødvendige for å få rømmingen ned.

Så vil jeg til slutt legge til at vi har hatt en formidabel økning av produksjonen innenfor oppdrett det siste tiåret, ca. en dobling. Samtidig er rømmingstallene gått ned. Vi kan allikevel ikke slå oss til ro før vi får disse tallene så nær null som overhodet mulig.

Rasmus Hansson (MDG) [13:05:28]: Statsråden er i den situasjonen at hun kan gjøre mer enn å inngå avta-

ler med næringen. Statsråden kan bruke de virkemidlene som en regjering har til rådighet, nemlig å stille krav og å gjennomføre straffereaksjoner.

Vi har en lusesituasjon som alle er enige om er uakseptabel, og vi har et veterinærinstitutt og andre fagmyndigheter som sier at verktøykassa for å løse luseproblemet nå er tom, på grunn av multiresistens osv.

Hvilke konkrete tiltak utover avtaler og oppfordringer vil regjeringen og statsråden gjennomføre for å få bukt med luseproblemet, som altså grovt sett har pågått uendret gjennom svært mange år?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:06:21]: Som jeg sa i sted: Lus og rømming er de to mest presserende utfordringene for havbruksnæringen i dag. Derfor har vi veldig fokus på det i departementet, og vi ser nå på hva slags type tiltak vi kan sette i verk, hva slags type forskning som pågår, og hva vi kan trigge for at vi raskere kan finne gode løsninger på dette. Det foregår teknologiutvikling knyttet til lus osv. som kan være avbøtende tiltak.

Jeg sier ikke at vi har en løsning rundt neste sving, men jeg har i hvert fall tatt initiativ til at vi i departementet nå har kvartalsvise møter med Fiskeridirektoratet og med Mattilsynet, hvor vi analyserer og er «hands on» på utviklingen, og så vil vi løpende vurdere hvilke tiltak som skal til både for å få bukt med rømming og for å få bukt med lus.

Så minner jeg om den grønne konsesjonsrunden som nå skal tildeles rundt påske. Forhåpentligvis vil det også der komme forslag og nye løsninger som betyr at vi kan bevege oss i riktig retning på dette området.

Spørsmål 12

Martin Henriksen (A) [13:07:39]: «Sjømatnæringa er viktig for distriktene. Det forventes en betydelig vekst fram til 2050. Imidlertid sliter hvitfisknæringa med lønnsomheten. Regjeringa har i høst kuttet i midler til teknologiutvikling i hvitfisknæringa, samtidig som den økte bevilgningene til havbruksforskning – for nettopp å utvikle ny teknologi.

Hvorfor kutter regjeringa midler til utvikling i fiskeindustrien, som er en viktig distriktsnæring, i en tid da det er stort behov for fornyelse?»

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:08:14]: Sjømatnæringen er særlig viktig for distriktene. Bærekraftig fiskeri og havbruk skaper direkte og indirekte store positive ringvirkninger i mange lokalsamfunn og regioner. Arbeidsplasser er like mye verdt, enten de er innenfor hvitfiskindustri, havbruk eller andre næringer, men aktiviteten må uansett være tuftet på lønnsomhet.

Lønnsomhet i alle deler av fiskerinæringen og helårige, trygge arbeidsplasser er en fundamental forutsetning for en god og fremtidsrettet distriktspolitikk.

At deler av hvitfiskindustrien sliter med lønnsomheten, er ikke noe nytt. For å endre dette må vi være villige til å tenke i nye baner. Regjeringen vurderer ulike virkemidler

for å styrke lønnsomheten i fiskerinæringen. Den såkalte hvitfiskpakken som den rød-grønne regjeringen foreslo på overtid sent i fjor høst, hadde tiltak som vi mener ville svekke incentivene for nødvendig omstilling i næringen.

De store sesongsvingningene er en særlig utfordring for hvitfiskindustrien. Vi arbeider nå på flere felt for å oppnå en jevnere råstofftilgang: med en ny strategi for levendelagring av torsk, ferskfiskbonusordninger og endring av kvoteårets start. Alt dette kan bidra til både økt kvalitet, mindre svingninger i produksjonen og jevnere og mer stabile leveranser til kunder ute og hjemme.

Jeg er også fornøyd med at vi for 2014 klarte å finne rom for økt marin forskningsinnsats. Konkret økte tildelingen gjennom Norges forskningsråd til teknologiutvikling, produktutvikling og markedsforskning innenfor de marine næringene med 10 mill. kr i 2014. Dette kommer i tillegg til styrket arbeid med utvikling av nye driftsformer og nye teknologiske løsninger innenfor havbruk.

Regjeringen vil i årene fremover arbeide for å styrke den marine forskningen for å realisere det store verdiskapingspotensialet som er så godt beskrevet i rapporten «Verdiskaping basert på produktive hav i 2050».

Høy kvalitet og bærekraftig bestandsforvaltning er viktige salgsargumenter for norsk fisk i møte med miljøbevisste forbrukere ute og hjemme. Sju uker ut i 2014 er det gledelig å konstatere at markedsutviklingen for hvitfisk er lovende. Under mitt besøk i Øksnes for en uke siden, fikk jeg bl.a. høre at det fra ett av mottakene i år var eksportert 7 000 tonn fersk skrei til Europa, med særlig volumvekst i land som Spania og Portugal, som tradisjonelt på denne tiden av året har kjøpt norsk klippfisk. Norsk skrei av ypperste kvalitet erobrer nå nye land og er å finne på menyen hos stjernekokker i flotte restauranter over hele Europa. Sjømatrådets viktige satsing på å bygge merkevaren «skrei» bærer nå frukter og gir økt verdiskaping i skreisesongen.

Martin Henriksen (A) [13:10:51]: Store deler av kysten i Nord-Norge er nå i opprør, bl.a. fordi regjeringa ønsker å endre leveringsforpliktelsene og leveringsvilkårene. Da statsministeren ble spurt om dette i spørretimen tidligere i dag, sa hun at utfordringen er særlig at man også må ha lønnsomhet i alle ledd i hvitfisknæringen. Det er riktig, men likevel kuttes det i teknologiutviklingen som kan skape lønnsomhet. Dette mener jeg viser at retorikk og politikk på dette området ikke henger sammen. Samtidig som regjeringa kutter i teknologiutvikling for hvitfisknæringen, øker de til teknologiutvikling i havbruk. Det er akkurat det fiskeriministeren viser til nå – en økning av marin forskning som stort sett har gått til havbruksnæringen. Da er man ikke med på å bygge opp under den utviklingen hvitfisknæringen og kysten trenger.

Mener fiskeriministeren at sånne kutt hjelper fiskeindustrien?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:11:55]: I mitt første svar viste jeg til at vi jobber på tre andre felt. Det ene er en strategi for levendelagring av torsk, det andre er å se på hvordan ferskfiskbonusordninger kan brukes, og det tredje

er å flytte kvoteåret fra 1. januar til 1. september. Alle disse tre tingene vil bidra til at vi får en jevnere råstofftilgang. Vi får større sjanse til å få levert fersk fisk til industrien en større del av året, og ikke minst er det viktig, når det gjelder å bygge markeder ute, at man har et produkt som kan komme ferskt og av samme kvalitet året rundt. Der har hvitfisknæringen utrolig mye å lære av laksen, og der kan også laksen være en døråpner for hvitfisknæringen hvis vi greier å få til en helårsproduksjon. Det må være målet – ikke permisjonsperioder som industrien nå sliter med, og folk som ikke vet om de har en jobb å gå til når toppsesongen er over i april.

Martin Henriksen (A) [13:12:55]: Fersk fisk-strategi er bra. Det hadde den rød-grønne regjeringa – satsing på levendelagring likeså. Derfor mener jeg det var negativt da regjeringa kuttet ut satsingen på 5 mill. kr som bl.a. lå til Nofima på fangsthåndtering og levendelagring.

Det er også andre tiltak som kan hjelpe for denne næringen. Men når man ser resultatet samlet for kysten etter de første månedene med denne regjeringa, mener jeg man har tatt de gale grepene. Når man fjerner vekstpakken for hvitfisknæringen – nå kaller fiskeriministeren det å kunne svekke incentivene til utviklingen i hvitfisknæringen, når man altså kutter midler til teknologiutvikling. Det som kan svekke incentivene i hvitfisknæringen, mener hun er bra for havbruksnæringen. Det er en logikk jeg ikke får til å gå opp. I tillegg kuttet også teknologisatsingen, markedsarbeidet i Nofima og regional utviklingsmidler.

Hvordan skal denne strategien føre til den teknologiutviklingen som fiskeriindustrien sårt trenger, og som den trenger nå?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:13:57]: Jeg konstaterer at i mine møter med fiskere, enten det er med Fiskarlaget, i Øksnes eller andre plasser jeg har møtt fiskerne, er det større optimisme i næringen enn det har vært på svært lenge. Jeg hører ingen der ute som etterlyser hvitfiskpakken, men jeg hører mange der ute som etterspør levendelagring, som etterspør andre måter å sikre det ferske råstoffet på, og at man skal kunne få denne sesongen som er «all time high» fire ganger i året – og så er den heller flat resten av året. Jeg hører mange fiskere som er opptatt av at vi skal få til å flytte kvoteåret, at vi skal få et fiske på høsten som også skal bidra til at man får mer stabile leveranser til industrien.

Jeg må være så ærlig: Jeg hører ikke mer rop etter det som var den forrige regjeringens forslag, men jeg hører stor «åtgåum» til de forslagene og de strategiene som denne regjering jobber etter.

Spørsmål 13

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:15:06]: Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til fiskeriministeren:

«Norway Seafoods anlegg i Rypefjord, som har 6 trålkvoter knyttet til seg, er planlagt nedlagt. Dette har ført til store protester og fakkeltog i Hammerfest. På tross av for-

pliktelsene uteblir fisken og landes i stedet på frysehotell for prosessering i Kina.

Har statsråden tenkt å påtale overfor selskapet at konsesjonene var gitt med formål om å sikre helkontinuerlig leveranse av råstoff til foredlingsanlegget, og at dersom dette ikke overholdes vil kvotene og konsesjonene bli inndratt?»

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:15:49]: Den 19. februar hadde jeg et møte med Norway Seafoods AS og Havfisk ASA, hvor jeg ble orientert om selskapenes planer slik de også nå er presentert i en pressemelding fra selskapene nylig.

Planene til Norway Seafoods må sies å være mer offensive enn det spekulasjonene gikk ut på på forhånd. Jeg merker meg at det legges opp til vekst i Melbu, Stamsund og Båtsfjord. I Hammerfest tas det sikte på å flytte produksjonen fra Rypefjord til Forsøl. Anlegget i Mehamn planlegges det å selge, og departementet har fått opplyst fra selskapet at det er interessenter til anlegget.

Regjeringen er opptatt av å skape forutsigbarhet og å sikre gode rammebetingelser, slik at vi innenfor sjømatnæringen kan få til nødvendig omstilling i en situasjon der næringen møter stadig tøffere global konkurranse. Dårlig lønnsomhet i fiskeindustrien har i lang tid skapt usikkerhet for den enkelte ansatte og for de berørte kommunene.

Dette er en sammensatt og kompleks problemstilling, de enkle løsningene finnes ikke. Jeg har forventning til at selskapets strategi vil skape grunnlag for helårige, trygge og lønnsomme arbeidsplasser.

Det er knyttet ulike vilkår til Havfisk sine tillatelser til å eie trålere, bl.a. aktivitetsplikt i Hammerfest. Havfisk sine trålere har også leveringsplikt. Dersom fangsten ikke kjøpes av den primært tilgodesette, skal den tilbys regionen, i dette tilfellet Øst-Finnmark. Denne subsidiære leveringsplikten betyr at tilbudspliktig fangst da kan komme andre anlegg i regionen til gode. Leveringsplikten er en tilbudsplikt, og innebærer ikke et krav om levering – slik jeg oppfatter at det antydes i spørsmålet.

Jeg forutsetter at Havfisk oppfyller alle sine vilkår og vil påse det. Fiskeridirektoratet gjennomfører hvert år kontroll med hvordan leveringsvilkårene blir fulgt opp, og brudd på vilkår og regelverk kan bli sanksjonert.

Slik jeg ser det, er lønnsom aktivitet den beste garanti for helårige arbeidsplasser, og det ønsker regjeringen å legge til rette for gjennom de betingelsene vi stiller.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:17:49]: Takk for svaret.

Dette bringar oss rett over til det som er stridens kjerne, ministerens vedtak om regional leveringsplikt. Eg står her og ser på ein samarbeidsavtale som er inngått mellom Aker Seafoods og Gamvik kommune, der det står uttrykkeleg at det er partane si oppfatning at etablering av fiskeproduksjon i Mehamn vil vere med på å styrkje fiskerinæringa i bygda og legge forholda til rette for trygge og framtidsretta arbeidsplassar i Gamvik kommune.

Vidare leverte det same selskapet inn ein søknad den 5. oktober 2005 gjennom advokatbyrået Wikborg, Rein &

Co., om å fusjonere fartøy og landanlegg for å sjå fartøy og land i samanheng.

Seinare sender Aker Seafoods eit brev til fiskeri- og kystdepartementet, der dei krev at denne leveringsplikta ikkje skal bli knytt til aktivitet i Gamvik. Departementet spør: Kvifor i all verda ikkje det? Så plutselig er vi i ein situasjon der denne nye regjeringa konkluderer på same måten som Aker Seafoods. Korleis kan det ha skjedd?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:18:54]: Dette er et rent juridisk spørsmål med hensyn til de tillatelsene som ble gitt til selskapet i 2006 – hvis jeg ikke husker feil årstall. Når det gjelder de forpliktelsene og de vilkårene som da gjaldt, er Mehamn ikke inkludert.

Hvis det er sånn at det foreligger en avtale mellom kommunen og selskapet, er det en privatrettslig avtale som i så fall må forfølges privatrettslig. Men de statlige vilkårene gir ikke dekning for å kreve aktivitet i Mehamn. Da er det sånn at hvis dette var så klinkende klart og så enkelt, kan man lure på hvorfor den rød-grønne regjeringen har hatt saken liggende to og et halvt år og ikke tok en beslutning før man gikk av i fjor høst.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:19:50]: Der var vi plutselig i gang med ansvarsfråskrivninga igjen. Denne saka ligg på bordet til denne ministeren, og situasjonen er den at staten har vore ein del av denne avtalen. Viss ein berre les avtalen som er mellom Aker Seafoods og Gamvik kommune, er eit av grunnlaga her at Innovasjon Norge AS og DnB NOR er inne som kreditorar i den avtalen. Det betyr at staten har vore involvert ganske så tydeleg. Når da det same selskapet slår saman land- og fiskeanlegg, er det tydeleg at ein har sett dette i samanheng.

Da er det veldig rart når ministeren påstår at dette er ei rein juridisk vurdering, for det står fram som om den reine juridiske vurderinga før denne regjeringa overtok, var ei anna enn den juridiske vurderinga som denne regjeringa har gjennomført. Denne representanten får det ikkje til å stemme at ein skjuler seg bak finjussen i dette spørsmålet, når dette egentleg er reinspikka politikk.

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:20:52]: Jeg gjentar: Dette er ikke politikk, dette er juss – hvordan de vilkårene selskapet fikk i 2006, er å forstå. Og dersom det foreligger en privatrettslig avtale mellom Gamvik kommune og Aker Seafoods på det tidspunktet, må det forfølges den veien.

Jeg vil igjen minne representanten om at dette er en juridisk vurdering, og det hadde vært mulig å ta denne beslutningen i fjor høst. Men jeg tror kanskje at det var litt ubehagelig hva slags utfall det kom til å bli, og at det var årsaken til at den utgående regjeringen lot denne saken bli liggende i skuffen.

Spørsmål 14

Kjell-Idar Juvik (A) [13:21:53]: «Regjeringen kuttet CO₂-kompensasjonsordningen i sitt budsjettforslag. Dette ble etter press fra Arbeiderpartiet og andre partier på Stor-

tinget ikke vedtatt. På Helgeland ville dette fått store konsekvenser for Alcoa i Mosjøen og bedriftene i Mø Industripark. Reverseringen betyr ikke at det nå er den forutsigbarhet som den kraftintensive industrien trenger. Dette er meget uheldig for industrien og for samfunnene som rammes.

Kan statsråden garantere at de ikke nok en gang vil foreslå kutt i denne ordningen?»

Statsråd Tine Sundtoft [13:22:31]: Regjeringen fører en helhetlig industripolitikk for å sikre konkurransedyktige betingelser for industrien. I denne sammenhengen er kompensasjonsordningen ett av mange viktige tiltak som bidrar til å forbedre rammebetingelsene for norsk industri.

CO₂-kompensasjonsordningen påvirker industriens konkurransedyktighet, men mange andre faktorer er like viktige. Den underliggende kraftprisen og god tilgang til kraft og arbeidskraft med riktig kompetanse, i tillegg til kronekursens utvikling, er svært viktig for industriens konkurranseevne.

Industrien i Norge har redusert klimagassutslippene sine med 39 pst. i perioden 1990 til 2012. Dette viser at industrien i Norge er tilpasningsdyktig. Samtidig ser vi at produktivitetsveksten var svak under den rød-grønne regjeringen. Det er derfor denne regjeringens politikk å styrke næringslivets konkurransekraft.

Vi styrker konkurransekraften på ulike måter. Regjeringen legger opp til vekstfremmende skattelettelser og skal følge handlingsregelen. Vi har redusert formuesskatten og selskapsskatten og fjernet arveavgiften. Vi vil også gjennomgå og forbedre de skattemessige avskrivningsreglene. Samtidig skal vi ruste opp infrastrukturen. Dette bidrar også til bedre rammebetingelser for industrien i Norge.

Norge er ett av de få landene i Europa som har innført CO₂-kompensasjon. CO₂-kompensasjonsordningen har først og fremst et miljømål. Ordningen skal hindre økte klimagassutslipp, ved at industrien flytter til land med mindre streng klimaregulering, såkalt karbonlekkasje.

Det er viktig for meg at selve kompensasjonsordningen er forutsigbar. Det hensynet er ivarettatt gjennom forskriften om CO₂-kompensasjon. Forskriften gjelder fram til 2020.

Den norske ordningen må følge EUs retningslinjer for CO₂-kompensasjon for å sikre at ordningen er i tråd med EØS-regelverket for statsstøtte. Dersom EU velger å endre disse retningslinjene, kan det ikke utelukkes at også den norske ordningen må endres. Men jeg har ikke per i dag sett noen indikasjoner på at EU vil endre sine retningslinjer.

Som representanten er kjent med, er også denne ordningens omfang avhengig av tilstrekkelige bevilgninger, både fra nåværende og framtidige storting.

Overfor representanten kan jeg garantere at regjeringen vil føre en helhetlig industripolitikk som samlet sett sikrer norsk industris konkurranseevne. CO₂-kompensasjonsordningen er en del av denne helheten.

Kjell-Idar Juvik (A) [13:25:14]: Takk for svaret.

Jeg registrerer at ministeren ikke ville garantere at de ikke ville se på denne ordningen på nytt, og vi venter selv-

følgelig spent på det budsjettet de sitter og skal diskutere nå.

Fremskrittspartiet og Høyre var klar for etablering av denne ordningen da dette ble diskutert da de satt i opposisjon, og det var meget overraskende at både Fremskrittspartiet og Høyre, som noe av det første de gjorde i regjering, kuttet i denne ordningen med over 50 pst., eller 123 mill. kr. Det ga sterke reaksjoner, både fra industrien og fra Stortinget.

Det er litt merkelig at når man i valgkampen jobber for å motarbeide todelingen av norsk økonomi og legger til rette for nyinvesteringer i fastlandsindustrien, så gjør man det motsatte når man kommer i regjering. Heldigvis måtte regjeringen snu i Stortinget etter opprør fra industrien og fra miljøorganisasjonene.

Spørsmålet mitt blir da på nytt: Var dette et arbeidsuhell? Vil dere sikre denne forutsigbarheten for næringen i denne regjeringsperioden?

Statsråd Tine Sundtoft [13:26:17]: Som jeg sa i mitt første svar, er kompensasjonsordningen en del av bildet når industrien tar sine investeringsbeslutninger, og en må se CO₂-kompensasjonsordningen i lys av alt det andre som også påvirker lønnsomheten og konkurransevnen. Så gjorde regjeringen Solberg gode tiltak for å bedre industriens konkurransekraft for 2014. CO₂-kompensasjonsordningen er en del av helheten, men vi ønsker å se på hele bildet. For oss er det viktig å ha en god industripolitikk som ivaretar også prosessindustrien i Norge. Som jeg også sa: De har gjort en god jobb for å redusere klimagassutslippene, og vi ønsker å ha en industripolitikk slik at vi også har en prosessindustri i Norge i framtiden.

Kjell-Idar Juvik (A) [13:27:05]: Ja, god industripolitikk er viktig, og derfor er det viktig med forutsigbare rammevilkår for denne industrien. Kraftkrevende industri ser langt framover. Jeg har selv vært på besøk hos noen av dem, og de sier at den usikkerheten som nå er skapt, gjør at store investeringer er satt på vent. Da nytter det ikke å ha en god industripolitikk på papiret hvis man ikke er konkret på forslagene sine når det gjelder et av de viktigste virkemidlene, som var treffsikkert. Det er bedrifter som hadde blitt rammet med opptil 30 mill. kr hvis man hadde gjort dette kuttet. Nå må de sitte og vente på neste budsjett, og kanskje får man et like uforutsigbart budsjett etter det igjen. Det forundrer meg stort at ikke regjeringen er tydelig på at det forslaget de gikk inn for i budsjettet, er politikken til regjeringen i den perioden vi er inne i.

Så jeg spør på nytt: Vil ministeren ha en forutsigbar politikk på dette området de neste fire årene?

Statsråd Tine Sundtoft [13:28:07]: Regjeringen vil ha en forutsigbar industripolitikk. CO₂-kompensasjonsordningen er en del av dette. Men for den kraftintensive industrien er tilgang til kraft, prisen på kraft, tilgang på riktig kompetanse, kronekurs og god infrastrukturpolitikk også viktig. For oss er helheten i industripolitikken det viktigste her. Vi mener at CO₂-kompensasjonsordningen er en del av det. Men den helhetlige industripolitikken vil ivareta

prosessindustrien i Norge, og vi trenger en god prosessindustri som fortsetter sitt gode arbeid for å redusere klimagassutslipp i Norge. Det er også til fordel for den globale klimasituasjonen.

Presidenten: Spørsmål 15 er besvart tidligere.

Spørsmål 16, fra representanten Ingrid Heggø til næringsministeren, vil bli besvart av fiskeriministerens på vegne av næringsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 16

Ingrid Heggø (A) [13:29:11]: «Regjeringa har signalisert at dei vil satse på landsdekkande ordningar i Innovasjon Norge. Dette vil medføre at det vert mindre til distriktretta midlar om ikkje totalpotten vert auka. På årets budsjett vert det i tillegg kutta 430 mill. kr i dei regionale utviklingsmidlane, og det er med bekymring vi ser at regjeringa svekker ei rekkje ordningar for næringsutviklinga i distrikta.

Korleis vil statsråden sikre at også distrikta får adgang til næringspolitisk verkemiddel?»

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:29:48]: De viktigste ordninger for å utløse innovasjon og næringsutvikling i Norge er de landsdekkende ordningene i det offentlige virkemiddelapparatet. Disse ordningene er også tilgjengelig i distriktene.

Hovedandelen av midlene som tildeles gjennom Innovasjon Norge og de andre offentlige virkemiddelaktørene, er landsdekkende og skal støtte de beste prosjektene, uavhengig av geografi. I tillegg til midlene som finnes i de landsdekkende ordningene, er det bevilget nesten 1,2 mrd. kr i regionale utviklingsmidler i 2014. Disse midlene gir fylkeskommunene anledning til å spisse innsatsen mot innovasjon og nyskaping.

For å stimulere til økte investeringer i forskning og innovasjon i næringslivet ble ordningen Brukerstyrt innovasjonsarena, BIA, i Norges forskningsråd styrket med 80 mill. kr i 2014 sammenlignet med budsjettforslaget fra Stoltenberg II-regjeringen. Tilsvarende ble rammene for det årlige skattefradraget for egenutført FoU gjennom skatteFUNN-ordningen økt fra 5,5 mill. kr til 8 mill. kr. Flere vil dermed omfattes av ordningen, og foretak med økende forskningsaktivitet kan utnytte ordningen lenger. Begge ordningene er tilgjengelig for bedrifter landet over.

Foruten styrking av BIA- og SkatteFUNN-ordningene har regjeringen en rekke andre tiltak for å utvikle norsk næringsliv. Vi vil bruke skattesystemet aktivt til å gi bedre vilkår for norsk næringsliv. Regjeringen reduserer samlede skatter og avgifter med til sammen 7,3 mrd. kr i 2014, og lettelser som vil gjøre norsk økonomi mer vekstkraftig, blir prioritert.

Regjeringen vil også satse på infrastruktur. I 2014-budsjettet omprioriterte vi 250 mill. kr fra de regionalpolitiske midlene til opprustning av fylkesveiene. Den samlede satsingen på opprusting av fylkesveiene i 2014 er nå på 780 mill. kr, og i tillegg er bevilgningene til nye investerte

ringer, drift og vedlikehold av riksveier økt med 1,1 mrd. kr.

Administrative kostnader og unødvendig byråkrati tapper norsk næringsliv for konkurransekraft. Gründere, bedriftseiere og ansatte skal få bruke mer tid på verdiskaping. Vi har derfor intensivert arbeidet med forenkling. Forenkling av regelverk og økt digitalisering av offentlige tjenester skal gi næringslivet en enklere hverdag.

Arbeidet med å fremme næringsutvikling og innovasjon i hele landet har høy prioritet i regjeringen. Næringspolitikken favner mye bredere enn det som ofte assosieres med næringspolitiske virkemidler. Det er summen av rammebetingelsene som påvirker næringslivet, som er viktig for vår fremtidige evne til verdiskaping. Samferdsel, forskning og forbedrede rammebetingelser for næringslivet er noen av de områdene der regjeringen allerede har tatt grep for å styrke vekstkraften i norsk næringsliv.

I politiske debatter fokuseres det ofte på virkemidler og offentlig støtte, men det viktigste for nasjonalt og regionalt næringsliv er konkurransedyktige rammebetingelser, god infrastruktur og enkle og forståelige regelverk.

Ingrid Heggø (A) [13:32:40]: Fleire ministrar har i dag drege fram at det ikkje er snakk om kutt, men omprioriteringar – det sa òg denne ministeren – og desse omprioriteringane er regionale utviklingsmidlar som da er omprioriterte til veg. For Sogn og Fjordane medførte denne «omprioriteringa» minus 11 mill. kr.

Eg vil dra fram ei anna næring, reiseliv, som er ei typisk næring for heile landet, der byane greier seg relativt godt året rundt, medan distrikta slit med lønnsemd og heilårs arbeidsplassar. Regjeringa Solberg reduserte overføringa til reiselivet med 25 mill. kr. Det var eit av dei første negative tiltaka. I tillegg stod det i Dagens Næringsliv i går at staten ikkje vil vera med på å finansiera regionalselskapa. Dette er stikk i strid med det ein samla komité sa i desember 2012. Kvifor har regjeringa endra meining?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:33:40]: Jeg synes representanten Heggø nå går i den fella at man ser på enkle virkemidler løsrevet og unnlater å ta inn over seg at det er de totale rammebetingelsene som virkelig betyr noe for norsk næringsliv. Det betyr noe at man har orden i økonomien, det betyr noe hva slags skatte- og avgiftsnivå man har, det betyr noe at man kan drive med forskning og innovasjon – og det er her regjeringen har prioritert.

Så har jeg lyst til å si at jeg drev valgkamp i Nord-Norge, og jeg var veldig ærlig på hvordan Høyre ønsket å prioritere dersom vi kom i regjering, altså mindre til regionale utviklingsmidler og mer penger til vei. Den type prioriteringer fikk faktisk applaus i møte med næringslivet, for så viktig er faktisk noen av de samferdselsutfordringene vi har, og så hemmende er dårlige veier hvis det f.eks. er fisk som skal raskt ut av landet. Tid er penger for distriktnæringslivet.

Ingrid Heggø (A) [13:34:36]: Heilskapen for Sogn og Fjordane i regionale utviklingsmidlar kontra vegmidlar vart minus 11 mill. kr. Det er heilskapen.

Du svarte ikkje på kva som gjorde at ein hadde ombestemt seg frå det ein samla komité sa, så du skal få ein ny sjanse til å svara på det.

Eg har òg lyst til å dra fram at i spørjetimen for 14 dagar sidan, trur eg det var, så sa næringsministeren at ho var imot strategiar, samtidig som ho varsla at det skulle koma ein ny strategi for reiselivet. Kan vi forventa at den nye strategien har nokon konkrete tiltak, etter det som ministeren no har svart, eller vil det berre verta ord?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:35:23]: Jeg er kjent med at det foregår et arbeid med hensyn til hvordan norsk reiseliv skal organisere seg fremover og hvordan man på en best mulig måte skal kunne profilere Norge. Det er et arbeid som går, og som jeg forutsetter at vi kommer tilbake til Stortinget med orientering om på en egnet måte.

Men jeg har lyst til å si at det som virkelig betyr noe for reiselivet, er jo også disse overordnede rammebetingelsene. Når jeg møter reiselivet, så spør de etter bedre veier. Når jeg møter reiselivet, så spør de etter forenkling. Når jeg møter reiselivet, så ber de om lavere skatte- og avgiftstrykk. Så jeg mener jo at fjerning av arveavgiften, lettelser i forbindelse med generasjonsskifter, også i mange små og mellomstore reiselivsbedrifter, faktisk er ønsker og behov som reiselivet har hatt og som de har ytret.

Men jeg kan berolige representanten Heggø med at vi kommer til å komme tilbake til Stortinget, og Stortinget vil få alle mulige anledninger også til å diskutere reiseliv i fremtiden.

Presidenten: Spørsmål 17 er besvart tidligere, for spørsmål 4.

Spørsmål 18

Dag Terje Andersen (A) [13:36:33]: Spørsmålet er altså til arbeids- og sosialministeren og lyder slik:

«I budsjettet for 2014 ble permitteringsregleverket strammet inn, bl.a. ved å øke arbeidsgiverperioden fra 10 til 20 dager. Selv om statsråden nylig har foretatt en regelverkspresisering overfor Nav, hører vi fortsatt om frustrasjon med det nye regelverket fra mange virksomheter, spesielt i Distrikts-Norge.

Gjør det inntrykk på statsråden at mange distriktsbedrifter ytrer seg kritisk til det nye regelverket, og har statsråden planer om å reversere svekkelsen i permitteringsordningen, f.eks. i revidert nasjonalbudsjett 2014?»

Statsråd Robert Eriksson [13:37:10]: I sitt spørsmål berører representanten Andersen to ulike forhold: økningen av arbeidsgiverperioden fra 10 til 20 dager og regelverkspresisering overfor Nav.

Generelt vil jeg si at permitteringsreglene til enhver tid skal gjenspeile situasjonen i arbeidsmarkedet. Det har også vært utslagsgivende for endringer under tidligere regjeringer. Jeg følger nøye med på om praktiseringen av regelverket er forutsigbar og riktig.

Fra 1. januar i år ble arbeidsgiverperioden under per-

mittering økt til 20 dager. Permitteringsreglene innebærer at staten, ved folketrygden, overtar bedriftenes lønnsforpliktelse i en periode. Det er rimelig at arbeidsgiverens andel av kostnadene ved permittering varierer med konjunktorene.

Det er flere forhold som spiller inn når man vurderer permitteringsregelverket. Ved å permittere beholder og sikrer bedriften seg en ønsket arbeidskraftressurs i påvente av bedre tider. På den annen side er de permitterte bundet av sin kontrakt med arbeidsgiveren og søker derfor for liten grad annet arbeid. Dette bidrar til at det samlede arbeidstilbudet reduseres. En utvidelse av arbeidsgiverperioden kan føre til at bedriftene i stedet for å permittere frigjør arbeidskraft til andre virksomheter som etterspør arbeidskraften. Samtidig kan en arbeidsgiver som ønsker å beholde sin kompetente arbeidskraft, velge å gjøre dette gjennom lønnsplikten.

I samarbeid med LO og NHO reviderte Arbeids- og velferdsdirektoratet i fjor rundskrivet om dagpenger under permittering for å gjøre det tydeligere og for å sikre en ensartet praksis. Det så likevel ut til at etaten i en del saker ikke praktiserte regelverket i tråd med intensjonene. Jeg har derfor fastsatt en ny forskrift, som representanten Andersen kjenner til fra et tidligere spørsmål i spørretimen, og jeg gjentar ikke det svaret som jeg ga da, ettersom det er godt kjent.

Så stiller representanten Andersen spørsmål om hva som vil komme i revidert nasjonalbudsjett. Representanten Andersen kjenner meget godt til at en statsråd før revidert legges frem, verken kan, bør eller skal behandle spørsmål som kommer i revidert. Det som kommer i revidert, vil representanten Andersen få god kjennskap til når revidert blir fremlagt, på samme måte som det var da han selv var statsråd.

Dag Terje Andersen (A) [13:39:35]: Ja, det er helt riktig at dette spørsmålet gjelder to forhold. Jeg skal være kort på det første forholdet som gjelder arbeidsgivers lønnspliktperiode, som har økt fra 10 til 20 dager. Det er riktig, som statsråden sier, at en tidligere har endret på antallet dager og på hvor lenge en kan motta dagpenger i forhold til konjunktorene. Men det nye i denne situasjonen er jo at vi for første gang i historien har en regjering som spår økt ledighet, men samtidig svekker ordningen med permittering, og det er nytt. Jeg er klar over at revidert kommer når revidert kommer, så jeg får være fornøyd hvis statsråden kan bekrefte at han vil se på utviklinga i arbeidsmarkedet og behovet for å se på den delen av regelverket på nytt.

Den andre delen av spørsmålet mitt handler altså om oppfølging av den presiseringa som statsråden ga til Nav, som var bra, for vi får fremdeles bekymringsmeldinger, særlig fra Distrikts-Norge, og særlig knyttet til fiskerinæringa, og det kan se ut som det fremdeles er en innstrammet praksis. Det er det jeg ønsker å anmode statsråden om å følge opp i det videre arbeidet.

Statsråd Robert Eriksson [13:40:44]: Når det gjelder det siste, er det sånn at statsråden også følger det som skjer i praktiseringen av regelverket, altså i ettertid av pre-

sieringen overfor Nav. Statsråden har også fått tilbakemeldinger fra enkelte bedrifter, og jeg er veldig glad for å få tydelige, klare tilbakemeldinger. Statsråden har også fått tilbakemeldinger fra fiskeriindustrien, der jeg kjenner til et par tilfeller der det har blitt gjort vurderinger som ikke har vært verken gode nok eller ønskelige med tanke på den praktiseringen. Det har statsråden tatt opp med direktoratet. Direktoratet har igjen tatt dette opp med forvaltningen, sånn at hovedregelen er – og skal ligge fast: Når arbeidsgiver og arbeidstaker er enige om permittering, er det det som skal følges, og ikke en individuell praksis i forhold til den enkelte som er i permittering.

Dag Terje Andersen (A) [13:41:35]: Det er en fortolkning vi er enige om. Når den enigheten er der lokalt, skal det legges til grunn, som det for så vidt og ble presisert av Erikssons forgjenger som statsråd.

Når det er spesielt grunn til å følge med på fiskeindustrien, er det egentlig noen flere årsaker til det. For det første foreslo regjeringa å svekke den spesielt gode ordninga som fiskeindustrien har. Det ble stoppet i Stortinget, men allikevel kan jo noen lure på om det allikevel blir strammet til litt. Det andre er at vi – som statsråden og tydeligvis – har fått spesielt mange henvendelser fra fiskeindustrien, og jeg er glad for at statsråden vil ha et spesielt øye på det, for noen innstramming har ikke vært tilsiktet. Men jeg kan understreke ytterligere overfor statsråden at det ser ut som det har vært spesielt kritisk for den delen av fiskeforedlinga som videreforedler oppdrettsprodukter, og der det har blitt stilt spørsmål ved hvorvidt bemanninga i de selskapene faktisk er riktig. Det er etter min vurdering ikke Navs oppgave å vurdere hvorvidt et selskap har riktig, permanent bemanning, så det er bra hvis statsråden vil ha et ekstra øye på det framover.

Statsråd Robert Eriksson [13:42:43]: Jeg kan bekrefte overfor representanten Andersen at vi følger med, også når det gjelder den problematikken. Vi følger den nøye, og det er riktig som det er sagt: Stortingets vedtak medfører ingen innskjerping overfor fiskerinæringen i så henseende. Jeg forholder meg til Stortingets vedtak, og det er viktig for meg å sørge for at vi har den praktiseringen som vi er enige om med partene i arbeidslivet. Vi følger opp, sånn at det blir gjort på den ønskede, den riktige måten som partene er enige om. Det følger vi kontinuerlig, og det vil vi også følge fortløpende overfor de ulike bransjene.

Spørsmål 19

Lise Christoffersen (A) [13:43:30]: Spørsmålet mitt lyder:

«Regjeringa har erklært at den ønsker et velfungerende trepartssamarbeid. Stoltenberg II-regjeringas utvidelse av perioden med fritak for lønnsplikt under permittering var resultat av trepartssamarbeidet. Alternativet hadde i mange tilfeller vært oppsigelser. Arbeidstakere og næringsliv i distriktene, som vi bl.a. har i Buskerud, er da særlig utsatt.

Mener statsråden at den innstramminga som regjering og storting nå har gjort i permitteringsreglene, er et godt eksempel på et velfungerende trepartssamarbeid?>

Statsråd Robert Eriksson [13:44:07]: Permitteringsregelverket skal balansere samfunnets behov for effektiv utnyttelse av arbeidskraften og arbeidsgivernes mulighet til å kunne fri seg fra lønnsplikten ved uforutsett mangel på arbeid. Permitteringsregelverket sørger for at det er en kostnadsfordeling mellom arbeidsgiver, arbeidstaker og staten ved folketrygden i forbindelse med forbigående vanskeligheter i arbeidsmarkedet. Permitteringsregelverket vil derfor variere med konjunktorene. Bare i løpet av de siste tolv årene har permitteringsreglene blitt endret hele åtte ganger.

Under finanskrisen ble lønnsplikten redusert, for så å øke igjen i 2012. Dagpengeperioden ble samtidig økt under finanskrisen, men ble kortet ned igjen i 2012. Under finanskrisen i 2009 var det på det meste om lag 18 000 permitterte. Omfanget har falt nokså jevnt i de etterfølgende fire–fem årene. I januar i år var nivået i underkant av 3 000.

Jeg følger nøye med på utviklingen i arbeidsmarkedet. Jeg mottar også mange innspill fra både enkeltbedrifter, permitterte arbeidstakere og partene i arbeidslivet. Vi lytter til innspillene og vil vurdere å ta grep dersom vi mener det blir nødvendig. Samtidig har også regjeringen startet en omlegging av den økonomiske politikken, bl.a. gjennom skattereduksjoner som vi mener vil gagne både bedrifter og arbeidsplasser.

I regjeringserklæringen uttrykker vi at vi ønsker et velfungerende trepartssamarbeid – det er riktig det som representanten Christoffersen peker på. Det at vi i Norge har tradisjon for å endre permitteringsreglene i takt med den gjeldende arbeidsmarkedssituasjonen, er et utslag av at myndighetene lytter til partene i arbeidslivet når bedriftene står overfor en vanskelig situasjon. Men det løpende samarbeidet med partene betyr ikke at det til enhver tid er sånn at man er enig om alle løsningene, og det er heller ikke det som er underforstått med partssamarbeidet, men at man drøfter de ulike ting på en god, ryddig måte.

Jeg vil også minne representanten Christoffersen om at lønnsplikten ble økt og trygdeperioden redusert også fra 1. januar 2012. Jeg kan ikke se at den endringen var et spesielt utslag av trepartssamarbeidet i form av enighet med partene i arbeidslivet.

Lise Christoffersen (A) [13:46:32]: Jeg takker for svaret, men jeg har lyst til å forfølge det litt videre, fordi statsråden sier at reglene til enhver tid følger arbeidsmarkedet.

Jeg kan bruke mitt eget fylke, Buskerud, som eksempel. I Buskerud forventer altså Nav nå økt ledighet og flere permitteringer. I samtaler med representanter for fagbevegelsen har jeg fått bekymringsmeldinger om at bedriftene nå i økende grad ser ut til å velge oppsigelser, særlig mindre bedrifter som vi ofte finner i distriktene.

Jeg lurer på om ikke statsråden deler den uroen?

Jeg har et lite tilleggsspørsmål. Statsråden viser til skattereduksjoner. Fikk ikke statsråden med seg at Statis-

tisk sentralbyrå under finanskrisa sa at vi kunne få 16 ganger så mange arbeidsplasser for offentlige kroner direkte investert i arbeidsplasser sammenlignet med offentlige kroner brukt til skatteutt?

Statsråd Robert Eriksson [13:47:28]: Som jeg sa til representanten Christoffersen, følger vi utviklingen i både små og store bedrifter i de ulike fylkene. Som jeg sa i mitt svar, mottar også jeg henvendelser fra bedrifter, fra permitterte arbeidstakere og fra organisasjonene. Det som er hele poenget med å følge utviklingen, er at man vurderer – som også representanten Christoffersen sier – å gå til et skritt, men det betyr ikke det samme som at man har gått til det skrittet. Det er jo det vi vurderer fortløpende i situasjonen. Situasjonen i arbeidsmarkedet er faktisk sånn at det er en rekordlav permitteringsgrad. Det er i tillegg lav ledighet. Ledigheten forventes også å være stabilt lav utover 2014. De siste tallene viser en liten økning i første del av 2014, men vi får en nedgang igjen etter andre halvdel av 2014.

Lise Christoffersen (A) [13:48:30]: Takk også for det svaret. Da vil jeg vinkle det litt fra den andre sida når vi snakker om trepartssamarbeidet.

Kommunalminister Jan Tore Sanner sa tidligere i dag at denne regjeringa leverer det bedriftene vil ha. Da er mitt spørsmål: Hva vil denne regjeringas svar være til eieren av Bygdesnekker'n i Modum, som driver med fast ansatte, som har lærlinger, som har alt på stell – alt er hvitt – når han i stedet for å permittere nå sier at han med ny markedssvikt ikke lenger kan permittere, men i stedet vil bli nødt til å si opp fast ansatte og leie inn folk etter behov? Han sier til og med at hans far ville rotet i graven hvis han hadde hørt det han nå sier, men han ser seg nødt til å begynne å tenke i de baner.

Jeg lurer på: Vil regjeringa lytte til denne mannen og redusere innstrammingene, med andre ord levere det denne og andre småbedrifter utenfor pressområdene vil ha?

Statsråd Robert Eriksson [13:49:25]: Når det gjelder Bygdesnekker'n – jeg fikk ikke helt med meg kommunen, men det spiller ikke noen rolle hvor den bygdesnekkeren befinner seg hen – er det nettopp det som er poenget med å følge utviklingen. Som jeg sier i mitt hovedsvar: Skulle det vise seg at man går til det skrittet, at situasjonen skulle endre seg, ja, så vil regjeringen fortløpende vurdere å sette inn tiltak – nødvendige tiltak.

Men man kan ikke sette inn tiltak i en situasjon som ikke er oppstått. Jeg forholder meg til – og det har ingenting med trepartssamarbeidet å gjøre – at arbeidsmarkedet endrer seg og har endret seg. Det har det gjort bestandig – konjunkturer går opp og ned – det vil også gjøre det i fremtiden. Enhver regjering har tilpasset både permitteringsreglene og arbeidsmarkedspolitikken etter konjunktursvingningene. Det gjør også denne regjeringen.

Når det gjelder trepartssamarbeidet, er det viktig for meg å understreke at et godt trepartssamarbeid betyr ikke enighet om alle spørsmål, men det betyr gode drøftel-

ser med partene i arbeidslivet og ryddig spill på det området.

Spørsmål 20

Audun Lysbakken (SV) [13:50:52]: «Det norske politiet har bruk for gode folk med forskjellige livserfaringer. I siste nummer av bladet Psykisk helse skrives det om en ung mann som ble nektet opptak til Politihøgskolen fordi han en gang i livet hadde hatt en depresjon. Mannen er erklært frisk av lege.

Mener statsråden det er klokt å avvise søkere med viktig livserfaring, og vil statsråden fraråde mennesker som ønsker jobb i politiet å oppsøke hjelpeapparatet for ikke å ødelegge sine jobbmuligheter?»

Statsråd Anders Anundsen [13:51:24]: Det er ikke sikkert det er så ofte det skjer, men jeg har lyst til å takke representanten for spørsmålet, for jeg synes det er et godt og svært viktig spørsmål. Omtalen av saken i Psykisk helse som representanten viser til, gjør selvfølgelig også inntrykk på meg.

På generelt grunnlag kan jeg si at viktig livserfaring selvfølgelig ikke diskvalifiserer for opptak ved Politihøgskolen, og jeg vil ikke anbefale noen å unnlate å bruke hjelpeapparatet når de har behov for det.

Det stilles imidlertid strenge krav for å bli politi når det gjelder vandel og egnethet. Det er en egen opptaknemnd som tar stilling til de enkelte søknadene, og det er Politihøgskolens styre som utnevner denne opptaknemnden som fatter de konkrete vedtakene. Regelverket tar utgangspunkt i de krevende utfordringene og belastningene både utdanningen og polityrket har. Mange av oppgavene er krevende både fysisk og psykisk, og alt i andre studieår skal studentene ut i full operativ tjeneste.

Søkere som har fått avslag – det kommer også frem i den artikkelen som spøreren viser til – kan søke på nytt senere og får da en ny konkret vurdering av søknaden. Det er altså ikke slik at et avslag gjelder til evig tid. Det skal være mulig å oppleve vanskeligheter i livet og kunne gå videre med mulighetene åpne. Enkelte ganger kan også den formen for livserfaring og tunge opplevelser faktisk gjøre en bedre egnet til å gjøre tjeneste f.eks. i politiet eller andre steder, fordi en ofte lærer mye om mennesket, om seg selv, og om andre i slike prosesser.

Jeg kan også opplyse om at det er igangsatt et arbeid med å revidere det gjeldende medisinske regelverket for opptak til Politihøgskolen, og i den forbindelse vurderes det å erstatte dette med en ny forskrift om opptak. I forslaget skal det legges vekt på forhold som er saklige, nødvendige og forholdsmessige med tanke på søkerens egen helse, sikkerhet og mulighet for å gjennomføre studiet ved Politihøgskolen. Uansett vil alle søknader fortsatt bli vurdert individuelt. Men som spøreren hører ut fra svaret, er jeg opptatt av at det å slite i en periode i livet ikke automatisk skal føre til at en ikke er egnet til å bli tatt opp ved Politihøgskolen.

Audun Lysbakken (SV) [13:53:38]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg synes det er et positivt svar, og det er tydelig at vi deler utgangspunkt i vurderingen av dette spørsmålet.

Jeg forstår at det er begrenset hvor langt inn i en enkeltsak statsråden kan gå. Det er heller ikke min hensikt. Det som vekket mye interesse i denne saken, er jo det prinsipielle – altså om en tidligere depresjon skal være årsak til at man ikke kan bli opptatt ved Politihøgskolen og tjenestegjøre som politi. Derfor kunne jeg godt tenke meg bare å forsikre meg om at statsråden vil engasjere seg i dette videre. Er det sann at statsråden vil ha direkte kontakt med Politihøgskolen når det gjelder utforming av det nye regelverket?

Statsråd Anders Anundsen [13:54:29]: Som sagt vurderes det å få dette i forskriftsform, og da er det departementet som vil ha føringen for denne forskriften. Nå ligger det til vurdering i POD, og vi venter på innspillene derfra.

Jeg må også presisere at det er den individuelle vurderingen som vil ligge til grunn. Det betyr at depresjoner kan være en årsak til at man ikke blir opptatt på Politihøgskolen på generelt grunnlag, men jeg deler spørrens bekymring for at det skal være noen automatikk i det – uten at jeg nødvendigvis sier at det er det i dag, men det virker som om det har hatt betydning i denne enkeltsaken, uten at jeg kan gå nærmere inn på den. Men i forskriftsarbeidet vil selvfølgelig jeg også være sterkt involvert når forslaget fra POD kommer til departementet.

Audun Lysbakken (SV) [13:55:11]: Da forstår jeg det sann at statsråden vil være opptatt av å sikre at det ikke vil være noen generell føring, etter arbeidet med denne forskriften, i retning av at en tidligere depresjon kan hindre opptak. Det er veldig bra. Da er det ikke behov for noen videre oppfølging utover at det hadde vært interessant å høre hva slags tidsplan statsråden har for arbeidet med forskriften.

Statsråd Anders Anundsen [13:55:36]: Så vidt jeg er kjent med, er forskriftsarbeidet i slutfasen i Politidirektoratet. Vi vil sette i gang med det arbeidet når vi får innstillingen fra Politidirektoratet.

Jeg må presisere at det ikke vil være noen generell føring om at en tidligere depresjon skal hindre opptak, men heller ikke det motsatte – som en kunne høre ut fra konklusjonen til representanten Lysbakken. Det skal være en individuell vurdering, og det skal være relevante krav for opptak. En skal vurderes ut fra egnethet og skikkethet for å kunne gjøre fremtidig polititjeneste. Jeg tror det er en utfordring ved det gjeldende medisinske regelverket at det kanskje er for brutalt på enkelte områder, altså at det er for firkantet. Men samtidig er søkningen til Politihøgskolen stor. Det er veldig mange veldig dyktige kandidater, og det er tøff konkurranse om å komme inn. Det håper jeg det fortsatt skal være, for det gjør at vi får de beste politifolkene, men at en tidligere depresjon i seg selv skal være

ekskluderende, synes jeg virker underlig i et fremtidsrettet, moderne samfunn.

Spørsmål 21

Jan Böhler (A) [13:56:57]: Jeg vil først bare få gjøre oppmerksom på at det etter at jeg sendte spørsmålet til ekspedisjonskontoret – ved en teknisk glipp som de beklager der – har falt ut et ord fra spørsmålet, noe som gjør at statsråden ikke har fått med hele meningen i det jeg spør om, dessverre. Jeg ble først oppmerksom på dette i dag. Men jeg leser spørsmålet og understreker ordet når jeg kommer dit:

«I de store byene har det i de senere fotbollsesonene operert grupper av voldelige risikosupportere, eller casuals, som gjentatte ganger har skapt slagsmål og farlige situasjoner. Politiet må bruke store ressurser på å prøve å holde dem i sjakk og unngå at noen kommer til skade. De har derfor gått inn for lovforslag som gjør at de som er aktive i voldelige casualsmiljøer, kan nektes opphold på stadion og i bykjernen i forbindelse med risikokamper.

Vil statsråden når vi nå står overfor en ny sesong, følge opp disse lovforslagene?»

Statsråd Anders Anundsen [13:57:53]: Justis- og beredskapsdepartementet fikk 5. februar i år oversendt et forslag fra Politidirektoratet om lovendring med det formål å styrke politiets håndtering av sikkerhets- og ordensmessige utfordringer ved arrangementer, særlig i forbindelse med fotballkamper. Det forslaget som nå er sendt departementet, er resultatet av en intern høringsprosess hvor politidistriktene og Kripos ble bedt om å vurdere behovet for å styrke hjemmelsgrunnlaget for politiets arbeid med tribunevold og voldelige fotballsupportere.

Politidirektoratet anbefaler at politiet gis et bedre hjemmelsgrunnlag for å ilegge mer omfattende oppholdsforbud enn det politiloven og straffeprosessloven gir adgang til i dag. Konkret foreslås det en utvidelse av straffeprosessloven § 222 b for å styrke politiets hjemmelsgrunnlag. Forslaget til lovendring skal nå behandles i departementet. Det er akkurat mottatt. Vi har en meget handlekraftig regjering og et handlekraftig justis- og beredskapsdepartement, men vi har ikke ferdigstilt det arbeidet i perioden fra 5. februar.

Samtidig vil jeg sammen med kulturministeren snarlig gjennomføre et møte med Norges Fotballforbund. Det er viktig for oss å høre deres synspunkter på forslaget til lovendring som har kommet, og diskutere andre aktuelle tiltak for å styrke arbeidet mot tilskuerbråk og voldelige supportere i forkant av en ny sesong. Det er viktig med en nær dialog. Vi har felles interesse av og ansvar for å sikre trygge rammer rundt fotballarrangementer. Jeg oppfatter at det i utgangspunktet allerede er et godt samarbeid mellom politiet og fotballmiljøene, både med Norges Fotballforbund og med klubbene. Jeg vil trekke frem at det er etablert et nasjonalt fotballinformasjonspunkt, NFIP, som Kripos har ansvar for. Kripos koordinerer det nasjonale etterretningsarbeidet, i samarbeid med politidistriktene, og kontakten med andre land og med Interpol. Videre gjennomføres det samordningsmøter og dialog med Norges Fotballforbund ved siden av dette.

I tillegg til å se på nye virkemidler, som f.eks. spørsmålet om lovendring som representanten Böhler tar opp i spørsmålet, må vi også se på de mulighetene vi allerede har.

Det er viktig med nødvendig tilstedeværelse fra politiets side når slike utfordringer oppstår. Like viktig er det gode, forebyggende arbeidet med tidlig innsats. Det å kunne komme i forkant av at problemer utvikler seg, skal selvfølgelig alltid være idealet.

I møter med Norges Fotballforbund ser jeg frem til å diskutere hvordan vi rent faktisk kan forberede oss bedre i forkant av årets sesong. Vi bør ha gode forutsetninger, siden vi er enige om målet, nemlig at idretten ikke skal være beskjemmet av vold og ordensforstyrrelser i og utenfor tribunen.

Jan Böhler (A) [14:00:33]: Jeg takker statsråden for et positivt svar.

Jeg vil gjerne understreke at de aller, aller fleste fotballsupportere er positive mennesker som gleder seg over idrett, og som vil være sammen. De er i alle aldre – menn og kvinner, gutter og jenter, barn og unge, familier. De fortjener å kunne komme til fotballstadionet i et trygt miljø og bare kunne kose seg – og ikke være redd for at det skal oppstå sånne hendelser.

Det samme gjelder de frivillige som stiller opp for fotballklubbene som vakter, som frivillige mannskaper, for å ivareta publikum. De fortjener heller ikke å bli utsatt for risiko. Som jeg kjenner til, noen av dem er blitt utsatt for trusler fordi de har holdt de voldelige risikosupporterne i sjakk eller unna stadion.

Til det jeg vil spørre om. Det er helt riktig at det er et godt samarbeid mellom idretten og politiet om dette, men både politiet og idretten, slik jeg kjenner det, ønsker at idretten skal få mindre ansvar, og at samfunnet skal ta mer ansvar gjennom en lovendring.

Statsråd Anders Anundsen [14:01:39]: Jeg er selvfølgelig helt enig med representanten Böhler i – og er veldig glad for – at de aller, aller fleste fotballsupportere er skikkelige, ryddige, positive og ivrige mennesker. Jeg registrerte i går under en debatt om endringer i flaggloven at det er en del av de samme ivrige supporterne i denne sal.

Formålet med en slik lovendring vil være at politiet kan gripe inn i større grad enn det de kan i dag, og således ta et enda større ansvar enn det de gjør. Jeg kan ikke konkludere med resultatet av det arbeidet som nå gjøres i departementet, men jeg opplever at både Norges Fotballforbund og politiet er samstemte i det som er formålet. Det er viktig å ha den nære, gode dialogen for å sikre at vi både utnytter det potensialet vi har innenfor gjeldende regelverk, og at vi raskt får eventuelle lovendringer på plass.

Jan Böhler (A) [14:02:35]: Jeg takker for svaret. Jeg fikk dessverre ikke fullført hele spørsmålet mitt i stad, så jeg skal gjøre det nå.

Jeg har jo sett dette på nært hold. For eksempel da Lillestrøm spilte på Grorud i mai i fjor, dukket det opp casualsgrupper, som er kjent fra bl.a. Vålerenga, for å lage slåsskamper inne på et åpent område der. Det var veldig godt samarbeid med politiet, men stor fare for publikum og

for alvorlige hendelser. Så dette er noe som det haster å komme videre med før en ny sesong.

Det har vært et veldig nært samarbeid med dem som jobber med dette innen idretten, om at man trenger en lovendring. Tanken er at samfunnet skal ta en større del av ansvaret – en mindre del av ansvaret legges på de frivillige vaktene – og få større mulighet til å forebygge. Det lovforslaget som er lagt fram, er – som statsråden var inne på – forebyggende. Det vil kunne hindre at de som ved flere anledninger har vært aktive i sånne voldsepisoder, ilegges mer omfattende forbud mot å komme til stadion og områdene rundt – f.eks. en søndag det spilles kamper.

Presidenten: Statsråd Anundsen, vær så god.

Jan Böhler (A) [14:03:38]: Lovforslaget er fordringen. Jeg lurer på: Når kan statsråden tenke seg å komme med det?

Presidenten: Statsråd Anundsen, vær så god.

Statsråd Anders Anundsen [14:03:43]: Det var så vidt representanten Böhler kom til spørsmålet sitt!

Jan Böhler (A) [14:03:46]: Ja, jeg har mye jeg vil si!

Statsråd Anders Anundsen [14:03:48]: Som jeg har sagt, fikk vi dette over til departementet 5. februar. Arbeidet er i gang. Vi er i nær dialog med både Kulturdepartementet, Norges Fotballforbund og Politidirektoratet. Intensjonen er at dette skal kunne få virkning så raskt som mulig. Samtidig må dette gjennom de ordinære prosessene, slik en lovendring må. Jeg vil komme tilbake til konklusjonene når de foreligger.

Presidenten: Spørsmål 22 er allerede besvart.

Spørsmål 23

Lene Vågslid (A) [14:04:28]: «Regjeringen ønsker å åpne opp for flere privatskoler, og det er grunn til å frykte for den desentraliserte skolestrukturen vi har i videregående utdanning. Skolekonsernene har tidligere søkt om å opprette private skoler i byer, dette vil trekke elever og ressurser fra fellesskolen. I Telemark vil det for eksempel kunne bety at elevgrunnet i Vest-Telemark blir for tynt og skoler kan bli nedlagt.

Hvordan vil statsråden sikre en desentralisert videregående skolestruktur når det åpnes for flere privatskoler?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:05:06]: La meg først si at de siste åtte årene har det blitt lagt ned veldig mange skoler i Norge. Veldig mange grendeskoler har forsvunnet. Mange av dem har gjenoppstått som friskoler eller privatskoler. Det var noe som tidligere kunnskapsminister Kristin Halvorsen ble konfrontert med flere ganger, hvorfor så mange grendeskoler ble borte.

I vårt felles hjemfylke, Telemark, er det en diskusjon

om skolestrukturen. Det er en diskusjon som kommer av det faktum at det er fylkeskommunen som eier og driver de videregående skolene. Da det ble et maktskifte i Telemark fylkeskommune og det kom inn en rød-grønn koalisjon, ble det bl.a. en stor diskusjon om fremtiden for skolene i Vest-Telemark.

Jeg tror det er et fornuftig utgangspunkt at fylkeskommunene, når de eier skolene, også bestemmer sin lokale skolestruktur. Jeg kan ikke gi noen garanti for enhver skole i Norge, annet enn å si at det er fylkeskommunene og kommunene som skal bestemme.

Så til spørsmålet om friskoler. Etter gjeldende privatskolelov har fylkeskommunen rett til å uttale seg i forbindelse med en søknad om godkjenning av privat skole i fylket. Den uttaleretten har bl.a. sammenheng med den lovfestede plikten som fylkeskommunene har til å tilby skoleplasser, til å oppfylle opplæringsmålet.

I regjeringserklæringen, hvor det står – som representanten Vågslid helt riktig påpeker – at man ønsker en ny friskolelov, står det også at det på samme måte som i dag skal tas hensyn til lokale innspill, både fra fylkeskommunen og fra kommunen. En relevant innsigelse fra en fylkeskommune ville være hvis etableringen av en ny skole ville få veldig store følger for skoletilbudet.

Igjen: Som sagt er det fylkeskommunen som har et hovedansvar for sine lokale tilbud. Jeg må jo håpe at de skolene som – vi har i Telemark, holdt jeg på å si – er i Telemark, er så gode at elevene har lyst til å gå der fordi det er gode skoler, og ikke bare fordi det ikke finnes alternativer.

Lene Vågslid (A) [14:07:29]: Eg takkar statsråden for svaret.

Då Kristin Clemet var utdanningsminister, kom det òg søknadar til Telemark fylkesting om å få etablere kommersielle, private vidaregåande skular. Den gongen sa Telemark fylkesting veldig klart frå om at ein ikkje ynskte dette. Likevel blei det ynsket frå Telemark fylkeskommune køyrt over av utdanningsministeren, og søknadane blei godkjende. Då vil eg spørje statsråden: Vil han garantere at ein praksis der sentrale myndigheiter køyrer over det regionale nivået, som er skuleeigar, ikkje vil skje igjen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:08:13]: For det første er det helt sikkert ikke riktig at det under Kristin Clemet ble gitt godkjenning til kommersielle skoler, for det var det ikke tillatelse til. Statsstøtte går i hvert fall ikke til kommersielle skoler. Utbytteforbudet som er i dagens lovverk, og som ble praktisert også i de foregående åtte årene, er akkurat det samme utbytteforbudet som var da Høyre sist satt i regjering. Reglene for fylkeskommunens innsigelsesrett og retten til å bli hørt er også lik de i dag.

Forskjellen på loven da Høyre satt, og loven da den rød-grønne regjeringen satt, dreier seg ikke om utbytteforbud. Det er likt. Det dreier seg heller ikke om hvorvidt kommunene og fylkeskommunene skal ha rett til innsigelse. Det er likt. Det dreier seg rett og slett om formålet med skolene.

Vi har tenkt å beholde en mulighet for fylkeskommunene. På samme måte som det under den rød-grønne regje-

ringen ble godkjent 10 000 plasser i friskoler, kan det nok hende også i fremtiden at ...

Presidenten: Lene Vågslid, vær så god.

Lene Vågslid (A) [14:09:18]: Igjen takk for svaret.

Både statsråden og eg kjem frå Telemark og kjenner til faktumet at elevtalet i Telemark går ned. Derfor har det vore – det er heilt riktig som statsråden seier – diskusjonar om skuletilbodet. Er statsråden einig med meg i at med det bakteppet at det er ei negativ elevtalsutvikling i Telemark, vil det vere umogleg å kunne opne for etablering av kommersielle vidaregåande skular utan at det trugar eksisterande skular?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:09:56]: Jeg er helt enig i at det vil være umulig å åpne for kommersielle vidaregåande skoler. Jeg ønsker ikke kommersielle vidaregåande skoler, det ønsker heller ikke regjeringen. Derfor ligger utbytteforbudet fast. Det er fristende å si at spørsmålet må returneres, for det var 68 vidaregåande skoler som ble godkjent og satt i drift i de åtte årene under de rød-grønne, bl.a. et privat toppidrettsgymnas i Telemark. Jeg mener at man også må ha den samme logikken med en ny friskolelov. Det skal være mulighet til å se på lokale forhold, og det skal tillegges vekt, men det kan ikke være sånn at man skal si bom stopp for absolutt alle nyetableringer av private skoler kun fordi elevtallet går nedover. Det har heller ikke de rød-grønne gjort i de foregående åtte årene.

Spørsmål 24

Trond Giske (A) [14:10:54]: Jeg har følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«En rekke privatskoler har fått krav om tilbakebetaling av offentlig støtte etter brudd på regelverket for statsstøtte.

Hvordan vil statsråden sikre at dette faktisk gjennomføres fullt ut og på en måte som sikrer at det ikke skaper et inntrykk av at juks lønner seg?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:11:13]: La meg bare først si at juks ikke skal lønne seg – det er veldig viktig. Jeg er enig i premisset i spørsmålet til representanten Giske. Jeg må også understreke at sommeren 2012 påbegynte Utdanningsdirektoratet et omfattende tilsyn med Akademiet-skolene og Bergen Private Gymnas. På bakgrunn av det tilsynet er det fattet vedtak om tilbakekreving av til sammen 12,7 mill. kr som ikke skal ha kommet elevene til gode. Det vedtaket er påklaget, og departementet er klageinstans. Derfor kan jeg ikke gå inn på de konkrete sakene nå.

Men jeg kan si noe generelt, og det første er at jeg er enig i at det er et godt prinsipp at man ikke skal ha såkalte kommersielle friskoler. Jeg mener at utbytteforbudet er fornuftig, og jeg mener at det skal håndheves og praktiseres strengt. Man kan jo selvfølgelig argumentere for at når noen blir tatt for å bryte regelverket, tyder det på at håndhevingen fungerer, at regelverket er klart, og at det går an å

ta dem som ikke følger det. Men samtidig mener jeg at det er viktig at regelverket også blir praktisert strengere, og vil se på muligheten for å gjøre det, altså håndheve regelverket bedre og tydeligere.

Vi har også varslet at vi vil komme tilbake til Stortinget med en ny friskolelov, for privatskoler som mottar statlig støtte. I den kommer vi også til å vurdere hvorvidt man trenger strengere sanksjoner enn i dag på noen områder. Jeg er helt åpen for at det er en relevant og viktig diskusjon, og der er vi også åpne for å se på å stramme inn regelverket sammenlignet med den praksisen som har vært de siste åtte årene.

Trond Giske (A) [14:12:59]: Først og fremst viser vel disse erfaringene at det nesten ikke er noen grenser for kreativiteten i enkelte skoler for å få tatt penger ut av systemet. Det er vel sånn – så vidt jeg har oversikt over – at alle de skolene som fikk godkjenning og fikk begynne opp høsten 2005 under Clemet, på en eller annen måte er tatt for brudd på statsstøtteregelverket. Bekymringen er jo selvsagt at med den liberaliseringen som regjeringen planlegger – først med en skjønnsparagraf, deretter med å fjerne formålsbestemmelsene for private skoler og ha en generell åpning – vil omfanget av dette kunne bli mye større. Desto viktigere er det at det settes et solid eksempel i disse sakene som nå ligger til behandling. Det er det jeg ønsker å få bekreftet, uten at man går inn i selve saksbehandlingen: At man tydelig og bestemt vil vise at denne type adferd ikke lønner seg og blir straffet brutalt.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:14:06]: Straffet brutalt – det vet jeg ikke om jeg kan love. Men uten å gå inn i de sakene hvor departementet er ankeinstans, mener jeg, som et helt generelt prinsipp, at lovverket er soleklart. Statstilskuddet skal gå til elevene og komme elevene til gode. Det er ikke anledning til å ta ut utbytte. Under den friskoleloven som også de rød-grønne styrte med, er det f.eks. anledning til å opprette og ha andre selskaper som har samme eier, men da skal det være markedspris mellom dem. Det er ikke anledning til å subsidiere sin egen virksomhet og på den måten forsøke å sno seg unna utbytte-reglene. Jeg mener at konsekvensene hvis det blir avdekket misbruk av dem, skal være klare og tydelige. Som sagt mener jeg vi også må vurdere om regelverket skal strammes inn, om dette f.eks. burde få konsekvenser for fremtidige etableringer og fremtidige søknader fra de samme aktørene.

Trond Giske (A) [14:15:05]: Jeg tror i og for seg ikke det er regelverket det er noe feil med, men når private aktører helt åpenbart har økonomisk overskudd som sitt overordnede mål – det er riktig at kommersielle aktører har det, jeg har selv vært næringsminister og er veldig tilhenger av private bedrifter som går med overskudd – er det uegnet når hovedfinansieringen eller totalfinansieringen stort sett er statsstøtte. Det krever veldig mye kontroll og åpner for veldig mye kreativitet. Når man da blir tatt, åpner det for en omfattende juridisk prosess med klagebehandling inn til departementet, i siste instans også mulige rettssaker,

og stor juridisk ekspertise som leies inn på privat hold. Kanskje ønsker man seg et forlik, å få saken ut av verden. Kan statsråden forsikre at det ikke i disse sakene vil bli lagt opp til slike forenklete løsninger med forlik, og at man forfølger disse sakene fullt ut? Det er det som er mitt hovedanliggende i dag.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:16:04]: Nå stiller representanten Giske spørsmålet på en sånn måte at det er umulig å svare uten å gå inn i de enkelte sakene. Men jeg har sagt veldig klart og tydelig hva jeg mener er utgangspunktet, nemlig at man skal ta konsekvensene av regelbrudd, og reglene er etter min mening soleklare. Jeg er nok – med fare for å legge meg til venstre for Trond Giske – ikke helt sikker på at det ikke også kan være svakheter i regelverket som kan være verdt å se videre på. For eksempel er jo ikke problemet at privatskoler tar ut utbytte – det er forbudt og kommer fortsatt til å være forbudt under denne regjeringen. Problemet er at ifølge den loven

som de rød-grønne styrte etter i åtte år, er det også anledning til f.eks. å opprette selskaper med samme eier, som gjør at man kan drive en type internfakturering. Det er jo der de fleste sakene har oppstått. Det er ikke sikkert at det er mulig å løse i en enkel håndvending og på en praktisk måte, men det er definitivt verdt å se nærmere på.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [14:17:07]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.18.
